

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN FÖR STORSUDRET/BURGSVIK 2010-2025

Inledning

Hur samrådet bedrivits

Regionstyrelsen beslutade **2011-01-27 Rs § 1** att Ledningskontoret/Samhällsbyggnadsförvaltningen skulle samråda med ett förslag till fördjudad översiktsplan för Storsudret och Burgsvik.

Planförslaget har under tiden 1 mars – 30 april, 2011 varit ute på samråd enligt 4:e kapitlet, 3-4 § §, plan- och bygglagen. Totalt inkom 49 stycken yttranden (S1-S49). Dessa finns på Samhällsbyggnadsförvaltningen.

Samrådshandlingar har skickats ut till berörda myndigheter, föreningar, organisationer och nämnder. Handlingarna har även funnits utställda i Ljusgården på Visborg, Biblioteket i Burgsvik och Folkeryds. Den kompletta handlingen fanns även tillgänglig på Region Gotlands hemsida <http://www.gotland.se>

För första gången gick det även att delta i ett samråd via Facebook. Att nyttja Facebook på det här sättet är ett bra exempel på nytänkande och ett modernt sätt att jobba med demokrati-, dialog- och inflytandefrågor.

Samrådsmöten

Under samrådstiden hölls ett samrådsmöte i Öja Bygdegård den 31 mars 2011. Antalet deltagare uppskattas till cirka 90 personer. Mötet hölls kvällstid där tjänstemän var föredragande och efteråt fanns tid för diskussion och frågor med tjänstemän och politiker. Representanter från SBF var även inbjudna till Miljørådet för en redovisning av förslaget samt till Centerpartiets lokalavdelning.

I mars 2012 deltog representanter från samhällsbyggnadsförvaltningen (SBF) under ett studiebesök på Storsudret där LRF bjöd in till gårdsbesök samt diskussion kring viktiga frågor för dess medlemmar.

I april 2012 blev SBF inbjudna till kvällsföreläsning på Grå Gåsen i Burgsvik för att redovisa kring arbetsprocessen vid framställandet av en översiktsplan, där deltog 11 män och 4 kvinnor.

Samrådsredogörelsens upplägg

Synpunkterna är ämnesindelade i följande kategorier:

- Övergripande synpunkter s. 3 -36
- Områdesindelade synpunkter s. 36 - 78
- Kompletteringsområden s. 78 - 81
- Kärnområden s. 81 - 82
- Landsbygdsutveckling i strandnära lägen, LIS-områden s. 82 - 83
- Tallprocessionsspinnaren s. 83 - 84
- Vindbruk s. 85 - 86

Bemötanden har gjorts i anslutning till varje inkommet yttrande och beskriver vilka ändringar synpunkten har bidragit till i utställningsförslaget. I de fall då yttranden behandlar samma eller liknande fråga besvaras de gemensamt.

Med anledning av inkomna synpunkter har planförslaget reviderats i vissa avseenden. Nedanstående ändringar och bemötanden ligger till grund för utställningsförslaget. Utöver synpunkter från möten och skriftliga yttranden har redaktionella ändringar utförts.

Samhällsbyggnadsförvaltningen tackar för alla värdefulla synpunkter och kommentarer som har bidragit till att förbättra utställningsförslaget.

Övergripande synpunkter

Statliga och kommunala nämnder och styrelser

Instans

Synpunkter/Åtgärder

Länsstyrelsen på Gotland (S45)

Länsstyrelsens sammanfattade synpunkter

Gotlands kommun har i förslaget till FÖP för Storsudret/Burgsvik en bra utgångspunkt med koppling till övergripande planeringsdokument. Planförslaget har en tydlig struktur som ytterligare kan utvecklas då samrådssynpunkterna har inarbetats.

Länsstyrelsen anser att FÖP Storsudret generellt sett ger en god grund för att efterföljande detaljplanering och andra markanvändningsbeslut ska vara förenliga med statliga intressen.

Länsstyrelsen bedömer att områdets höga natur- och kulturvärden i huvudsak har beaktas genom förslaget kärnområden, men att det ytterligare bör tydliggöras att bebyggelse inom kärnområdet endast är möjlig i undantagsfall. Länsstyrelsen stödjer till stor del de föreslagna bebyggelseområdena och menar att dessa kan komma ifråga för detaljplaneläggning. Inom vissa av de föreslagna områdena anser dock Länsstyrelsen att hänsyn i högre grad bör tas till områdets unika värden och att dessa ska undantas från vidare planering för bebyggelse. Tre av de föreslagna områdena bör helt undantas från definitionen bebyggelseområde.

Kommunen har satt upp kriterier till föreslagna LIS-områdena. Det kvarstår att i efter efterföljande planläggning kvarstår att visa att dessa följs samt att påvisa att det som planeras också långsiktigt bidrar till positiva sysselsättningseffekter eller ökat underlag för befintlig service på landsbygden. Område 15 bedöms som olämpligt för LIS p.g.a. de unika naturvärden som finns här.

Länsstyrelsens roll och förslagets handläggning

Länsstyrelsen ska vid samråd om översiktsplan, enligt 3 kap 10§ plan- och bygglagen (PBL) ta tillvara och samordna statens intressen, tillhandahålla underlag för kommunens bedömningar och ge råd i fråga om allmänna intressen enligt 2 kap., verka för att riksintressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken (MB) tillgodoses, att miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. MB följs och att redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) är förenlig bestämmelserna i MB. Länsstyrelsen ska även verka för att bebyggelse och byggnadsverk inte blir olämpliga med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion. Att verka för att mellankommunala frågor samordnas är inte aktuellt i Gotlands län.

Planförslaget har sänts till berörda statliga myndigheter. Inkomna synpunkter har sammanvägts i Länsstyrelsens yttrande. Fiskeriverket, Svenska Kraftnät, Försvarsmakten har inte haft något att erinra. Sjöfartverket har lämnat underlag som bör beaktas i fortsatt planarbete. Skogsstyrelsen lämnar också underlag om skogsbruket i området. Kopior av myndigheternas yttranden bifogas i sin helhet.

Koppling till övergripande planeringsdokument

Gotlands kommun vill, i linje med de övergripande målen i Vision 2025, stärka förutsättningarna för att uppnå en mer positiv befolkningsutveckling i tätorter på landsbygden och skapa förutsättningar för en inomkommunal balans på Storsudret. Huvudmålet är att skapa en hållbar utveckling i samklang med bevarandet av Gotlands värdefulla natur- och kulturmiljöer. En viktig fråga i planeringen är hur det framtida klimatet kan påverka den kustnära planeringen och hur utvecklingen av besöksnäringen kan bidra till bättre tillväxt i området. En annan viktig fråga är hur vattenförsörjningen och hur avloppsproblematiken kan lösas för att möjliggöra en önskad hållbar utveckling av området.

Koppling till sektorsövergripande frågor

Kommunen har ett ambitiöst angreppssätt för att beakta och integrera de sektorsövergripande frågorna i planarbetet. I det presenterade förslaget finns det en bra beskrivning av planförslagets eventuella effekter på folkhälsan. I den särskilda sociotopkarteringen har man lyft fram och tagit hänsyn till sociala värden, inhämtat synpunkter och gjort invånarna i området delaktiga. I avsnittet om Sociotopkartering bör det förtydligas att detta material är ett viktigt underlag för fortsatt planeringsarbete i Burgsvik.

I planen finns en beskrivning av näringslivet på Storsudret inom områdena företagande, areella näringar, industriell utveckling och företagsetableringar. Dessutom finns det ett särskilt avsnitt som beskriver besöksnäringens utveckling inom området. För att stödja utvecklingen av näringslivet finns det i planen konkreta förslag för att utveckla kollektivtrafiken med målgruppsanpassade turlistor, arbetspendlarparkeringar, m.m. Då arbetspendling idag i stor utsträckning sker från Storsudret är det viktigt att även se över möjligheten att arbetspendla till området.

Miljökvalitetsmålen nämns endast i miljökonsekvensbeskrivningen (MKB). Flera miljökvalitetsmål saknas och de som finns med beskrivs mycket summariskt. Enligt Länsstyrelsens mening bör åtminstone MKB kompletteras med avseende på hur miljökvalitetsmålen beaktas i planen och vilka konsekvenser planen medför.

Länsstyrelsens prövningsgrunder

I granskningsyttrandet över översiktsplanen, Bygg Gotland 2025, angav Länsstyrelsen att det fanns flera viktiga frågor som hänskjutits till ett fortsatt planarbete. Här åsyftades bland annat hanteringen av riksintressen enligt 4 kap MB och bedömning av översiktsplanens förenlighet med 17 kap 18 e § första stycket MB. Länsstyrelsen angav vidare att de fördjupade översiktsplaner som tas fram, för exempelvis Storsudret, är grundläggande för att utreda och klarlägga vilka konsekvenser planerna får för riksintressen enligt 4 kap MB.

Med detta angavs också att höga krav skulle ställas på efterföljande fördjupningar. Kommunen har i arbetet med FÖP Storsudret visat att det finns en ambition att fortsättningsvis arbeta med att utveckla Storsudret utan att påtagligt skada de riksintressen och de i övrigt höga värden som finns här.

Länsstyrelsen anser att FÖP Storsudret generellt sett ger en god grund för att efterföljande detaljplanering och andra markanvändningsbeslut ska vara förenliga med statliga intressen.

Riksintressen 3 kap MB

När det gäller riksintressen enligt 3 kap MB så har kommunen beskrivit förekommande riksintressen korrekt. Det intressanta i sammanhanget är hur riksintressena tillgodoses och vilka eventuella konflikter som kan finnas mellan riksintressenas värden och strategierna i planen. Länsstyrelsen menar att den fördjupade översiktsplanen till stor del genom de strategier som satts upp tillgodoser de riksintressen som berörs. Det finns dock i några fall områden eller delar av områden som bör undantas från bebyggelse för att undvika påtaglig skada på riksintressen. **Länsstyrelsen lyfter i avsnittet om "Övergripande bebyggelseriktlinjer" fram i vilka områden det kan finnas konflikter med riksintressen enligt 3 kap MB.**

När det gäller riksintressena för kulturmiljövård pågår för närvarande en översyn av gränserna. Länsstyrelsen bedömer att de gränsjusteringar som kan komma i fråga inte kommer i konflikt med förslaget till fördjupad översiktsplan, förutom i några föreslagna bebyggelseområden **vilka redovisas i avsnittet om "Övergripande bebyggelseriktlinjer".**

Texten kring hur riksintresse kulturmiljövård tillgodoses skulle kunna vara fylligare, exempelvis bör planerade områdesbestämmelser för Norrbyn i Vamlingbo nämnas här. Länsstyrelsen anser att det är positivt och intressant att områdesbestämmelser planeras för detta område. Det är ett sällan utnyttjat planinstrument som med fördel kan komma ifråga för fler riksintressanta kulturmiljöområden.

Riksintressen 4 kap MB

Kommunen har i arbetet med FÖP Storsudret konkretiserat de strategier, som Länsstyrelsen angav i granskningsyttrandet över översiktsplanen (Bygg Gotland 2025), som de viktigaste för att inte påtagligt skada Gotlands natur- och kulturvärden enligt 4 kap 2 § MB. Länsstyrelsen skrev då bl.a. att det är viktigt att samla bebyggelsen, att peka ut områden som inte ska bebyggas och att precisera var tätare exploatering för turism är möjligt.

Genom att sätta upp riktlinjer för den fortsatta bebyggelseutvecklingen och tydligt peka ut bebyggelseområden, kompletteringsområden samt kärnområden med höga natur- och kulturvärden har kommunen konkretiserat detta. Man har också tydliggjort var undantag från bestämmelserna kan vara tillämpligt och Länsstyrelsen delar uppfattningen att Burgsvik är den tätort som kan komma i fråga när det gäller undantag.

Det är också viktigt att hänsyn tas till de särskilt höga natur- och kulturvärden som finns på Storsudret. I huvudsak redovisar planförslaget väl områdets kulturvärden, dess historiska landskapsbild och bebyggelsemönster. Bebyggelse- och gestaltungsriktlinjerna vittnar om inlevelse och god kunskap om förutsättningarna för att bevara Storsudrets värden och särart. De riktlinjer som föreslås i planen med hänsyn till kulturvärden är väl genomarbetade. Gestaltungsriktlinjerna i planförslaget är tydliga.

De naturtyper som är särskilt viktiga att värna på Storsudret, för att långsiktigt trygga förutsättningarna för bevarandet av biologisk mångfald och förutsättningarna för det lokala näringslivet, är odlingsmarker, alvarmarker, flygsanddyner och kontinuitetsskogar. Länsstyrelsen anser att det ska lyftas fram i planen att dessa naturtyper

är olämpliga att exploatera och att de ska värnas. Dessa naturtyper beskrivs särskilt i bilaga 1.

Länsstyrelsen menar att den fördjupade översiktsplanen till stor del genom de strategier som satts upp tillgodoser riksintresse 4 kap. MB, ytterligare hänsyn kan dock tas när det gäller de områden som pekas ut som bebyggelse-, kompletterings- eller kärnområden. Länsstyrelsen **lyfter i avsnittet om "Övergripande bebyggelseriktlinjer" fram vilka områden som enligt Länsstyrelsens mening bör falla inom en annan kategori, här framgår även att vissa begrepp behöver förtydligas.**

Miljö kvalitetsnormer (MKN)

För närvarande finns MKN som är juridiskt bindande, för olika föroreningar i utomhusluften (SFS 2010:477), olika kemiska föreningar i fisk- och musselvatten (SFS 2001:554) samt för omgivningsbuller (SFS 2004:675). Dessa är sannolikt inte relevanta men det bör framgå hur kommunen bedömt detta.

Det finns också beslutade MKN för vatten, dessa är för Södra Östersjöns vattendistrikt preciserade i författningssamling för Kalmar län (2009:81). MKN för kustvatten beskrivs i samrådsförslaget. Burgsviken finns med som en kustvattenförekomst som idag klassas till otillfredsställande ekologisk status. Planer finns på att avveckla reningsverket i Burgsviken, men avloppsdammarna i Havdhem som har Burgsviksån/Burgsviken som recipient bör också nämnas.

Nyss framtagna data om näringsämnen (kväve och fosfor) runt Gotlands kust visar att övergödningsproblematiken är uttalad i de gotländska kustvattnen. Burgsviken är klassad som en havsvik där hög skyddsnivå gäller för avloppsanläggningar för 1-5 st. hushåll. För att MKN ska följas menar Länsstyrelsen att förhållandena i kustvattnet, inklusive vattnet runt Storsudret, är sådana att stor hänsyn måste tas i samband med exploatering och vid eventuella utsläpp av gödande ämnen.

I planen bör även nämnas att det finns antagna MKN för grundvatten. Dessa är svåra att behandla på Gotland eftersom indelningen i grundvattenförekomster är mycket översiktligt gjord samtidigt som ett tillfredsställande underlag saknas till statusklassningen. Kommunen har tydligt beaktat det känsliga grundvattnet i området vilket ger bra förutsättningar för att i fortsatt planarbete kunna följa MKN för grundvatten.

Hälsa och säkerhet

Länsstyrelsen bedömer att riktlinjerna kring hälsa och säkerhet, risken för olyckor, översvämning eller erosion kommer att bidra till att dessa frågor kan hanteras på ett tillfredsställande sätt i den fortsatta planeringen.

Buller

Kommunen eftersträvar att klara fastställda riktlinjer för buller både för ny och befintlig bebyggelse. Vid god planering har kommunen möjlighet att uppnå denna ambition. På s. 57 anges riktvärden för trafikbuller, Länsstyrelsen erinrar om att riktvärdet 70 dBA vid uteplats i anslutning till bostad avser maximalnivå för buller.

Förorenad mark

Det bör förtydligas att man vid exploateringar och ändrad

markanvändning alltid ska beakta områdenas historik med avseende på förorenad mark, vatten, sediment m.m. Eventuell förekomst av förorening och riskerna med dessa utreds effektivast innan exploatering eller annan ändring. Utredningar ska göras, vid framtagande av detaljplan, MKB eller i annan typ handläggning inför exploatering, i den omfattning som krävs för att inte skapa onödiga risker för människors hälsa eller miljön.

I FÖP nämns nedlagda deponier som hot mot grundvattenkvaliteten och att man vid etablering av enskild vattenförsörjning måste beakta deponins läge i förhållande till vattentäkten. I övrigt hänvisas till en karta över potentiellt förorenade områden. Flera deponier är kända men även andra typer av markanvändning har medfört risk för markföroreningar. Länsstyrelsen vill understryka att kartan, som grundas på uppgifter från Länsstyrelsens databas över potentiellt förorenade områden, inte är fullständig. Man bör vara medveten om att platsernas lokalisering kan vara felaktig och att det även kan saknas förorenade områden som inte är kända av Länsstyrelsen. Även om det inte funnits så många kemikalieintensiva verksamheter på Storsudret, kan man inte helt utesluta risken att förorenade platser förekommer inom området.

Täktverksamhet

På Storsudret bedrivs idag kommersiell, och därmed tillståndspliktig, täktverksamhet i mindre skala i Sundre (kalksten) och inom två fastigheter i Oja (sandsten). Dessa bedöms vara lokaliserade så att de inte utgör störning för bebyggelse enligt planen.

Det är önskvärt att markområden som är lämpliga för täktverksamhet pekas ut i FÖP:en eftersom detta kan utgöra ett värdefullt underlag vid lokaliseringsprövningar av andra verksamheter, exempelvis bostäder. Täktverksamhet kan även pekas ut som utvecklingsområde för störande verksamheter. I nuläget har Länsstyrelsen ingen möjlighet att bidra med planeringsunderlag avseende förekomst av brytvärda material.

Skyddsavstånd mellan lantbruk och boende

Länsstyrelsen delar kommunens uppfattning att det är angeläget att undanta jordbruksmark från bebyggelse. Vid planering av ny bebyggelse på landsbygden är det viktigt att ta hänsyn till skyddsavstånd mellan bostäder och djurstallar, både för att säkra jordbruksverksamheterna och för att trygga människors hälsa. Omvandlingen inom lantbruket innebär allt större enheter. Djurhållning är i regel anmälnings- eller tillståndspliktig enligt 9 kap MB. Tillståndsplikten har under senare år ändrats på så sätt att det krävs allt fler djurenheter för att omfattas. Tillståndet reglerar verksamheten avseende människors hälsa och miljön men utgör också ett skydd för verksamhetsutövaren eftersom prövningen har bedömt, reglerat och godtagit verksamheten och dess miljöpåverkan. Tillsynsmyndigheten kan begränsa en verksamhet vid klagomål från t.ex. närboende, klagomålen rör i regel lukt, buller och transporter. Av samrådshandlingarna framgår rekommendationer för skyddsavstånd. Dessa måste tillämpas i det enskilda fallet och bl.a. beakta djurslag, omfattning och gödselvårdsanläggningarnas placering.

Riktlinjer för vatten och avlopp

En av de största utmaningarna för vidare bebyggelse på Storsudret är att lösa vatten- och avloppsfrågorna. Länsstyrelsen kommenterar inte varje bebyggelseområde för sig avseende VA-frågan, utan lämnar

istället generella synpunkter. Kommunen visar med underlaget att man är medveten om den problematik som finns, men en del frågetecken kvarstår.

Ny och förtätad bebyggelse i områden där kommunala lösningar för vatten och avlopp går att ordna förordas. I vissa av områdena på Storsudret är denna möjlighet begränsad p.g.a. kapacitetsbrist. I andra hand bör avlopp anordnas gemensamt på annat sätt, det bör då finnas naturliga förutsättningar.

VA-utbyggnaden behöver ta hänsyn till framtida dimensionering samt underhåll av befintligt nät för att möta de krav som ställs vid fortsatt VA-anslutning. Vidare är det lämpligt att på ett tidigt stadium möjliggöra för kretslopps lösningar, lokalt omhändertagande och separerande system för avloppshantering.

Det är viktigt att vara konsekvent vid bedömningar av framtida enskilda bygglov i så kallade kompletteringsområden. Storsudret utgör generellt ett område där gemensamma avloppsanläggningar eftersträvas, såväl vid planläggning som vid enskild bygglovhantering.

För flera bebyggelseområden i samrådsförslaget föreslås avloppshantering i slutna tankar. Länsstyrelsen anser att det inte är förenligt med bestämmelserna i 2 kap. 3 § PBL att vid nyetablering av bebyggelse planera för slutna tankar som enda möjlig lösning. Detta kan innebära att man bygger in sig i system som inte är långsiktigt hållbara. Slutna tankar för avlopp är i regel att betrakta som provisoriska lösningar men ibland den enda möjliga lösning om det inte finns möjlighet att förbättra uttjänade befintliga avloppsanläggningar.

Noteras kan att flera av bebyggelseområdena ligger i områden som utgör sårbarhetsklass 2.

Dricksvattenförsörjning

I den kommunomfattande översiktsplanen anges att vattenförsörjning i första hand ska lösas kommunalt, i andra hand genom enskild vattenförsörjning och i tredje hand genom avsaltningssystem. Denna prioritering genomsyrar även den fördjupade översiktsplanen, och det konstateras att anslutning till befintlig kommunal VA-försörjning är begränsad på grund av kapacitetsbrist.

Det är positivt att utifrån grundvattennivåer och kloridpåverkan för enskild vattenförsörjning arbeta mot ett brunnsgalleri av flera enskilda brunnar istället för ett stort uttag. Detta innebär dock fler brunnar som måste anläggas på rätt ställe utifrån exempelvis naturliga förutsättningar och avloppsanläggningar, samt att det blir fler brunnar som måste underhållas.

Avsaltningssystem bedöms av kommunen vara ett alternativ till att lösa vattensituationen på Storsudret. Länsstyrelsen anser att avsaltning kan vara en lösning för befintliga system eller där syftet är att undvika användning av dricksvatten till WC. Metoden är, med nuvarande teknik, däremot inte lämplig för att möjliggöra ny bebyggelse i områden med dålig vattentillgång. I områden där tillgången på vatten är dålig behöver oftast hela vattenproblematiken ses i ett större perspektiv och kopplingen mellan hur man löser vatten och avloppsfrågan är viktig.

Övergripande bebyggelseriktlinjer

Det är lämpligt att koncentrera framtida bebyggelse för att hushålla med resurser. Det är önskvärt att utveckla resonemangen kring i vilken ordning områden bör bebyggas samt hur större områden successivt ska tas i anspråk för att bäst tillgodose hushållningsbestämmelserna.

Föreslagna bebyggelseområden

Länsstyrelsens synpunkter på föreslagna bebyggelseområden redovisas under rubriken *Områdesindelade synpunkter*.

I de fall då Länsstyrelsen sett konflikter med de statliga prövningsgrunderna anges området som olämpligt för bebyggelse. I de fall där Länsstyrelsen ser att det finns möjlighet att gå vidare med detaljplaneläggning anges området som möjligt för detaljplanering. I vissa fall har angetts att delar av ett bebyggelseområde är olämpligt medan andra delar av samma område bedömts som möjligt, området har då bedömts som möjligt för detaljplanering

Många av de områden som i dag är attraktiva för bebyggelse utgör även problemområden för VA-försörjning och är ur den aspekten mindre lämpliga för ökad bebyggelse. En grundförutsättning för att bebyggelse ska vara möjlig för detaljplaneläggning är att VA-frågan går att lösa på ett långsiktigt hållbart sätt, i första hand genom kommunalt VA. En detaljplaneläggning kommer senare att visa vilka områden som slutligen blir lämpliga för bebyggelse.

Miljökonsekvensbeskrivning

Bestämmelserna om miljökonsekvensbeskrivningar finns bland annat i 6 kap.

MB. Miljöbedömningar av planer och program regleras i 6 kap 11-18 § § MB. MKB bör utvecklas i enlighet med de formkrav som följer av dessa bestämmelser. Vad avser begreppet betydande miljöpåverkan erinras om att detta innefattar såväl negativ som positiv påverkan på miljön.

Enligt Länsstyrelsens bedömning är MKB:n bristfällig med avseende på dessa punkter i 6 kap 12 § MB:

Pkt 2 Länsstyrelsen finner skrivningen om betydande miljöpåverkan och nollalternativet kortfattad och svårtolkad. Kapitlet beskriver inte tillräckligt väl problemställningar, förutsättningar, alternativ och prioriteringar för utvecklingsinriktningen inom olika delområden i planen. Planens nollalternativ bör även beskrivas i förhållande till miljömålen.

Pkt 5 En beskrivning av hur relevanta miljö kvalitetsmål och andra miljöhänsyn beaktas i planen ska finnas. Det framgår inte om samtliga berörda miljömål har iakttagits vid bedömningen. Dessutom kan tydliggöras vilka avvägningar som kommunen har gjort med hänsyn till miljömålen.

Pkt 6. En beskrivning av betydande miljöpåverkan saknas för människors hälsa.

Pkt 8. En sådan sammanfattande redogörelse som avses saknas. Så som Länsstyrelsen tolkar det ska man kunna följa hur kommunen slutligen kommit fram till de presenterade alternativen i planförslaget samt redovisa skälen till de val som slutligen gjorts.

Pkt 10. En icke-teknisk sammanfattning av de uppgifter som anges i 1-

9. (Lag 2004:606) saknas.

Avvägningarna mellan vilka områden som är lämpliga kontra vilka områden där bebyggelsestrycket är stort bör också belysas i MKB. Ett resonemang kring alternativ och prioriteringar bör framgå. Exempelvis är det bra att eftersträva VA-lösningar i större sammanhang, men det ställer samtidigt krav på att efterföljande detaljplanering inte sker i många små självständiga planprocesser (frimärksplaner) inom större sammanhållna områden. Detta skulle direkt kunna motverka gemensamhetslösningar.

Handläggning

Beslut i detta ärende har fattats av länsråd Peter Molin. Ärendet har föredragits för länsstyrelsens ledningsgrupp av planhandläggare Elin Sander och utvecklingsstrateg Kjell Norman. Handläggningen har skett tvärssektoriellt med representanter från bl.a. kulturmiljö, naturvård, miljöskydd och vatten och fiske.

Bilaga 1 finns på Samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

VA och dricksvattenförsörjning

Vatten- och avloppsproblematiken är utan tvekan det enskilda område där det satsas mest resurser i det regionala miljöarbetet, dels för att lösa befintliga problem men även för att finna de bästa lösningarna i samhällsutvecklingsarbetet.

Det övergripande målet är att så långt möjligt minska utsläppen till yt- och grundvatten såväl ur ett allmänt miljöperspektiv men framförallt för att trygga den långsiktiga vattenförsörjningen. Det innebär bland annat att Gotland i likhet med många andra kommuner med liknande hotbilder övergått till att alltmer förbjuda infiltration av avloppsvatten från WC till förmån för uppsamling i slutna tankar. Genom att separera WC- och BDT-avloppsvatten och endast tillåta WC-utsläpp till slutna tankar minskar man kraftigt hotet mot vattenkvaliteten eftersom WC-avloppsvattnet står för det i särklass största hotet och belastningen när det gäller bakteriepåverkan och i förlängningen kvalitetsproblem som kan leda till att vattnet blir otjänligt för dricksvattenändamål. Denna policy ligger väl i linje med det pågående miljömålsarbetet inom området "Grundvatten av god kvalitet".

Regionen delar Länsstyrelsens syn när det gäller behovet av att finna långsiktiga lösningar för att sluta kretsloppen inom VA-försörjningen vilket också beskrivs i tillhörande VA-utredning. Ett viktigt led i detta är att utveckla systemet för återföring av näringsämnen till jordbruket. Genom att krav ställs på snålspolande toaletter koncentreras näringsämnena i uppsamlingstankarna vilket är positivt för hanteringen från uppsamling till utnyttjande som gödselmedel inom jordbruket. Ett gott lokalt exempel på detta är det projekt som under ett antal år pågått och pågår på Fårö.

När det gäller avsaltning för dricksvattenförsörjning så godtas det endast i de fall inte försörjningen kan ske på annat sätt. Teknikutvecklingen inom avsaltningsområdet har gått kraftigt framåt det senaste decenniet, energiförbrukningen har minskats och membranerna har blivit mer effektiva. Det har inneburit att avsaltningsanläggningar blivit en alltmer vedertagen metod för att lösa dricksvattenförsörjningen vilket är positivt dels för att man inte tår på

de ofta begränsade grundvattentillgångarna dels för att uttagen ur Östersjön måste anses vara marginella ur ett kvantitetsperspektiv.

MKB

Miljökonsekvensbeskrivningen har reviderats utifrån länsstyrelsens krav i förhållande till det nya planförslaget.

Riksintressen 3 kap MB

Avsnittet har genomgått redaktionella ändringar. Beskrivningen av riksintresseområdena för kulturmiljövården har utvecklats.

Riksintressen 4 kap MB

Planförslaget har genomgått en rad förändringar för att tydligare tillgodose riksintressen enligt 4 kap MB.

Kompletteringsområde

Kompletteringsområdena har tydliggjorts och avgränsats på plankartan. Där har även ytterligare en typ av område lagts till – vita områden som innebär "Övrig mark där pågående markanvändning ska bibehållas under planperioden".

Tidigare markerade kompletteringsområde vid Sundredalen tillhör i planförslaget Kärnområde för upplevelse, bevarande och skydd av pågående markanvändning.

Hamra var tidigare markerat som bebyggelseområde. I utställningsförslaget är området markerat som kompletteringsområde.

Kärnområde

Kärnområdet för upplevelse, bevarande och skydd av pågående markanvändning har kompletterats, i likhet med samrådsförslaget för FÖP Fårö, med jordbruksmark. Utgångspunkten är att god åkermark inte bör bebyggas vilket har stor betydelse för sysselsättning, landskapsvård samt upplevelsen av Storsudret. Jordbruksmarken är definierad utifrån de jordbruksblock som får EU-stöd.

MKN

Avsnittet om MKN har uppdaterats och reviderats vilket innebär att Länsstyrelsens synpunkter tillgodosetts.

Buller

Tabellen gällande riktvärden för buller har justerats.

Förorenad mark

När det gäller risk för förorenad mark och exploatering utreds frågan närmare vid detaljplaneläggning.

Försvarmakten (S6)

Försvarmakten har inget att erinra om rubricerat ärende.

Punkter berörande tekniska nämnden:

Burgsvik

- Bebyggelse
Förslaget ger utrymme åt ca 100 nya bostäder där regionen äger en stor del av förslagna områden (ffa området söder om Hamnvägen). Framtagandet av småhustomter på den regionala marken kräver regionala investeringar i form av detaljplaneläggning, fastighetsbildning, anläggande av VA och gata. När detta kan ske och i vilken omfattning beror delvis på under vilka premisser dessa tomter skall säljas (krav på permanentboende eller ej).
- VA
Burgsvik är i sin helhet anslutet till det regionala VA-nätet. Ytterligare anslutningar begränsas av kapaciteten hos reningsverket i Burgsvik. Anslutning av spillvattnet till reningsverket i Klintehamn är planerat till 2014-2015.
- Kollektivtrafik
I den fördjupade översiktsplanen föreslås införande av arbetspendlarbussar med stopp endast i Burgsvik, Hemse, Roma och Visby. I Burgsvik skall en arbetspendlarparkering anläggas i centralt läge med vind- och väderskyddad vänthall och med eluttag för motorvärmare. Det skall även satsas på säkerhet vid på och avstigning. På bussarna skall det finnas möjlighet till internetuppkoppling samt möjlighet att i större utsträckning ta med den egna cykeln.
- Cykel- och gångbana
Breddning och tillgänglighetsanpassning av banvallen mellan hamnen och Gotlandshems område norr om gamla posten. Vidare föreslås en förbindelse mellan banvallen och GC-banan längsmed länsväg 142. Detta förutsätter en trafiksäker överfart över 142:an.
- Grönstråk
I samband med exploatering av den regionala marken söder om Hamnvägen avsätta ytor för ett grönstråk mellan Kvarnen i sydost till badplatsen/campingen.
- Industriområde
Ett av regionen ägt område i södra utkanten av samhället har föreslagits för industriverksamhet. Kan dock komma i konflikt med boende strax söder därom.
- Område för verksamheter o turism
För att skapa en inbjudande entré till Burgsvik söderifrån föreslås ett område för verksamhet/turism skapas vid kvarnen. Området är till största delen privatägt förutom ett område på den östra sidan av väg 500 som ägs av regionen. Ett större område har också lagts ut för campingverksamhet varav en större del ägs av regionen.
- Idrott
Med stöd i den sociotopkartering som gjorts föreslås den befintliga fotbollsplanen behållas som fotbollsplan.

Övriga Storsudret

Förutom i Burgsvik har 12 nya bebyggelseområden definierats med plats för ca 200 bostäder. Fem av dessa områden kommer att efter anslutning av spillvattennätet till reningsverket i Klintehamn kunna anslutas till det regionala VA-nätet. Övriga föreslagna bebyggelseområden får lösa dricksvattenförsörjning och spillvattenhanteringen med enskilda anläggningar.

Fyra områden (Fide Camping, Majstregården/Sjövärnsgråden, Våndburgs hamn och norr om vägen vid Austre strand) har föreslagits som områden för Landsbygdsutveckling i strandnära läge (**LIS**) och med särskilt utpekade turiständamål (regionen äger Våndburgs hamn). Vidare har Vamlingbo prästgård pekats ut som ett särskilt turiständamål och området söder om Grumpvik (Kvarne) föreslagits som ett område för särskilt utpekade turiständamål.

Planarkitekterna Gunnar Gustafsson och Stina Wester och samhällsgeograf Frida Brunner presenterade förslaget till fördjupad översiktsplan för Storsudret/Burgsvik.

En viktig utgångspunkt i planen är att skapa förutsättningar för en inomregional balans där tätort och landsbygd kan utvecklas och dra nytta av varandras möjligheter och kvaliteter. Det innebär att Burgsvik ges utrymme att utvecklas med områden för bostäder, industrier och service.

Planen har även ett ansvar att se till att den föreslagna utvecklingen inte hotar Storsudrets unika natur- och kulturvärden. Varje ny exploatering skall därför noga vägas mot de förväntade negativa effekterna på natur och kultur. Planen redovisar ett gestaltungsprogram till ledning för den framtida bebyggelseutvecklingen. VA-frågan utgör kanske den viktigaste förutsättningen för all ny bebyggelse och därför har en separat VA-utredning tagits fram där förslag på lösningar redovisas för varje föreslaget nybyggnadsområde. I planen föreslås också några områden för turism- och landsbygdsutveckling i strandnära lägen.

Vid sammanträdet förelåg förvaltningens sammanställning över nämndens intresseområden i planen.

Tekniska nämnden tillstyrker planförslaget i enlighet med förvaltningens sammanställning.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Yttrandet föranleder inga ändringar.

Polismyndigheten Gotland (S20)

Polismyndigheten på Gotland har ingen erinran.

**Kultur- och
fritidsförvaltningen
Region Gotland (S39)**

Kultur- och fritidsförvaltningen har utifrån sina verksamhetsområden och ansvar inga synpunkter på rubricerade förslag.

Sociotopkarteringen i Burgsvik (bilaga 1) är ett värdefullt underlag till förslag till översiktsplanen.

**Samhällsbyggnads-
förvaltningen**

Samhällsbyggnadsförvaltningen tackar för Kultur- och fritidsförvaltningens deltagande i planarbetet.

**Gotlands Museum
(S42)**

Gotlands Museum har läst samrådsförslaget med stor behållning och upplever att förslaget uppmärksammar hot och möjligheter i denna unika kulturmiljö på ett sätt som gör det möjligt att den fördjupade översiktsplanen på ett förtjänstfullt sätt kommer att kunna utgöra ett bra strategiskt dokument för den regionala hanteringen av bebyggelseutvecklingen på Storsudret.

I detta skede av arbetet finns dock några påpekanden som enligt Gotlands Museum bör betraktas inför kommande utställningsförslag av FÖP Storsudret/Burgsvik.

Riktlinjer

För att upprätthålla värdena i de mest kulturhistoriskt värdefulla områdena så finns på bland annat sidan 19 några riktlinjer tecknade för detta syfte, här står att nya byggnader endast ska anses möjliga om de inte stör siktlinjer, inte placeras i ett öppet landskap, inte rubbar sambandet mellan förståelsen av de agrara lämningarna... o s v.

Gotlands Museum tolkar texten som "de mest kulturhistoriskt värdefulla områdena" är de områden som i plankartan är "gulmarkerade kärnområden". Detta framgår dock inte helt tydligt och museet föreslår därför att de ovan nämnda riktlinjerna kopplas direkt till de på kartan gulmarkerade kärnområdena.

T ex:

För Kärnområden (gul markering i karta) gäller:

- Nya byggnader är endast möjliga om de inte stör siktlinjer
- Nya byggnader är endast möjliga om de inte placeras i öppet landskap
- Nya byggnader är endast möjliga om de inte rubbar förståelsen för det framväxta agrara landskapet
- Nya byggnader skall ansluta till traditionellt byggnadsmönster enligt gestaltungsriktlinjerna

Kontraproduktiva riktlinjer för det öppna landskapet

I översiktsplanens texter framgår att det generellt ska undvikas att bygga nytt i det öppna landskapet. Detta görs tydligt i en rad punkter och påpekanden. Därför är det motsägelsefullt att inom ramen för gestaltungsriktlinjerna (s 34 bebyggelse i det öppna landskapet) visa hur det är möjligt att bygga i det öppna landskapet.

Om en bygglovansökan visar ett enskilt hus på öppen mark med planterade lövträd eller om man grupperar nya byggnader till en gårdsmiljö indragen från vägen kommer dessa ansökningar således att följa riktlinjerna i översiktsplan vilket innebär att byggnadsnämnden, där det inte finns detaljplaner bör tillstyrka en sådan ansökan. Dessa riktlinjer blir således direkt kontraproduktiva och ett hot mot den annars

så väl utformade strategin för en väl avvägd och långsiktigt hållbar utveckling av bebyggelselandskapet på Sudret.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Yttrandet har föranlett följande ändringar:

Redaktionella ändringar har gjorts för att öka förståelsen för riktlinjerna.

Gestaltungsriktlinjerna har strukturerats i ett nytt avsnitt i planförslaget. Här finns övergripande bebyggelseriktlinjer sammanställda liksom mer preciserade riktlinjer för byggande i skogslandskapet, förhållningssätt när det gäller vägstruktur, bebyggelsemönster osv.

Socialnämnden Region Gotland (S43)

Beslut

Socialnämnden översänder förvaltningens skrivelse som remissvar till samhällsbyggnadsförvaltningen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har givit ledningskontoret i uppdrag att i nära samarbete med samhällsbyggnadsförvaltningen utarbeta ett förslag till fördjupad översiktsplan för Storsudret.

Planen behandlar bland annat utveckling av landsbygd och tätort inklusive hänsyn till vatten/avlopp, bevarande av natur- och kulturvärden samt utveckling av turism.

Som del i processen har dialogmöten hållits med förvaltningarna. Förslaget har nu skickats på remiss.

Socialförvaltningen har ställt sig positiv till planförslaget utifrån de avseenden som berör socialnämndens områden.

Socialförvaltningen har inte för närvarande planer på nyetablering av verksamheter på Storsudret. Nu senast hösten 2009 öppnades det nya äldreboendet i Burgsvik, vilket kan anses ha säkrat ett antal arbetstillfällen inom området.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Samhällsbyggnadsförvaltningen tackar för Socialförvaltningens deltagande i planarbetet.

Markägare/boende/föreningar

Instans

Synpunkter/åtgärder

Mikael Hermansson (S4)
Gotlands södra Centerkrets
Miljörådet
Region Gotland

Miljöbalken (MB) trädde i kraft 1 jan. 1999. Första avdelningen beskriver bestämmelser som syftar till att främja en bra hållbar utveckling, som innebär att nuvarande och morgondagens generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. Människans rätt till att förändra och bruka naturen är förenad med att naturen har ett skyddsvärde, vilket medför ett ansvar att förvalta naturen väl till nästkommande generation. MB skall tillämpas så att värdefull natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas, så att den biologiska mångfalden kan bevaras, samt att ett kretslopp av god hushållning med återanvändning och återvinning av material kan uppnås.

Andra avdelningen beskriver bestämmelser som ger skydd av naturen. MB beskriver skydd genom nationalparker, naturreservat, naturaområden, biotopskyddsområde, djur- och växtskyddsområde, strandskyddsområden, miljöskyddsområden, vattenskyddsområden och naturminnen. Andra viktiga bestämmelser gäller skyddet av djur- och växtarter. Sveriges riksdag har gett Gotland ett lagskydd i MB av: Gotlanskusten, Östergarnslandet, Fårö och Storsudret.

4 kap. 2§ MB. Paragrafen anger områden inom vilka turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets intressen särskilt skall beaktas vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön. Med det rörliga friluftslivet avses vistelse utomhus i natur- och/eller kulturlandskap för eget välbefinnande genom naturupplevelser.

En fördjupad översiktsplan för Storsudret är mer av bevarandekaraktär. Idag finns det ett stort bebyggelsestryck med ett generellt svåröst vatten- och avloppssystem. Inom vissa områden på Storsudret, kan områden bli klassade som riksintressen. Naturvårdsverket pekar då ut områden av riksintressen för friluftsliv, djur- och växtlivet. Riksantikvarieämbetet pekar ut kulturhistoriska intressen. Länsstyrelsen pekar då också ut ett strandskydd på 100 m – 300 m.

Storsudret är ett särpräglad natur- och kulturlandskap. Både för djur, växter och kustlandskap. Attraktivt för friluftslivet främst på grund av de många orörda stränder, alvarmarkerna och raukområdena. Vilket medför att Storsudret påverkas negativt med en olämplig strandnära bebyggelse, undantaget kuststräckan norr om Burgsvik. Strandänge på Storsudret är nämligen den strandtyp som har den största biologiska mångfalden, inte minst vad gäller fågellivet, exempelvis på Faludden och Heligholme. Vid Holmhällar finns det s.k. flygsand, vilket är en finare sand som transporterats och avsatts med vinden. Ett bättre alternativ är bebyggelse på lövängsrester och igenväxande ängsmark, eftersom de är vackra och attraktiva boendemiljöer.

Burgsvik är i princip den enda serviceorten på Storsudret med livsmedelsaffär, bibliotek och bensinstation. En bra serviceort sommartid på Storsudret är nödvändigt, då det råder ett stort exploateringsstryck på Storsudret. Och för att klara det, måste det regionala VA- ledningsnätet byggas ut och nya avloppsreningsverk tas i drift. Dricksvattenförsörjningen bör i huvudsak på Storsudret förses från Lojsta träsk. Plan och bygglovshanteringen bör också styras mot gemensamma avloppslösningar, samtidigt som det långsiktiga skyddet av kuststränderna inte skall äventyras. I den fördjupade översiktsplanen för Storsudret skall områden för landsbygdsutveckling i strandnära områden pekas ut, där det är lättare att få dispens från exempelvis strandskyddet. Att ett område pekas ut som riksintressen innebär ett antagande tills motsatsen bevisats. Det för att upprätthålla serviceunderlaget. Regionalt VA finns idag mellan Burgsvik och Hamra, varför större etableringar med grupper av ca: 50 fritidshus bör ske i detta område. Det för att inte all ny fritidsbebyggelse skall hamna i områden söder om kyrkan i Vamlingbo.

Ett alternativ borde vara en grupp av 50 fritidshus med gemensamt VA-nät vid nerfarten till Holmhällar. Där längs vägen finns idag redan några enstaka fritidshus, området är naturskönt och nära till pensionat, strand och hav. Området kring Holmhällar pekas också ut som tänkbart

exploateringsområde för fritidsturismen, vilket utgör en allt viktigare del av landsbygdsområdenas ekonomiska stabilitet. På Fårö, Östergarnslandet och Storsudret gäller nämligen: 4 kap 4§ MB. Att fritidsbebyggelse endast kan komma i stånd i form av kompletteringar till befintlig bebyggelse, det skall även ske på ett sådant sätt att det inte påtagligt skadar områdets natur- och kulturvärden med avseende på intressen från rörliga friluftslivet och turismen. Idag finns det hela fem områden som pekas ut på Storsudret som exploateringsområden för fritidsturismen, nämligen: Fidenäs, ett område söder om Vamlingbo, Vändburgs hamn, Holmhällar och Hoburgen. Varav Fidenäs, Hoburg och Vändburgs hamn är strandnära områden. Andra aktuella områden runt Hamra, Vamlingbo och Vändburg är områden som består av en samlad permanentbebyggelse. Bra VA- lösningar måste dock till i samtliga nyförslag, då det finns vattenskyddsområden med kända VA- problem och dess konfliktrisker, som vid Holmhällar.

Miljöbalken 2002-03 (198:808)

4 kap. 4§ MB. Paragrafen ger lagligt skydd för Gotlandskusten, Östergarnslandet, Fårö och Storsudret. Fritidsbebyggelse får endast komma till stånd i form av kompletteringar till redan befintlig bebyggelse. Om det finns särskilda skäl får dock bebyggelse som tillgodoser det rörliga friluftslivet komma till stånd. Första stycket 4§ säger att en högre grad av återhållsamhet gäller för att tillåta fritidsbebyggelse. Det begränsade utrymme som då återstår för fritidsbebyggelse inom hela Storsudret, bör så långt som möjligt utnyttjas för andra former av fritidsbebyggelser än för enskilt ägd fritidsbebyggelse. I princip är bara kompletteringar till redan befintlig bebyggelsegrupp tillåten om området inte ökar nämnvärt i omfattning, eller om det finns särskilda skäl. Exempelvis om bebyggelse ingår i ett led i att förbättra områdets attraktivitet för turism och friluftsliv, t.ex. stugbyar för uthyrning, vandrarhem eller enklare campingstugor som tillgodoser det rörliga friluftslivet. Särskilda skäl kan också vara en enkel typ av fritidsbebyggelse i närheten av en tätortsbebyggelse som Burgsvik är på Storsudret, eller Katthammarsvik är i Östergarnslandet. Fritidsbebyggelsen måste då kunna efterfrågas av en bredare allmänhet. MB- lagen ger således inte något utrymme för några Djursholmsvillor.

Samhällsbyggnads- förvaltningen

Remissvaret belyser ett antal viktiga områden som också finns beskrivna utförligt i planen. SBF anser att 4:4 MB behandlas utförligt i planen.

Synpunkterna anses beaktade i utställningsförslaget.

Gotländska Ängskommittén (S7)

Vi noterar med tillfredsställelse att planen lyfter fram områdets stora natur- och kulturvärden. Att bibehålla dessa är en framgångsfaktor för Storsudrets fortsatta attraktionskraft. Kulturlandskapet finns dock ej kvar av sig självt, utan kräver stora årliga insatser. En vital jordbrukssektor och en levande hembygdsrörelse, som förmår hålla de mer museala resterna av ålderdomligt kulturlandskap i hävd, är helt nödvändiga.

Samhällsbyggnads- förvaltningen

Hela natur- och kulturlandskapet runt Öja kyrka måste bevaras. SBF instämmer i Gotländska ängskommitténs lämnade synpunkter. Kommittén poängterar vikten av att området kring Öja Kyrka ska bevaras vilket ligger i linje med planen då det är utpekad som kärnområde. Synpunkterna följer översiktsplanens intentioner och föranleder inga ändringar av förslaget.

Britta Holm (S12)

Vamlingbo Gervalds 1:27

Förslag: en vandringsled Hoburgen - Burgsvik. Med möjlighet till övernattnin g t ex i de planerade bostäderna vid Vamlingbo Prästgård. I förlängningen också cykelleder. Regionen borde, i samarbete med besöksnäringen, planera ett antal aktiviteter (över hela ön) för att locka fler besökare framför allt utanför högsäsongen. Pensionärer är en ekonomiskt intressant grupp och ofta intresserade av annat än jippobetonade "events". All utveckling förutsätter inte bebyggelse och exploatering!

Samhällsbyggnadsförvaltningen

SBF finner idéerna i yttrandet intressanta och i planförslaget möjliggörs nya stråk för det rörliga friluftslivet i avsnittet om vägstrukturen i de generella gestaltningsriktlinjerna vid bygglovprövning. Synpunkterna föranleder inga ändringar av förslaget.

Hoburgs Näringslivs Intresseförening (S15)

Styrelsen för HNI anser att inga planer skall läsas fast utan möjlighet till fortlöpande justeringar – de förhållanden som råder idag kan ändras mycket snabbt. Nya förutsättningar för näringslivets utveckling får inte hämmas av onödigt rigida system.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

SBF vill understryka att översiktsplanen har som syfte att verka för en långsiktig planering för mark- och vattenanvändning och enligt nya PBL ska en översiktsplan aktualiseras varje mandatperiod. I planförslaget har flera områden pekats ut för olika typer av markanvändning varav näringslivets utveckling också tagits i beaktning.

I Burgsvik möjliggör planen stor flexibilitet när det gäller etablering av olika typer av verksamheter.

Yttrandet föranleder inga ändringar av förslaget

Gotlands Ornitologiska Förening (S17)

Gotlands Ornitologiska Förening (GOF) har tagit del av översiktsplanen över Storsudret.

Vi har studerat planen och kommit fram till att utifrån våra intressen har vi inga invändningar emot denna.

Vad det gäller Sjövarnarskårens anläggning vid Hoburgen ser vi positivt på att klinten skall öppnas och hoppas att även hela Förste burg skall öppnas för allmänheten.

Vi är även intresserade att bistå med råd och tips för att utöka möjligheterna för allmänheten att kunna studera fåglar på Gotlands i särklass bästa fågellokaler som finns i området t ex vid uppförande av fågeltorn och vindsskydd.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

I utställningsförslaget har LIS-området för Sjövarnsgården plockats bort men möjligheterna att kunna utnyttja befintlig verksamhet för fortsatt allmänt ändamål kvarstår.

Stina Lindberg (S18)

Öja Ollajvs

Min åsikt angående översiktsplanen över Storsudret är att det finns åkermark som lämpar sig utmärkt för bebyggelse t ex små skiften som inte är lönsamma i det moderna jordbruket som kommer att förbuskas och växa träd på. Då är det bättre att de bebyggs så att landskapet förblir öppet och attraktivt för framtiden. Markerar på bifogad karta (Ollajvs 1:24 Öja) där en åker (x) är trekantig för att en bred kanal är

stopp på en sida och väg på de två andra sidorna så en sådan åker kommer aldrig att bli lönsam i framtiden. Skiftet bredvid är markerat (z) med en bit mark lämplig för bostadshus.

Bifogad karta finns på samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

SBF har i FÖP Storsudret och Burgsvik definierat god jordbruksmark som ej bör bebyggas med utgångspunkt från den mark som erhåller EU-stöd och som registrerats av Jordbruksverket. Vilken jordbruksmark det gäller redovisas i planeringsunderlaget under avsnittet Areella näringar i planhandlingen.

Exakt vad som gäller i ovan nämnda åkermark måste studeras närmare i ett mer detaljerat perspektiv.

Yttrandet föranleder inga ändringar av planförslaget.

Miljöpartiet de gröna (S21)

Generellt

Det är lätt att se att samrådsförslaget på ny översiktsplan för Storsudret är väl genomarbetat och behandlar många viktiga aspekter och ur flera olika perspektiv. Vikten av god översiktlig och långsiktig planering kan inte nog understrykas. Vi vill särskilt framhålla den goda planeringen för kollektivtrafik och en framåtsyftande och bra planering för cykeltrafik. Sociotopkarteringen tycker vi är ett spännande nytt inslag som vi gärna ser förfinas och blir ett återkommande inslag i den översiktliga planeringen.

Vikten av ett aktivt jordbruk

Förutom vikten av att ha arbetstillfällen och verksamhet på Storsudret är det också mycket angeläget att bibehålla de storlagna värdena, framför allt landskapsbilden. Det är för dessa två helt avgörande att det framöver finns ett aktivt lantbruk, såväl odling och bete. Hur den fördjupade översiktsplanen kan stödja/säkerställa detta är inte helt klart.

Ekoturism

Genom att tillskapa exempelvis vandringsleder längs med kusten kombinerat med övernattningsstugor skapas en typ av ekoturism som på ett bra sätt uppfyller skrivningar om hållbar tillväxt i vision 2025. Det är en upplevelsebaserad turism, som egentligen är vanligast på Gotland, kombinerad med enklare övernattnig. Denna utspridda övernattnig skulle också möjliggöra enskilda företagare att driva och utveckla en stuga/mindre stugby. Med lagom avstånd mellan stugorna gör det också möjligt för personer i olika åldrar och med skiftade förutsättningar att vandra.

En vandringsled i kustlandskapet skulle också kunna underhållas av ett "vandringsbolag" tillsammans med andra intressenter så som Region Gotland och Länsstyrelsen.

Ovan är bara exempel på en möjlig ekoturism, genom en samverkan mellan regionen och lokala entreprenörer kan det tillskapas ett varierat ekoturismutbud. Hästled, guidade turer och havskajak är andra exempel.

VA-lösningar

Det finns befintlig utbyggd, "traditionell", VA-lösning på Storsudret i form av dragna rör. Det kan vara en god idé att inte fortsätta med dessa

storskaliga lösningar som skapar stora kostnader och som förutsätter en allt för hög exploateringsgrad. Vi stödjer de kloka ord som finns i under de generella rekommendationerna för Storsudret i Akvanovums utredning (bilaga 2 i samrådsförslaget) i avseende på att jobba med torr toalettlösning och urinseparering vid individuella avloppslösningar. Det är mycket viktigt att komma fram med robusta och kretsloppsanpassade avloppslösningar och regionen bör genom att visa goda exempel, entusiasm och fördelaktig taxa driva utvecklingen åt det positiva hållet. Det är angeläget att finna system för återvinning av näring ur avloppsfraktioner och att det måste ske i samverkan med lantbruket.

Klimatanpassning

Arbetet med att anpassa bebyggelsen till klimatförändringen är viktigt parallellt med att föröka förhindra förändringen. Plushöjderna är viktiga att även fortsättningsvis ha med sig i planeringen och att det även bör gälla så långt det är rimligt för fritidsbebyggelse och verksamheter. Fide är särskilt utsatt för vattennivåhöjning med det flacka kustlandskapet. Satsning på kollektivtrafik är en tydlig markör att regionen är målmedveten med att arbeta med hållbara strategier för framtiden.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

SBF delar uppfattningen med Miljöpartiet att det är ytterst viktigt för Storsudret med ett aktivt jordbruk. Planförslaget säkerställer detta genom att jordbruksmark med EU-stöd numera ingår inom kärnområdet, areella näringar beskrivs ytterligare i planeringsunderlaget samt att i de bebyggelseområden där jordbruks bedrivs skrivits in som riktlinje att Boverkets riktlinjer för avstånd mellan bostäder och djurstallar ska följas.

I planförslaget möjliggörs nya stråk på det rörliga friluftslivet i avsnittet om vägstrukturen i de generella gestaltningsriktlinjerna vid bygglovprövning. Detta kan möjliggöra etablering av ekoturism.

SBF delar uppfattningen om vikten av att klimatanpassa framtida bebyggelse och ambitionen är att bygga långsiktigt robusta boenden eller anläggningar. Översiktsplanen Bygg Gotland anger att lägre plushöjder kan godkännas för mindre "känsliga" byggnader och anläggningar såsom camping, sjöbodas och ekonomibygnader. En avvägning görs i eventuellt detaljplaneskede.

Gustaf Rudbeck (S24)

Som jag läser förslaget fokuserar det övervägande på turism och då den turism som huvudsakligen är koncentrerad till fyra sommarveckor. Under dessa veckor är Storsudret redan sedan länge överetablerat. De stora resurser som nu läggs ner på utredningar borde enligt min uppfattning fokusera på alternativa sysselsättningar och förlängning i bägge ändar av den korta semestersäsongen. Storsudret kan vara kulet och trist på vintern liksom i större delen av vårt avlånga land men knappast någon plats kan nå upp till Storsudrets närmast paradisiska förhållanden vår och höst.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Turism pekas särskilt ut i det regionala utvecklingsprogrammet Vision Gotland 2025 som en viktig näringsgren för Gotland. Det är en mark- och vattenberoende näring som därför också har fått utrymme i översiktsplanen Bygg Gotland. Här pekas hela Storsudret ut som ett viktigt område för turismen, och som näring är den också många gånger avgörande för utvecklingen på Storsudret. Många företagare fokuserar idag på den korta sommarsäsongen när det gäller turismen.

Planförslagets intention är att kunna stödja och medverka till att turismen utvecklas på Storsudret under hela året. Hur utvecklingen av alternativ sysselsättning samt säsongsförlängning kan ske stöds av Ledningskontorets regionala utvecklingsenhet.

Gotlands Botaniska Förening (S25)

Gotlands Botaniska Förening (GBF) har tagit del av och studerat föreliggande handlingar ingående i Samrådet. Till stora delar är bedömningar av de olika områdenas naturförhållanden korrekt. I andra områden finns brister, vilket även påpekas i planhandlingarna s.18 under **"Riktlinjer med hänsyn till naturvärden"**. Här erkänns av myndigheten att planeringsunderlaget inte är fullständigt, då den GIS-databas som skall byggas upp ej är klar.

GBF har sedan 1983 inventerat öns kärlväxtflora inom Projekt Gotlands Flora (PGF) och inom kort kommer resultatet att presenteras i form av **en bok "Gotlands Flora"**. I samband med dessa inventeringar har en databas byggts upp, vilken nu håller runt 275 000 poster. Bland dessa rör många uppgifter rödlistade växter, av vilka enbart en del överförs och ingår i Artportalen för Kärlväxter (ARK). Eftersom GBF har fått mångårigt ekonomiskt stöd från Länsstyrelsen i samband med PGF har vi överfört vår databas till denna myndighet. Vi rekommenderar att Region Gotland införskaffar PGF-databasen till sin GIS-databas för framtida bättre underlag i t.ex. planfrågor.

Storsudret har många rika naturområden, där t.ex. åkrar, lövskog, ängen, strandängar, våtmarker, alvar och sandstränder hyser flera sällsynta och rödlistade arter. Speciellt viktiga att skydda är äldre lövskogar, ängen, rikkärr, agmyrar, alvarmarker, strandängar och sandstränder, vilket även framhävs i Region Gotlands (tidigare Gotlands kommun) plandokument (t.ex. i Miljöprogram för Ekokommun Gotland 2008-2012). För rikkärr finns ett pågående Åtgärdsprogram initierat av Naturvårdsverket. Många av dessa miljötyper är även högt prioriterade inom EU:s Art- och Habitatdirektiv. Det gäller särskilt äldre lövskogar inklusive ängen, agmyrar och Nordiskt alvar. De gotländska alvarmarkerna är ur internationell synpunkt mycket värdefulla och Region Gotland har här ett särskilt och viktigt ansvarsområde att bevara dessa marker.

Alvar förekommer endast på plana kalkhällar i sommartorr, hemiborealt klimat, vilka under någon period varit nedisade under senaste istidsperioden. Huvuddelen av världens alvar finns i Sverige (71 %), varav Öland (36 %) och Gotland (35 %) har det mesta. De öländska alvarmarkerna är till stora delar skyddade som Världsarv. På Gotland har under senare år en rad alvar förstörts genom exploatering (delvis med Region Gotlands/Gotlandskommuns godkännande). Störst areal har försvunnit i samband med kalkbrytning på Hejdeby hällar, S Bro stajnkalm, Filehajdar, vid Storugns och Strå nuvarande brott. Planerade är även Tibbles i Hejdeby (Skanska), Bunge Stucks (Nordkalk) och utvidgning vid Strå (SMA). Genom minskat skogsbete är även en del alvar sakta utsatta för igenväxning. En del alvarmarker används slutligen som upplag för diverse ändamål. Sammantaget minskar öns alvarmarker i en oroande och snabbt ökande hastighet, vilket berör en naturtyp som Region Gotland sagt sig värna om. Även i Översiktsplanen finns alvar utpekade för exploatering, vilket inte kan accepteras.

GBF har för sina egna synpunkter inom Samrådet sammanställt fynd av rödlistade arter (Rödlista 2010) från PGF, ARK och fynduppgifter i

Artportalerna för mossor, lavar och svampar. Vi har plottat ut dessa fyndlokaler i bifogat kartmaterial. Prickar för Akut hotade arter (CR) är röda, Starkt hotade (EN) orange, Sårbara (VU) gula och Nära hotade (NT) gräddfärgade (se bilaga 1). GBF:s kommentarer har dessa kartor som utgångspunkt samt även den miljötyp som exploateringen avser.

Självklart kan andra sällsynta arter inom ovan nämnda grupper förekomma även på andra platser än där vi hittat arterna. Likaså finns säkert en rad sällsynta arter ur andra organismgrupper att ta hänsyn till. I princip bör därför alltid riktade inventeringar företas för att utröna de olika områdenas naturvärden inför en eventuell exploatering.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

SBF tar tacksamt emot det detaljrika underlaget. Det kommer att utgöra ett värdefullt underlag i kommande planering och har överlämnats till kommunekologen.

Flera av de utpekade bebyggelseområdena har justerats med utgångspunkt i GBF:s gedigna underlag. För vissa områden har riktlinjer med hänsyn till höga naturvärden lagts till.

Tom Rosander (S26) Deltidsboende Vamlingbo

Övergripande synpunkter på planförslaget

Förslaget avser att tydliggöra hur de allmänna intressena skall tillgodoses vid detaljplaneläggning av markens användning och vid prövning av ansökningar om bygglov och andra tillståndspliktiga förändringar av användningen av mark och vatten.

Som helhet med underlag och delutredningar, är förslaget ambitiöst och i de allra flesta fall väl utformat. Förslaget har tydliga analyser av landskapets och bebyggelsemönstrets förutsättningar och där planen innehåller förslag till ändrad markanvändning finns regelmässigt en diskussion om förslagets konsekvenser med hänsyn till motstående intressen.

Avvägningen mellan å ena sidan föreslagna områden för exploatering i form av bebyggelse eller insatser för landsbygdsutveckling och å andra sidan föreslagna områden för ett mer varaktigt bevarande av pågående markanvändning, naturmiljö, kulturmiljö och områden för det rörliga friluftslivet, är i stora drag väl motiverad. Jag saknar dock en mer systematisk genomgång och förslag till hur det för Sudrets miljö så fundamentala jordbrukets framtida utveckling ska kunna tryggas. Det är **helt avgörande för "Storsudrets unika natur- och kulturvärden – Storsudrets själ", som det sägs i missivbrevet till samrådsförslaget.**

Ett annat generellt konstaterande i planförslaget som jag anser vara bra, är att Storsudrets flacka och öppna natur- och kulturlandskap inte lämpar sig för etablering av vindkraftverk. De vida utblickarna och förnimmelsen av havets närhet och det starka ljuset, det som i förslaget kallas kärnområden och upplevelser, skulle påtagligt störas av vindsnurror.

Om inte all tillkommande tillväxt skall hamna i Visby anser jag att de fördjupade översiktsplanerna för de perifera delarna på Gotland är lämpliga att fördjupa analysen av hur den lokala sysselsättningen skulle kunna stärkas. En sådan analys bör ligga till grund för hur översiktsplanens förslag till markreservationer för verksamheter dimensioneras och lokaliseras beroende på störningsgrad eller möjligheter att samlokalisera med bostäder. För Burgsviks del skulle

kanske en sådan analys lett till betydligt större markreservation för handelsträdgårdsvksamhet och vårdanläggningar.

Planförslaget pekar ut ett antal lämpliga områden att detaljplanelägga för ny tätare bostadsbebyggelse. De föreslagna områdena tycks inte strida mot några riskintressen. Jag har inget att invända mot dessa förslag, men undrar om det inte vore skäl att ytterligare koncentrera dessa områden till ett färre antal, men kanske något större, för att ge bättre underlag att ordna gemensamma lösningar av va- och vägförsörjning samt förenkla tillkommande eventuella skolskjutsar, sophämtning och andra servicekvaliteter som boende i tätare bebyggelse enligt krav i PBL bör förse med. Motiven att föreslå områdena 7 och 10 förefaller svaga.

Riksintressen

Översiktsplanen innehåller ett försök till avgränsning av riksintressena på Storsudret samt vilka egenskaper som i de olika områdena konstituerar riksintresset. Jag ansluter mig till denna tolkning och beskrivning av riksintressena såsom de framgår av sidorna 46-56 i planförslaget.

Dock saknar jag i detta avsnitt en kommentar till hur de regionala miljömålen för Gotland skall hanteras på Storsudret. Länsstyrelsen har, tillsammans med regionen, högskolan och intresseorganisationer, tagit fram totalt 15 olika miljö kvalitetsmål. Jag saknar framförallt hur man har tänkt sig uppnå följande miljö kvalitetsmål:

1. Ett rikt odlingslandskap
2. Ett rikt djur- och växtliv
3. Myllrande våtmarker

Samhällsbyggnads- förvaltningen

I utställningsförslaget har mycket arbete lagts ner för att hitta en väg till utveckling för de areella näringarna i samklang med bevarande och som nu presenteras i planförslaget. En viktig fråga för jordbruket vad gäller mark- och vattenanvändningsfrågor är grannkonflikter samt markspekulation. Genom att tydliggöra regionens ståndpunkt vad gäller avstånd mellan djurstallar och boende samt att inkludera jordbruksmark med EU-stöd i Kärnområde för upplevelse, bevarande och skydd av pågående markanvändning, har regionen tydligt prioriterat jordbruket såsom den viktiga näring den är för Storsudret.

I förslaget finns en planberedskap genom att vi lägger ut områden för icke miljöstörande småindustri/ verksamhet/ turism samt ytor för bostäder/ verksamheter där föreslagna näringar ej hindras av förslaget utan istället möjliggör olika typer av landsbygdsutveckling. Hur utvecklingen av alternativ sysselsättning samt säsongsförlängning stöds av Ledningskontorets regionala utvecklingsenhet.

Yttrandet har föranlett följande ändringar:

Miljökonsekvensbeskrivningen har reviderats och ovan nämnda miljö kvalitetsmål har bearbetats i förslaget.

Regionens ståndpunkt vad gäller avstånd mellan djurstallar och boende har tydliggjorts samt att jordbruksmark med EU-stöd har inkluderats i Kärnområde för upplevelse, bevarande och skydd av pågående markanvändning.

Område 10 utgår, utställningsförslaget föreslår istället område 6 i anslutning till befintlig detaljplan.

**Birgitta Wahling Bexhed Allmänt
(S27)**

Jan-Mikael Bexhed
Sundre Digrans 2:1

Förslaget är väl genomarbetat och tillstyrks därför med ett väsentligt undantag. Det gäller det föreslagna LIS-området Sjövarnsgården, vilket vi motsätter oss det bestämdaste.

**Samhällsbyggnads-
förvaltningen**

Sjövarnsgården är ej längre utpekad som LIS-område.

**Lantbrukarnas
Riksförbund, LRF
Gotland (S28)**

Anna Törnfeldt ordf.

Allmänt

LRF Gotland noterar att planen har sin utgångspunkt i "Bygg Gotland – översiktsplan för Gotlands kommun 2010-2025". Målet i denna är en långsiktigt hållbar utveckling där goda livsmiljöer skall skapas för alla grupper av människor. Det är mycket positivt och viktigt att Storsudret kan växa och att befintlig och ny verksamhet kan utvecklas. Synergieffekterna mellan lantbruk och besöksnäring är stora men det är oerhört angeläget att få till en utveckling där det finns en kontinuerlig och levande dialog så konflikthot kan undvikas. LRF vill framföra att lantbruksnäringen ser stora möjligheter att genom livsmedels- och energiproduktion bidra till att Storsudret och Burgsvik kan växa. Vi anser att en positiv utveckling på landsbygden på Storsudret är mycket angelägen för Burgsviks utvecklingsmöjligheter som centralort.

Från LRF:s sida vill vi framhålla att jord- och skogsbrukets betydelse för boende, näringsliv och social infrastruktur i Burgsvik idag och framöver behöver ha en bättre analys för ett framgångsrikt utvecklingsarbete. Det anser vi från LRF mycket angeläget med hänsyn till att planens ambitioner är att skapa en utveckling som bevarar Storsudrets unika natur- och kulturmiljöer. För att klara detta behövs rationella lönsamma gårdar med betande djur på hela Storsudret. Vi vill framhålla att det är idag fler än de i planen angivna 30 mjölkgårdarna som står för och är granat för dessa unika värden. Till dessa gårdar kommer betydligt fler med nöt- och lammproduktion.

Behov av samrådsgrupp LRF, Region Gotland och Länsstyrelse

Från de lokala LRF-avdelningarna har framförts en stor oro på den situation som lantbruket på Storsudret befinner sig i. Det finns ett stort intresse från köpstarka intressenter för fritidsboende och exploatering, och dagens tillämpning av Jordförvärvslagen gör det svårt för lantbrukare att utifrån avkastningsvärdet på marken konkurrera om åker- och skogsmark. Möjligheten att exploatera och bygga på åkermark är då pådrivande för prisläget på åkermark i områden som Storsudret. Samtidigt innebär en tätare bebyggelse svårigheter för befintliga lantbruk med djur att nyinvestera och expandera.

Det är bra och viktigt att åkermarken enligt planen bör skyddas för exploatering av andra intressen. Det är i de flesta fall en förutsättning för att långsiktiga investeringar i animalieproduktion, och då betesdjur, kan göras.

Det är bra att planen betonar betydelsen av att rekommenderade avstånd emellan byggnader för djurhållning och annat boende hålls vid nybyggnation av fast- och fritidsboende. Risken för konflikter mellan lantbrukare och övriga boende beroende på lukt och buller från djurstallar är stor beroende på att allt fler av de som har intresse för boende på landsbygden ofta saknar kunskap och förståelse för dagens lantbruks förutsättningar. Detta problem är mycket uppmärksammat inom LRF och en motion i ärendet från Hoburgs LRF-avdelning innebär

att LRF:s riksförbundsstämma 2009 tog ett beslut om att LRF skall ta fram en handlingsplan för att minimera grannkonflikter emellan lantbruk och andra nära boende. LRF vill understryka behovet av en nära och levande dialog mellan Region Gotland, Länsstyrelsen och lokala representanter för lantbruket när det gäller att hantera de frågor som är viktiga för en positiv utveckling för lantbruket.

Miljöersättningar och formellt skydd – möjlighet och hot

Idag så har lantbruksföretagen i många av Gotlands kustområden i jämförelse med övriga Gotland en lägre medelareal åker, lägre avkastning av marken och dessutom en rad restriktioner i form av generellt biotopskydd som ger högre brukningskostnader. Dessutom finns här ett starkt myndighetsintresse för formellt skydd av mark med höga naturvärden, vilket främst är en osäkerhetsfaktor för i vilken utsträckning man har framtida föfoganderätt över sin skog. Viktiga utgångspunkter för att hantera detta förutsätter även det en konstruktiv dialog där lantbruket ges möjligheter, ansvar och förutsättningar för att med förtroende vårda och bruka det kulturlandskap som är av så stort riksintresse. Regionens medverkan är viktig i Länsstyrelsens ansvar för framtagande av nya miljömål för formellt skydd samt Sveriges kommande Landsbygdsprogram. Ett sätt att kompensera lantbrukare i ett område som Storsudret kan vara miljöersättningar som kompenserar dessa merkostnader. LRF Gotland vill i sammanhanget framhålla att sådana ersättningar är befogade i flera andra områden som kan komma att beröras av liknande översiktsplaner, exempelvis Fårö och Östergarnslandet.

Infrastrukturens betydelse

Betydelsen av en bra infrastruktur betonas i planen, vilket LRF tycker är både bra och viktigt. Utan bra standard på vägarna och en acceptabel standard på bredbandsnätet så försämras områdets attraktivitet för inflyttning och fast boende. På Storsudret med många fritidsboende är det särskilt viktigt att de nuvarande fast boende kan få ett bra offentligt stöd för bredbandsutbyggnad och underhåll av vägar, både allmänna och enskilda. Det är oroande att när det gäller infrastrukturen på landsbygden läggs alltmer ansvar på just de fast boende genom bredbandsföreningar och risk för minskade underhåll och/eller snöröjning av enskilda vägar har varit återkommande.

Synpunkter från LRF-avdelningarna i området

Enligt de synpunkter som inkommit på remissmaterialet från LRF-avdelningarna på Storsudret finns flera utpekade områden för möjlig etablering av bebyggelse som just kan innebära svårigheter för utökad animalieproduktion. Det rör bebyggelsezon 5 och 8. Det här visar på områden där det är särskilt viktigt att hantera konfliktrisker i behovet av expansion och utveckling för både lantbruket och befintligt lantbruk. Flera reaktioner har inkommit på att planförslaget anger att vindbruk inte planeras att etableras i området. Det finns de som angett att vindbruk är intressant och angeläget som möjlig utvecklingsfaktor, exempelvis berör det zon 13.

Arbetsgrupp för att hantera lantbrukets utvecklingsfrågor på Storsudret

LRF Gotland anser sammanfattningsvis att det är angeläget att jord- och skogsbrukets utvecklingskraft tas tillvara så Storsudrets boende och företagande och sysselsättning kan öka i området. Men för att hantera de frågor som LRF ovan lyft i remissvaret och få en mer fördjupad, långsiktig och hållbar plan för lantbruket på Storsudret föreslås

Att det bildas en samverkansgrupp med representanter från LRF, Region Gotland och Länsstyrelsen.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Remissvaret belyser ett antal viktiga faktorer upp som bör beaktas i den framtida bebyggelseutvecklingen på Storsudret. Jordbruket är en av de viktigaste näringsgrenarna på Storsudret och regionens ambition är att utveckla samarbetet med LRF i samband med den framtida planeringen.

Yttrandet har föranlett följande ändringar i förslaget:

- *Bebyggelseområde 5 och 8 föreslås bli kompletteringsområden för enstaka komplettering.*
- *I planeringsunderlaget utvecklas skrivningen kring de areella näringarna både i text och i kartmaterial.*
- *EU:s jordbruksblock för stöd definieras i utställningsförslaget som en del av kärnområde för upplevelse, bevarande och skydd av pågående markanvändning.*

Lars Jonsson/Museum Lars Jonsson (S29)

Jag anser att den kommunala översiktsplanen i stort är bra och det glädjer mig att områdets natur och kultur bedöms vara en kvalité som är viktig för Storsudrets vidare utveckling och inte bara anses vara en hemska för vidare exploatering. De flesta nyinflyttade till Storsudret under de senaste trettio åren har kommit hit på grund av naturen och lugnet och bör därför vårdas som en av de viktigaste magneterna för vidare inflyttning. Då en mer utvecklad turism nådde Gotland efter andra världskriget gavs ön redan 1948 ett skydd för stränderna och Gotland har till skillnad från många andra platser, t.ex. Stockholms skärgård sluppit en utvecklad strandnära bebyggelse utanför de hamnorter som fanns. Denna framsynthet har givit Gotland en unik egenskap som internationellt är ett av dess främsta varumärken – de obebbyggda stränderna. Det är positivt att Burgsvik som central ort uppmärksammas som en viktig del i utvecklingen och att dess potential för vidare bebyggelse och utveckling förs in i diskussionen, även om många förslag fortfarande är svävande och saknar en enhetlig lösning.

Då efterfrågan på tomter och hus är stort har kommunen försökt se över var och hur ny bebyggelse kan planeras för att både bevara och utveckla. Förhoppningen med denna detaljplan är att tydliga riktlinjer skall styra bebyggelsen mot anvisade områden samt att områden med stora landskapsvärden och naturvärden skall lämnas utan vidare exploatering. Skrivningarna lämnar dock en del utrymme för tolkningar och det är viktigt att riktlinjerna sedan följs upp i praxis. Jag tycker att de utpekade områdena har en något för allmänt hållen karaktär och det finns risk för att verkligheten visar sig att dessa områden måste förskjutas eller bara delvis komma i anspråk, samt att frågan om hur kommunen kommer att ställa sig när andra områden kommer att föreslås, planen ger föga direktiv till detta. Det är naturligtvis svårt att både vara tydlig och detaljerad och samtidigt inte vara fastlåst vid absoluta gränser. Jag hoppas att det kommande **periodens "diskussion"** kan ge svar på en del frågetecken – planen är ju inte helt klar i och med denna fas. Svårigheter kommer att uppstå kring framtida förslag till byggnation och formuleringarna i texten är ibland svårtolkad.

Hur skall man t ex tolka att *"Områdena runt de stora gårdarna bör hållas fritt från ny bebyggelse"* (sid 33) samtidigt som *"Vid lokalisering av ny bebyggelse bör det traditionella bebyggelsemönstret följas "* sid 32. Bebyggelsemönstret är ofta att de stora gårdarna har ett antal olika

byggnader runt gården. Skall enskilda hus i närheten av de stora gårdarna förhindras eller skall de förhindras i de öppna områdena utanför gårdsbebyggelsen. Ofta är det ju bättre att dra in ett mindre sommarhus intill gårdarna (i någon dunge) än att göra dem till solitärer i landskapet, och det är väl det senare som avses som mindre önskvärt. Samtidigt är det svårt att stycka av nya fastigheter alldeles intill aktiva jordbruksenheter då det kan försvåra framtida expansion av djurstallar etc.

Hur skall vi tolka skrivningen *”Om grupper av bebyggelse skapas i det öppna landskapet kan dessa med fördel grupperas liksom en samlad gårdsbebyggelse indragen från vägen”* (sid 34) med föresatsen att *”Nyetableringar i det öppna landskapet bör undvikas”* (sid 32), dessa meningar säger emot varandra liksom ambitionen att *”Sammanhängande öppna landskapsrum skall värnas, liksom viktiga siktlinjer”* (sid 33). Är det fortfarande möjligt att bygga i det öppna landskapet eller kommer *”öppenheten”* vara ett föremål för tolkningar.

Trycket på att bygga i öppna landskap med t ex gles buskvegetation kommer att vara fortsatt stort. Det finns även en otydlighet avseende nybyggnation av hus som speglar en gammal tradition. Enligt gestaltungsprinciperna skall *”Nya byggnader gestaltas med tydlig utgångspunkt från... och till den omgivande bebyggelsen”* samtidigt som den skall vara ett *”uttryck för sin samtid”* Med avseende på en del skräckexempel under senare år är det lätt att förstå ambitionen hos planarkitekterna, men detta kan skapa en otydlighet, skall man bygga i traditionell stil eller i modern stil. Bägge uttrycken kan vara motiverade beroende på placeringen.

I de övergripande bebyggelseriktlinjerna pekas 13 områden ut där bebyggelse bör kunna prövas genom detaljplan. Med denna förutsättning kan man räkna med att bebyggelse kommer att ske om **övriga förutsättningar finns. Dock finns risken att ”under resans gång”** enskilda markägare eller exploatörer föreslår liknande eller andra **områden vilket gör att de föreslagna platserna ej bör ”skrivas i sten”** förrän de utretts noggrant. Jag har sett på några av dessa och det kan finnas motstridiga intressen (t.ex. skogsbruk, jakt etc.) Dessa områden är mycket allmänt utritade med hela eller avskurna ellipser vilket ger en ganska allmän beskrivning på vart ungefär dessa områden kan tänkas läggas. Det är naturligtvis svårt att finna lämpliga områden som tar hänsyn till alla de begränsningar som finns genom bestämmelser rörande skydd av natur och kulturvärden. Kanske skulle jag kunna se att en större öppenhet och försök att hitta något eller några mer oväntade områden som skulle kunna utvecklas. Kanske kan de markerade områdena delvis förskjutas eller växlas mot andra under den vidare planeringen.

Att hitta andra områden som har ett semiöppet landskap eller utgörs av torrare skogsmark som kunde öppnas varsamt eller förvandlas till öppen betesmark under perioden fram till 2025 och där en ny modernare fritidsbebyggelse kunde ges företräde men som inte nu nås av befintligt vägsystem vore en fördel. Om man ser till förhoppningarna att varje tid skall ha sitt eget uttryck vore det spännande om man t.ex. kunde fundera på att hitta ett område med delvis torrare mark med inslag av öppnare ytor och sedan ta ner skogen successivt och skapa ett delvis halvöppet öppnare landskap där det betas under ett tiotal år, för att sedan se om ny bebyggelse kan planeras för perioden efter 2025.

Jag tycker det vore intressant att se över möjligheten att skapa attraktiva bebyggelseområden i områden som för närvarande inte är öppna men kunde bli detta och som inte påverkar

- 1) naturvärden, 2) aktiva åkermark, 3) produktiv skogsmark.

På Karta 1 har jag pekat ut ett sådant område. Dess kvalitét skulle kunna förhöjas och både öppenheten och de botaniska kvalitéerna skulle kunna förhöjas genom utgallring och periodvis betning/skötsel. Jag ser framför mig att något eller flera områden kunde reserveras för enbart moderna träbyggnader, d v s att man skapar ett område som har en tydlig karaktär.

Slutligen skulle det vara bra om man på någon karta kunde peka ut

- 1) vilka tomter som bebyggts och avstyckats under den senaste planperioden och
- 2) befintliga byggklara tomter som redan godkänts.

Det skulle ge en bättre överblick om placeringar och förhållanden som rätt fram till nu, ett perspektiv som skulle kunna vara bra att ha med sig i vidare diskussioner.

Karta 1 finns på Samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

SBF tackar för gediget inkommet material. Föreslagna bebyggelseområden anses ge god planberedskap för byggande under planperioden.

Anvisade bebyggelseområden är schematiskt utlagda på plankartan. Exakta gränser för möjlig exploatering klarläggs i detaljplaneskedet efter platsens förutsättningar.

Yttrandet har föranlett följande ändringar:

I planeringsunderlaget samt i miljökonsekvensbeskrivningen redovisas kartmaterial och diagram över bebyggelseutvecklingen på Storsudret mellan 1988-2011.

Riktlinjer för byggande i kulturlandskapet har reviderats och strukturerats i avsnittet Övergripande bebyggelseriktlinjer samt Generella gestaltungsriktlinjer vid bygglovprövning.

Gunnel Nilsson (S32)

Björklunda pensionat

Bengt Boberg

Öja, Olofs

Vi har tagit del av rubricerat dokument och kan konstatera att planförslaget tydligt pekar ut ett 10-tal områden betecknade "Bebyggelseområden". Områdena beskrivs som "Områden som bedöms ha sådana kvaliteter för utveckling av boende och där eventuella motstående intressen bedöms tåla en exploatering i en mer omfattande skala än i form av enstaka komplementbebyggelse". Vidare har ett antal s.k. LIS-områden markerats.

Vi bedriver bägge verksamhet vid Björklunda. Björklunda pensionat är den enda anläggningen på Storsudret med hotellliknande verksamhet i större skala som bedrivs året om. Under sommar halvåret är det – glädjande nog – rejält överbelagt och nekanden har behövt lämnas vid förfrågningar om boende.

Tvärs över vägen har nyligen antagits en detaljplan för uppförande av ett 20 tal fritidshus, i direkt anslutning till sedan länge väl etablerad både permanent och fritidsbebyggelse. Uppförandet har ännu inte startat,

men förväntas ske inom det närmaste året.

Utöver detta har det under senare år byggt ett 20-tal fritids- och permanentbostäder rakt bakom pensionatet.

Men denna som vi anser stora koncentrationen av etablerade verksamheter inom ett naturskönt strandnära område med goda naturliga infrastrukturförutsättningar finner vi det närmast som ett förbiseende att inte området omedelbart söder om pensionatet och möjligen även motsvarande område söder om detaljplanelagt område (på andra sidan väg 142 och ner mot Burgsviken) markerats som **"Bebyggelseområde"**. Det senare bör även kvalificerat för att utpekats som ett LIS-område.

Förbiseende eller ej så anser vi att ovan nämnda beskrivna områden bör markeras som Bebyggelseområde kompletterat med LIS-märke för att därmed underlätta framtida expansion och utveckling av områdets pågående verksamheter, alternativt nyetablering av andra tillkommande verksamheter.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Utställningsförslaget pekar ut Björklunda som Plats/område för turismändamål vilket möjliggör en utveckling och komplettering för verksamheten. Kortfattad information om Björklunda finns också under turism i planeringsunderlaget.

För närvarande anses inte området runt Björklunda uppfylla kriterierna för utpekande som LIS-område.

Yttrandet har föranlett följande ändringar:

- *Björklunda är utpekat turismområde och betecknas område 11.*

Naturskyddsföreningen Gotland (S35)

Avvägningen mellan bevarande av natur- och kulturvärdena och möjliga exploateringar är i huvudsak rimlig i planförslaget. Vi noterar med tillfredsställelse att strandzonen i stort sett lämnas oexploaterad, en förutsättning för att Storsudret ska upplevas attraktivt även av kommande generationer.

Ett påtagligt fenomen på Storsudret är mer eller mindre organiserad camping inom strandskyddsområdet. Exempel finns norr om Våndburg och vid Kettelviken. Där står det husvagnar och husbilar under hela sommarperioden som delvis privatiserar de fina strandängarna. Det saknas i planen idéer om hur denna vilda camping ska hanteras. När strandzonen skyddas mot bebyggelse är det märkligt att denna typ av camping tillåts florera allt mer ohämmat. Det behövs alltså såväl områdesbestämmelser som övervakning att dessa följs, för att stävja camping av långvarig karaktär.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Det pågår ett samarbete mellan Länsstyrelsen och regionen för att hitta en modell för hur den vilda campingen av framförallt husvagnar och husbilar kan stävas. För närvarande har ingen uppställningsplats pekats ut på Storsudret.

Yttrandet föranleder inga ändringar i förslaget.

Nils Carlson (S37) Micka Wohlin

Detta yttrande utgår i relevanta delar från tidigare avlämnat samrådsyttrande över Översiktsplan för Gotlands kommun 2010-2025. Det baseras också på yrkeserfarenheter som arkitekt och planerare för

Byggnadsplan 1974 för Burgsvik, Majstregården med parkering samt ett flertal fritidshus på Storsudret av Nils Carlson. Som företrädare för framlidne Hans Wohlin deltar Micka Wohlin. Mer än 45 års fritids- och deltidsboende i Vamlingbo har dessutom gett värdefulla erfarenheter.

Yttrande

Samrådsförslaget är föredömligt formulerat och motiverat. Inte minst ger bakgrundsmaterialet, kap 5 Planeringsunderlag, intressanta och vägledande fakta och historik.

Planförslagets Övergripande bebyggelseriktlinjer och Gestaltungsriktlinjer formulerar viktiga ambitioner för långsiktig **utveckling och bevarande av "Storsudrets själ"**. Uppdelningen i Bebyggelseområden, Kompletteringsområden, Kärnområden för upplevelse, bevarande och skydd av pågående markanvändning, Turismändamål samt Burgsviks tätort, ger en bra föreställning om hur olika bedömningar ska göras i exploaterings- och byggärenden.

Jordbrukets villkor

Förslaget till Fördjupad översiktsplan är inriktad på bebyggelsefrågor; **"Bebyggelseriktlinjer/turismen och friluftslivets intressen"**. På flera ställen i texten sägs att produktiv jordbruksmark (och betesmark) ska undantas från exploatering. Detta är mycket viktigt och är som sägs en förutsättning för det öppna landskapets hävd.

En alltmer aktuell företeelse är exploateringsspekulanter förvärv av jordbruksmark med avsikt att bygga och sälja fritidsfastigheter. Med stöd av förment lantbrukarbakgrund kan köp ske, ofta genom bulvan, och till markpriser som inte är lantbruksrelevanta utan avslöjar exploateringsförhoppningar.

Detta är naturligtvis kommunens politiker och tjänstemän medvetna om, men finns inte nämnt i den Fördjupade översiktsplanen. Inte heller finns markering av jordbruks/betesarealer som borde säkerställas för Storsudrets viktigaste näringskälla utan mera som skydd för kulturlandskapet.

Önskvärt vore en mera restriktiv lagstiftning i Jordförvärvslagen, då ju inte en Fördjupad översiktsplan är juridiskt bindande. Men i brist på detta skulle ett prejudicerande ställningstagande behövas som avskräcker spekulationsköp av jordbruksmark och mark direkt intill, där konflikt ofta uppstår mellan jordbrukets villkor (t ex gödselspridning, traktorkörning) och fritidsboende samt inte minst fritidshusens vattentäcker.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Yttrandet har föranlett följande ändringar i förslaget:

- *Planeringsunderlaget är kompletterat med ett avsnitt om areella näringar och dess problematik i förhållande till t ex grannkonflikter.*
- *Jordbruksmark med EU-stöd har också lagts till kärnområde för upplevelse, bevarande och skydd för pågående markanvändning där exploatering ska bedömas restriktivt. Detta för att minska risken för spekulation kring tomtmark vid försäljning av jordbruks- och skogsmark.*

**Hans Eric Brinkborg
(S38)**

Storsudrets övergripande och viktigaste behov är fler boende

De flesta intressenter i och på Storsudret är överens om att det

Ägare industrifastighet
Burgsvik
Delägare i
industriverksamhet Burgsvik
Fastighetsägare Hamra
Gunnar Hansson
Fastighetsägare Hamra
Sommarboende Burgsvik
Per Möllerfors
Fastighetsägare Hamra
Sommarboende Burgsvik

viktigaste för att skapa en hållbar utveckling är att antalet boende på Storsudret ökar. Varje ny boende vare sig det är en permanent- eller en sommarboende är av vikt och synnerligt viktig för att den service som finns inte skall utarmas ytterligare eller t o m försvinna. Varje boende bidrar till att kapital flyter in, att underlag finns för hantverkare, handel och alla möjliga servicetjänster. Det är uppenbart att Storsudret behöver fler invånare för att bli långsiktigt hållbart och ett gemensamt mål för alla Storsudretintressenter borde vara att skapa förutsättningar för de som vill och kan även få. Det är bättre att få en permanent boende än en sommarboende men det är förhoppningsvis uppenbart för alla att även varje ny sommarboende bidrar till att det blir fler permanentboende.

Gotland är attraktivt men vissa delar av Gotland är attraktivare än andra – Storsudret hör till den senare kategorin. Det är en paradox att en bygd med ett skriande behov av boende inte kan tillfredsställa detta behov när det samtidigt finns tillräckligt många som vill bli det.

Skyddszoner runt skyddszonerna?

Många fokuserar på att 300-metersstrandskyddet är ett stort hinder och att vi måste tillåta omfattande dispenser så att de som vill ha boende på Storsudret verkligen skaffar sig boende här. Det är högt tryck efter strandnära boende men Storsudrets öppna vyer innebär samtidigt att ett avstånd från stranden på mer än 300 meter ur många aspekter kan bli ett strandnära boende – men bara så länge landskapet är öppet.

Ett problem är istället att när landskapet är öppet med vackra vyer ända ner till vattenbrynet så anser representanter för våra tillståndsgivande myndigheter att även området utanför 300 meters zonen skall vara näst intill omöjligt att bebygga, helst plötsligt har det på något sätt uppstått skyddszoner runt skyddszonerna.

Rimligt är att när man kommit utanför skyddszonen så skall inte skyddszonens regler gälla – det är viktigt för Storsudrets utveckling att skyddsregler bara tillämpas inom skyddszonerna och det är synnerligen viktigt att även detta tydliggörs/formuleras.

Storsudrets öppna landskap hugget i sten?

Det känns ibland som om det öppna landskapet och de öppna vyerna av våra tillståndsgivande myndigheter (även av många andra) betraktas som hugget i sten d v s helt oföränderligt när det uppenbara är att det öppna landskapet idag är en konsekvens av EU:s bidragssystem – som ingen, jag vill understryka ingen, tror kommer att bestå. EU:s tillgångar kommer att behövas till annat! Ett öppet landskap och en suverän vy är tyvärr bara 10 år från att vara ett buskage! När betningsbidragen försvinner kommer förbuskningen av det öppna landskapet att starta – det borde vara något att försöka förhindra/bemästra i en översiktsplan!

Det är viktigt att vi redan idag skapar intressenter i det öppna landskapet som har rätt att och är bredda att med egna medel säkra att det öppna landskapet förblir öppet eftersom vi alla vill bevara Storsudrets attraktionskraft, kultur- och naturvärden. Alla är väl överrens att om Storsudret förbuskas så kommer en väsentlig del av Storsudrets attraktionskraft gå förlorad.

Att samtidigt tillfredsställa önskemålet om byggnation i attraktiva lägen och målet att långsiktigt säkra det öppna landskapet kan åstadkommas:

Dagens bebyggelseplan att koncentrera byggnationen till områden med hög exploateringsgrad med bebyggelse typ villakvarter borde kombineras med traditionellt bebyggelsesätt med bebyggelse i mindre enheter i eller i anslutning till det öppna landskapet, i lägen som i minsta möjliga omfattning stör upplevelsen av det öppna landskapet och minimalt påverkar natur- och kulturvärden d v s bebyggelse som tar stöd i annan befintlig bebyggelse, natur- och kulturvärden.

Härigenom skulle intressenter i att hålla landskapet öppet skapas eftersom kvalitéerna i och värdet av boende kräver ett öppet landskap, det kommer t o m finnas ett ekonomiskt incitament eftersom värdet av fastigheter minskar när landskapet växer igen.

Det öppna landskapet kan långsiktigt säkras genom utformning av riktlinjer för bebyggelse och fastighetsbildning. Riktlinjerna behöver utformas så att ägarna till byggnationer, i områden där särskilt värde i det öppna landskapet föreligger, får rätt (men ingen skyldighet) att hålla intilliggande öppna landskapet fortsatt öppet, t ex genom inskrivning av servitut när fastighetsbildning sker.

Tanken med detta är att när EU-subsidierna försvinner så skall de intressenter som finns för att hålla landskapet öppet åtminstone ha rätten att hålla det öppet. Varför kommer de att lägga resurser på det? Helt enkelt för att de själva förlorar natur- och kulturvärden om det öppna landskapet försvinner. Ett ytterligare skäl är att det är lönsamt då fastighetens pris minskar om det öppna landskapet försvinner.

Byggnation ett kulturvärde?

I många diskussioner så är synsättet att nya byggnader i befintligt landskap är av ondo och helt förstör natur- och kulturupplevelser samtidigt som samma individ kan falla i trans över en äldre gårdsbebyggelse som ligger inbäddad i natur- och kulturlandskapet. Jag konstaterar att även dagens nya byggnader blir en del av kulturlandskapet och att även byggnader som varit omdiskuterade till slut ofta blir en viktig del av vårt kulturarv. Det viktiga är dock att vi alla lägger stor vikt vid att, i varje epok, hitta form och gestalt som vi uppfattar som passande i bygdens natur- och kulturlandskap.

FÖRSLAG

- Definiera att ett övergripande mål är att öka antalet boende (permanent och sommarboende) på Storsudret eftersom ett större antal boende säkrar Storsudret som ett långsiktigt hållbart samhälle samt att regionens uppgift är att i största möjliga utsträckning minimera negativa effekter av detta mål.
- Slå fast att utanför skyddszonernas gränser gäller inte strandzonens regelverk d v s säkra att det inte skapas nya skydd utanför skyddszonerna.
- Definiera att ett mål är att i största möjliga utsträckning långsiktigt säkra Storsudrets öppna landskap och vackra vyer och definiera att målet är att skapa intressenter med rätt att fortsatt hålla landskapet öppet. Definiera att ett sätt är att tillåta bebyggelse i traditionell mindre gruppering i och i anslutning till det öppna landskapet. En bebyggelse som tar stöd i annan befintlig bebyggelse, natur- och kulturvärden och i minsta utsträckning påverka öppenheten, natur och kulturupplevelsen. Skapa riktlinjer som innebär att vid fastighetsbildningen inskrivs rätten (men ingen skyldighet) att hålla det närliggande kulturlandskapet öppet/hävdad.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

För närvarande finns inga politiska inriktningsbeslut om det önskvärda antalet bosatta på Storsudret. Planförslaget möjliggör för ca 300 nya bostäder vilket anses vara tillräckligt för den aktuella planperioden fram till år 2025.

Storsudrets höga värden är i flera avseenden av nationell karaktär, staten har pekat ut ett antal områden av riksintresse vilka regleras i miljöbalken. På Storsudret är många gånger dessa riksintressen staplade på varandra, de utgår från olika perspektiv/värden som ska bevaras. Det kan gälla naturvärden, kulturvärden eller det rörliga friluftslivets värden. Längs kusten finns även strandskyddet vars utbredning ligger mellan 100-300 m på land och i havet. Avgränsningen bestäms av länsstyrelsen. Dessutom är den gotländska kusten ett naturreservat – Naturreservatet Gotlandskusten. En mer utförlig beskrivning av riksintressena samt naturreservaten finns i kapitel 3 samt i planeringsunderlaget.

Att bygga kustnära på Storsudret är således en delikat uppgift – det är helt enkelt många värden att ta hänsyn till. Länsstyrelsen är den myndighet som hanterar frågan om dispenser inom Gotlandskusten samt avgör om en exploatering påtagligt skadar något av dessa riksintressen eller ej. Det är dock viktigt att myndigheterna tydligt motiverar och redogör för detta för att öka förståelsen för lagstiftningen.

Vi delar uppfattningen om att det är viktigt att hålla landskapet öppet. Planförslaget redogör för en rad riktlinjer för hur detta kan stöttas, bl.a. genom gestaltungsriktlinjer och att god åkermark inte bör bebyggas utan fortsättningsvis vara en del av den areella näringen. Hur rätten till men inte skyldigheten till att hålla ett landskap öppet skulle regleras i en detaljplan är ännu inte känt.

Synpunkterna anses vara beaktade i planförslaget och föranleder inga ändringar.

Birgit Zandfelds (S41)

Vamlingbo
För Lillängen

Syftet med planen är att främja förutsättningarna för en levande landsbygd. Det är politiskt fastslaget.

Vi tycker att Samhällsbyggnadsförvaltningen har lyckats uppnå det syftet, på ett sätt som ger inspiration inför framtiden. Förslaget är, som vi kan bedöma, väl genomtänkt, framför allt då det gäller den viktigaste frågan, den om vatten- och avloppsförsörjning.

En väsentlig del för utveckling är de geologiska och hydrogeologiska förutsättningarna på Storsudret. Genomlysningen av problematiken kring vattentillgång och vattenanvändning och de förslag till lösningar som ges tror vi är hållbara.

Planförfattarna har också tänkt nytt då det gäller prioriteringar i strandnära lägen och hittat nya utvecklingsområden, trots de restriktioner som finns på grund av markens sårbarhet och de många riksintressena.

Under kapitlet Planförslag och rubriken Gestaltungsriktlinjer finns genomtänkta förslag och synpunkter. På detta område verkar det hittills inte ha funnits så hållbara direktiv, med synliga resultat i landskapet som följd. Det finns tyvärr härresande exempel på i och för sig snygga hus, som fått en helt felaktig placering.

Framtiden

Nya grepp har tagits på gamla frågor, bland annat har planerarna funderat över hur man ska underlätta pendlingen från Sudret mot stan, med uppkopplade, snabbare och skilda bussar för dem som behöver åka snabbt till jobbet – och hem. Det är lovvärt.

Det mest spännande i Bilaga 1, den som kallas Sociotopkartering, är att planerarna vänt sig till Burgsviks barn, den unga generationen, för att få synpunkter på och tankar om hur samhället fungerar, eller kunde fungera. Här finns exempel på den fantasilösa miljö som barnen i Burgsvik lever i, idag:

- **Ex: "Den stora nackdelen med fotbollsplanen är att många använder den som hundrastplats."**
- **Ex. "Det är bra att vara där (i Postparken) efter skolan om man inte har något annat att göra. Nu finns det en gunga och en rostig gungbräda."**
- Ex. Vid samtal med lärarna (på Öja skola) framgår att det är problem med att gräset är väldigt högt (i Näktergalslunden/Skolskogen)

De här exemplen tycker vi att Region Gotland borde kunna hitta lösningar på, redan NU. Vi tänker på fästingar, skador, hygien.

Pendeltåg Burgsvik - Visby?

Den gamla banvallen kan naturligtvis bli både cykel- och ridbana längs med havet i Burgsviks samhälle och norrut, så som man tänker i FÖP. MEN. Den skulle också kunna få en helt annan betydelse. Varför inte återupprätta tåget på Gotland?

Vi tänker oss ett tåg för i första hand passagerare, som skulle gå i pendeltrafik mellan Burgsvik och Visby med passande intervaller. Den gamla banvallens sträckning skulle troligen kunna användas. Det borde också vara möjligt med viss godstransport.

Förutom att pendeltåget skulle vara miljövänligt skulle det kunna vara en turistattraktion. Och tåget skulle givetvis stanna i Björklunda.

Med ett pendeltåg skulle ett "resecentrum" i Burgsvik och ett i Hemse kännas adekvat. En banläggning skulle ge arbete under lång tid och skulle bli ett uppsving för hela Gotland. På sommaren skulle cafévagn kunna medfölja tåget, med betjäning av gymnasieelever (bra sommarjobb).

Inte minst ungdomar skulle gilla tågmöjligheten, de som ännu inte har körkort. Pendeltåget skulle erbjuda skolkort och månadskort för gotlänningar, sommarkort för turister. Pendeln skulle dessutom vara ett bra skoltåg till och från Hemse och Visby. All övrig finansiering överlämnar vi till regionala och statliga myndigheter att utreda!

Ett sådant här grepp är kanske inte Samhällsbyggnadsförvaltningens uppgift. **Men vi tycker att man måste tänka i STORA "banor" i det här läget.**

Playa Björklunda?

Vi anser att Björklunda pensionat, som funnits sedan 1940-talet och som kämpar med sin året-runt-öppna verksamhet, borde ha getts bättre förutsättningar. Björklunda är bortglömt, medan däremot Fide Camping,

som sägs vara på väg mot nedläggning, är markerat som LIS-område. Vi tycker att det är fel.

Björklunda spelade stor roll så länge järnvägen fanns mellan Visby och Burgsvik. Många kan berätta om lyckliga dagar med badtåget från Hemse (denna hemska metropol, för barn). Björklunda hade både kiosk och brygga. En fin badplats med sol hela dagen fram till kvällen och tillräckligt djup, till och med för dykning.

Badplatsen, som ligger på privat mark, kan kanske få någon form av bidrag till upprustning. Markägaren vid Björklunda strand har under våren fällt en del träd ner mot vattnet, men badplatsen är inte särskilt tillgänglig, den är igenvuxen och grund. Den borde kunna återställas till sitt fornstora skick, med brygga, som en tillgång för hela bygden och för Björklunda pensionat, som kämpar för att överleva. Gör Björklunda till LIS-område, tycker vi.

För trafiken förbi Björklunda måste man givetvis se till att det finns tydligt utmärkta skyltar som talar om att här finns bad. Det måste finnas fartbegränsning vid pensionatet och bra bilparkering.

Avslutning

Vi tror säkert att FÖP Storsudret/Burgsvik 2011 är ett bra underlag för framtida utveckling. Men det kommer att krävas resurser. Så ska vi ha 't, men var ska vi ta 't? Vem ska betala?

Med tanke på Gotlands betydelse för den svenska turistnäringen anser vi att det är rimligt att staten tar sitt ansvar för infrastrukturen.

Det gäller framförallt avloppsfrågan, där utredningen, trots alla visioner, tycks utgå ifrån att en större samordning på Storsudret skulle vara omöjlig av kostnadsskäl.

Borde inte svenska staten kunna skjuta till det antal miljoner som krävs för att ge vårt riksintressanta landskap en hållbar avloppslösning och bättre förutsättningar inför framtiden?

Trots allt är det fortfarande enskilda initiativ och investeringar som håller uppe hela den infrastruktur som så många har förmånen att betjänas av. Det kan väl egentligen inte anses vare sig rimligt eller godtagbart?

Vi föreslår därför att Region Gotland ser till att utvecklingen av Storsudret blir en riksangelägenhet med statlig finansiering av delar av den nödvändiga förnyelsen. Avloppen till exempel. Eller en ny järnväg.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Förhoppningen är att planförslagets riktlinjer ska bidra till bättre lokalisering. SBF tackar för de kreativa förslagen, synpunkterna kommer dock inte att föranleda några ändringar av förslaget. Resultatet av sociotopkarteringen har överlämnats till ansvarig för berörd verksamhet.

Centerpartiet på Gotland (S44)

- Befintliga verksamheter som Björklunda, Bottarve m fl. måste tillåtas utvecklas, det bör säkerställas i planen.
- Lägg till ett nytt utbyggnadsområde mellan Björklunda och Gisle vägen, i ängsområdet öster om gamla kvarnen.

Samhällsbyggnads-

Utställningsförslaget pekar ut Björklunda som Plats/område för

förvaltningen

turismändamål vilket möjliggör en utveckling och komplettering för verksamheten. Kortfattad information om Björklunda finns också under turism i planeringsunderlaget.

Vad gäller ett nytt utbyggnadsområde mellan Björklunda och Gisle vägen, i ängsområdet öster om gamla kvarnen kan detta prövas enligt riktlinjerna för komplettering.

Yttrandet har föranlett följande ändringar:
Björklunda pensionat pekats ut som turismområde och betecknas som område 11.

Möjligt kompletteringsområde har tydliggjorts på plankartan.

**Peter Tumegård (S47)
2011-08-08**

Ang. Vamlingbo Austre 1:28
Med anledning av föreslagen FÖP för Storsudret anser jag att man även bör ha med markerat område på bifogad karta (kartan finns på Samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen), för 10-12 tomter.

**Samhällsbyggnads-
förvaltningen**

För område 8 föreslås att detaljplaneläggning bör föregås av planprogram. Anvisade bebyggelseområden är schematiskt utlagda på plankartan. Exakta gränser för möjlig exploatering klarläggs i det pågående planprogramarbetet för nämnd fastighet.

Yttrandet föranleder inga ändringar av förslaget.

Områdesindelade synpunkter

SBF har tagit samtliga yttranden i beaktning vid omarbetning av förslaget och ett flertal yttranden har föranlett till justeringar i utställningsförslaget. I de fall då yttranden behandlar samma eller liknande fråga besvaras de gemensamt.

Burgsvik

Instans

Synpunkter/åtgärder

**Länsstyrelsen på
Gotland (S45)****Förtätning av Burgsvik är möjlig**

Förtätning av Burgsvik bör bidra ytterligare till att upprätthålla service för boende och besökare, det är också en bra strategi då det här finns möjlighet att anordna kommunalt vatten och avlopp.

Burgsviks tätort har en intressant historisk framväxt och äldre bebyggelse, bland annat villor med koppling till stenindustrin, vilket nämns på flera ställen. Det saknas dock ett övergripande kulturhistoriskt planeringsunderlag. En inventering av Burgsviks bebyggelse och övriga kulturvärden behövs, utöver den mer generella redovisning och de riktlinjer som finns i planförslaget.

Förhållningssättet till "Burgsviks entréer" är bra och tillämpligt för även andra tätorter eller bebyggelseförtätningar såsom Hamra och Norrbyn i Vamlingbo. Länsstyrelsen delar uppfattningen att det är viktigt att skapa attraktiva grönytor i samhället och kringliggande närområden

**Samhällsbyggnads-
förvaltningen**

Yttrandet har föranlett följande ändringar i planförslaget:
- Ett övergripande kulturhistoriskt underlag tillkommit i

planförslaget.

- *Riktlinjer för föreslagna bebyggelseområden har lyfts fram i texten.*

Göran Skaghammar (S3)
Marita Selinder

Öja Ronnarve 1:48

Fastigheten ligger längs med den väg som kallas Tällvägen, mellan Skoge och kvarnen strax söder om Burgsviks samhälle. Enligt översiktsplanen är det tänkt att bli ett industriområde alldeles vid fastigheten! Det är en mkt illa vald placering och vill att följande skäl och synpunkter beaktas:

1. **Enligt planens beskrivning, s 14; "I den sydöstra delen avsätts yta för ett renodlat verksamhetsområde, med verksamhet av mer störande slag skild från övrig bebyggelse." I bildtexter är området angivet som "industri". [...] Här finns idag sex hushåll inom en radie av 250 m. Öja Ronnarve 1:48 angränsar till området. Området är inte skilt från övrig bebyggelse. Formuleringen stämmer inte med verkligheten och en mer lämplig plats för verksamhetsområde måste finnas.**
Se bifogat flygfoto. (finns på samhällsbyggnadsförvaltningen)
2. Förutom direkt skadligt buller och utsläpp från industri finns risk att tunga transporter på vägen försämrar boendemiljön och utgör en trafikfara för barn. Det måste finnas bättre vald plats som är skild från boende, med tanke på utsläpp och risker med ökad trafik!
3. För något år sedan var området tänkt bli sopstation. Denna plan stoppades då det visade sig att marken var för känslig och även då skulle vi grannar påverkas starkt negativt. Är då inte industriområdet ett minst lika stort hot mot miljön och omgivningen? En mer lämplig plats för industriområde kanske kan finnas vid den nya sopstationen som finns en bit längre söderut från samhället?
4. Idag är platsen en skogsdunge och hage med betande hästar som vi och många andra besöker. På vägen förbi cyklar och promenerar många till och från samhället. Att ha djur och fin natur lättillgängligt i samhället borde ligga i allas intresse!
5. Planerar att tillbringa mer och mer tid på platsen, kanske bli permanentboende. Men med ett industriområde till granne finns roligare platser att tillbringa sin fritid på! Ett trevligt och välkomnande samhälle, utan ett så pass centralt beläget industriområde är något som gynnar och är positivt för alla, både sommargäster och permanentboende.
6. Rent ekonomiskt är ett industriområde en katastrof för oss boende. Så länge som planen diskuteras är vår och andras fastigheter i princip osäljbara, då osäkerheten över framtidsplanerna är lamslående för bostadsaffärer. Fattas sedan beslut om att bygga industri har det en kraftig inverkan på priset! När vi valde att köpa mark och bygga hus på platsen fick vi besked av kommunen att grannar utgörs av jordbruks- och tomtmark, inte ett industriområde! Det känns nu otroligt tragiskt att vi och andra kunde, och tydligen fortfarande kan få, bygglov i detta område.

Vi hoppas att ni som ska fatta beslut om denna plan lyssnar och tar hänsyn till ovanstående synpunkter. Framförallt hoppas vi att ni fattar rätt beslut och gör rätt från början; avsätter mark för ett industriområde på en plats som förstör för de boende, miljön och vår gemensam framtid så lite som det bara är möjligt!

Samhällsbyggnadsförvaltningen

*Yttrandena har föranlett följande ändringar:
Industriområdet tas bort i planförslaget och ersätts av två områden utpekade för Icke miljöstörande småindustri/Verksamhet/Turism.*

Lisbeth Annas (S5)

Burgsvik kan utöka helt i enlighet med förslag. Välkommet med promenad/cykelslingor.

Området väster om Valar från campingen och söder ut skulle kunna användas med försiktighet utan att tillgängligheten försvinner.

Campingen borde kunna få möjlighet till expanderings också för att få bättre ekonomisk bärighet, övernattningsstugor etc. Fide camping likaså. **Den utveckling som nu sker av "campingplatser" mot allt exklusivare strandbyar, sker på bekostnad av vanlig camping och rörlig turism, vilket inte är till gagn för turism överhuvudtaget.**

Samhällsbyggnadsförvaltningen

*Området väster om Valar från campingen och söder ut kommer att fortsätta vara ett område som inbegrips under Västra entrén.
Planförslaget möjliggör en expansion av campingområdet.*

Synpunkterna anses beaktade i planförslaget och föranleder inga ändringar.

Lars Lindgren (S8)

1. En distriktssköterskemottagning t ex i nya Sudergården är av behovet påkallat och en satsning på Burgsvik som centralort utan att samtidigt erbjuda begränsad hälso- och sjukvård på orten vore att sända helt fel signaler. Dessutom är det ju verkligen synnerligen lovvärt för Region Gotland om Ekoregion, **att undvika "onödiga" bilresor. Som det är nu, tättnar trafiken till och från Hemse VC, även för de obetydligaste "åkommor",** provtagningar, vaccinationer etc.
2. Trygghetsbostäder för den äldre delen av befolkningen för att få oss äldre att bo kvar, som vi så gärna önskar. Nuvarande boenden är alltför ofta obekväma och medför också mycket arbete med underhåll etc., vilket inte alltid är möjligt på äldre dagar. Stort intresse finns redan för denna form av boende.
3. Det måste anses vara helt galet, att nuvarande strandskydd mellan väg 142 och Burgsviken vid minsta lilla om/tillbyggnad kräver dispens från gällande strandskydd. Bort alltså med strandskyddet inom Burgsviks samhälle – nuvarande tillstånd leder ibland till helt absurda konsekvenser för den bofasta befolkningen.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Ovanstående synpunkter gällande distriktssköterskemottagning och trygghetsbostäder är överlämnade till berörd förvaltning.

Regionen ansvarar inte för strandskyddets geografiska avgränsning. Gränsdragning och avvägning görs av Länsstyrelsen på Gotland.

Yttrandet föranleder inga ändringar i förslaget.

Lasse Tellström (S9) Ann Rydell Tellström Thomas Olofsson

Öja/Botvide 1:37, 1:38: våra bebyggda tomter skall inte vara inom strandskyddat område. Bifogad karta visar vilken ny gräns för strandskyddet som bör införas. (Kartan finns på samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen)

**Samhällsbyggnads-
förvaltningen**

Regionen ansvarar inte för strandskyddets geografiska avgränsning. Gränsdragning och avvägning görs av Länsstyrelsen på Gotland.

Yttrandet föranleder inga ändringar i förslaget.

Krister Pettersson (S10)

Botvide 1:14, 1:8

Bocksarve 1:10

Jag motsätter mig å det bestämdaste förslaget i den del som berör mina fastigheter!

Citat: "Förslaget avser att tillgängliggöra mötet med havet och förstärka möjligheterna att röra sig närmare vattenkanten genom att möjliggöra järnvägsbanken som en del i ett grönstråk."

Det finns ingen järnvägsbank på mina fastigheter!

Markavsnittet förvärvades efter nedläggning av järnvägen och omvandlades till jordbruksfastighet. Jag har varken uttagit eller kommer så länge jag äger fastigheterna att uttaga en väg på dessa. Fastigheten Botvide 1:8 är endast avsedd för att bruka marken och kan därför inte markeras som väg för allmänt bruk.

Vidare finns det ingen grund till ett utökad strandskydd inom samhället.

Ert förslag att "bevara öppenheten" innebär i praktiken ett utökat strandskydd på upp till 450 m på mina fastigheter. Helt oacceptabelt!

Jag hemställer härmed att mina fastigheter inte påföres några utökade restriktioner som förhindrar en framtida utveckling. Ett strandskydd på 100 m, som ni anser vara tillräckligt på de av Gotlands kommun ägda fastigheterna Oja Bocksarve 1:21 och 1:22 är även på mina fastigheter, om inte mäts med olika mått, förenligt med lagen om strandskydd. Advokat Torsten Bäckstrand biträder mig i detta ärende. Fullmakt kommer att inlämnas snarast.

**Samhällsbyggnads-
förvaltningen**

SBF inser att entrébegreppet och dess yta på plankartan har inneburit missförstånd vid tolkning av planförslaget. Grönstråket har också orsakat oro men syftet var aldrig att göra en ny väg utan att nyttja den stig som förnimmer om att det en gång i tiden gick tåg på Gotland och att lyfta dess viktiga funktion som grönstråk i Burgsvik.

Yttrandet har föranlett följande ändringar i förslaget:

Den rasterade ytan har ersatts med texten "Norra entrén" på grund av att det har orsakat missförstånd. Större krav vid exploatering ställs på utformning och placering i landskapet men hindrar inte ny bebyggelse i allmänhet och i synnerhet inte en utveckling av befintlig verksamhet. Tvärtom, det är den pågående verksamheten som många gånger utgör entréernas värde.

Förtydligande och ny dragning har gjorts gällande grönstråk och dess utveckling.

**Hoburgs Näringslivs
Intresseförening (S15)**

Burgsvik – allmänt

Med tanke på alla restriktioner som råder på Storsudret främst relaterade till natur- och kulturvärdena anser vi att Burgsviks samhälle måste ges tillfälle att utvecklas med fantasi och fritt från övergripande begränsningar. De öppna ytorna i samhället (bevarad öppenhet) saknar relevans. Infartsvägarna, som här kallas entréer, skall inte utgöra

begränsningar för samhällets expansion. I princip anser vi att alla mark bör gulmarkeras.

Burgsviks hamn

I materialet har man nu i stort sett förbigått hamnen som en utvecklingspotential för samhället. Här finns redan nu flera verksamheter, som t ex småbåtshamnen som är hemvist för det kustnära fisket, gästhamnen, servicefunktionerna till de havsbaserade vindkraftverken, restaurang Guldgaggen med boende nu ska utvecklas, Sjöräddningen, den kommunala badplatsen och Burgsviks camping. Nya verksamheter som skulle kunna skapas är arrangemang för fritidsfiske, miljöförbättrande åtgärder för Burgsviken, vattensporter, närings- och försäljningsställen, samt den redan beslutade och förprojekterade Havsbastun med en samlingslokal för sammanträden och mindre tillställningar.

Busshållplats

Frågan om bilparkering i anslutning till busshållplatsen är akut och en bättre ordning bör snarast anordnas.

"Masterplan" för Burgsvik

För att skapa de bästa förutsättningarna för utveckling av Burgsviks samhälle m.a.p. entreprenörskap, attraktion och inflyttning kan det finnas skäl att låta befolkningen på Storsudret i samverkan med något **lämpligt företag i branschen få utarbeta en så kallad "Masterplan" för hela samhället.** Arbetet bör kunna bedrivas som ett av Regionen bekostat utvecklingsprojekt med representanter från olika intresseorganisationer.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Region Gotland verkar för en mer samlad bebyggelsestruktur på Gotland, varför det inte är lämpligt att planera för en spridning av bebyggelsen. Tanken är att koncentrera bebyggelsen till det som idag utgör Burgsviks samhälle och att förstärka samhällets centrala delar samtidigt som gjorda investeringar i gator och VA också utnyttjas effektivare.

Vi tar gärna emot ett planeringsunderlag från föreningen som innefattar den lokala näringslivsutvecklingens förhållande till markanvändning i Burgsvik och på Storsudret.

Utöver de nya bebyggelseområden som pekas ut finns fortfarande möjligheter till byggande enligt byggnadsplanen från 1951.

Yttrandet har föranlett följande ändringar:

Hamnen får ett större utrymme i planförslaget och föreslås nu som LIS-område.

Miljöpartiet de gröna (S21)

Burgsviks hamn som LIS-område?

Med det stora intresset för hamnen i Burgsvik ligger det ganska nära till hands att också peka ut detta område om LIS-område. Det vore intressant att i det fortsatta arbetet med den fördjupade översiktsplanen undersöka möjligheten till detta. Detta LIS-område skulle i så fall inte sträcka sig allt för långt väster ut och hota de värdefulla strandängar som finns där, utan koncentrera sig kring det omedelbara hamnområdet.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Hamnen är en av Burgsviks viktigaste mötesplatser under sommartid. Här finns både badplats, båtplats, bryggor och hopptorn. De sociala värden samt verksamheter som hamnen har idag ges möjlighet i planförslaget att utvecklas genom t ex ett havsbad, servicehus, café eller näringsverksamhet kopplat till fiske och/eller båtliv.

Ytterligare bostäder inom utpekad LIS-område föreslås ej för att säkra hamnens viktiga funktion för det allmännas intresse att hamnar med god standard finns på strategiska platser runt ön. *Yttrandet föranleder följande ändringar av förslaget:*

Hamnen är utpekad LIS-område i utställningsförslaget.

Gustav Bering (S23)

Domerarve 1:20

Botvide 1:2-2

Botvide1:23

Botvide 1:13

Då jag inte fått komma till tals via det smala utbud av intervjupersoner torts att jag berörs av förslaget på ett mycket negativt sätt vill jag påpeka följande:

- Förslaget saknar en tydlig definition av gäller all mark markerad som "Entré". Hur kan en demokratisk process drivas fram utan att beslutsfattarna i förväg förklarar vad som gäller?
- Det finns en uppenbar orättvisa i det godtyckligt angivna strandskyddet. Nu kan plötsligt grannen få helt andra strandskyddsregler. Är vi inte lika inför lagen på Storsudret?
- Så gott som all min egendom kommer enligt förslaget att beläggas med sådana restriktioner att fortsatt brukande blir i stort sett omöjligt. Detta innebär att förutsättningarna att långsiktigt kunna bo och verka på den gård som slakten ägt i generationer nu starkt begränsas.

Jag förväntar mig därför att de nedan negativa fakta och förklaringar i denna skrivelse ska leda till förändringar i förslaget så att jag kan fortsätta att sköta ägorna i samma anda som tidigare.

Som pensionerad utvecklingschef bedriver jag följande utveckling för regionen:

- Jag är jordbrukare
- Bedriver industriell verksamhet med stenbrott för sandsten
- Har öppen trädgård – specialitet ovanliga träd och pioner som lockar besökare till Storsudret
- Samarbetar med länsstyrelsen att bevara hotade arter
- Samverkat under 30 år med Uppsala Universitet i projekt med halsbandflugsappare. Projektet är internationellt, tvärvetenskapligt och kopplar samman ekologi, evolution och genomik
- Har byggt om rivningsfärdiga lokaler till två moderna hus som hyrs ut till gagn för turistnäringen.

Detta har resulterat i flera personers anskaffning av bebyggelse på Storsudret.

Hur ska jag kunna berika regionen när förslaget FÖP berör samtliga mina markområden negativt. Detta strider mot den översiktsplan som antogs 2010 – Bygg Gotland, där både stenindustri liksom turistnäringen benämns kunna utvecklas i tätorten med omnejd.

Botvide 1:13

Många tycks tro att området är allmän egendom vilket även framgår när utredarna till förslaget kallar området banvall. De allra flesta som idag använder 1:13 gör det förnuftigt enligt allemansrätten utan skadegörelse och nedsmutsning. Eftersom området ligger tvärs ägor på båda sidor och

det finns avtal mellan parter att nyttja mitt markområde för sina respektive ändamål (åkrar, viltstråk och jakt) ser jag inget som helst skäl till att utöka befintlig tillgänglighet ytterligare.

Åtgärd: Ta bort markeringen av gångstig över Botvide 1:13

Botvide 1:25

För Botvide 1:25 har strandskyddet delvis utökats utan angiven motivering. Samtidigt anges i FÖP Storsudret att långsam bebyggelse vid Hoburgsvägen, förtätning respektive intilliggande bebyggelse som alternativ bebyggelse. För Burgsviks samhälle är strandskyddet 100 m och bör vara så för hela tätorten.

Åtgärd: Sätt gränsen för strandskydd för Botvide 1:25 till 100m.

Botvide 1:2-2 Österrum

Botvide 1:2

Området är till stor del täckt av ängsmark och lövskog som genom generationer harmoniserat med ett småskaligt uttag av sandsten. Områden som tidigare använts som stentäkt har återskapats till ängar och lövskog där idag forskning med Gotlands landskapsfågel, halsbandsflugsnapparen, bedrivs av Uppsala Universitet. Dokumenterat är att detta småskaliga sandstensuttag bedrivits på fastigheten sedan minst tre generationer, antagligen betydligt längre. Som exempel kommer utsmyckningar på Stockholm slott från sten utbruten här. Idag bryts sten här för att fraktas ned till stenmuseet i Kettelvik och brukas till främst souvenirer. Industriområdet har i förslaget markerats med texten Entré. Delar av 1:2 ingår även i planlagt område varför bebyggelse anses vara möjlig och ingår i min planerade vidareutveckling av turism.

Åtgärd 1: Ta bort markeringen Entré från Botvide 1:2

Åtgärd 2: Stryk texten ta bort plan för... eller... modifiera texten

Domerarve 1:20

Detta område, beläget längs vägen omedelbart norr om Burgsvik samhälle har angetts med beteckningen Entré utan vidare förklaring. Entré beskrivs i förslaget som öppna angenäma områden, men mycket av den markerade marken består av skogsmark. Om vackert kan även de flesta tycka. Jag kan tycka en bättre vy vid infarten till Burgsvik från norr än en avloppsstation vore lämpligt. Det känns som bestraffning att jag har tvingats upplåtit mark och kollektivt tvingats hjälpa till att bekosta regionens pumpstation på 1:20 för VA utan att jag själv tydligen kunna få använda detta område till bebyggelse. I utredningen beskrivs att ett samhälle skall växa inifrån och utåt och att ny bebyggelse helst skall ske i anslutning till befintlig. Detta måste då vara möjligt utan outtalade begränsningar. Om man inför begränsningar skall de vara klart uttalade och motiverade innan beslutsprocessen.

Åtgärd 1: Ta bort markeringen Entré från Domerarve 1:20

Åtgärd 2: Lämna tillåtelse för bebyggelse

Jag kan inte alls ställa mig bakom förslaget ni presenterar då de både kortsiktigt och långsiktigt åsamkar mig stora begränsningar och stor ekonomisk skada. Om mina förslag till åtgärder inte höras kräver jag motiveringar och diskussion.

**Samhällsbyggnads-
förvaltningen**

De verksamheter som beskrivs ovan är viktiga ingredienser för Burgsvik vilket planförslaget inte vill förhindra. SBF inser att entrébegreppet och

dess yta på plankartan har inneburit missförstånd vid tolkning av planförslaget. Grönstråket har också orsakat oro men syftet var aldrig att göra en ny väg utan att nyttja den stig som förnimmer om att det en gång i tiden gick tåg på Gotland och att lyfta dess viktiga funktion som grönstråk i Burgsvik.

Regionen ansvarar inte för strandskyddets geografiska avgränsning. Gränsdragning och avvägning görs av Länsstyrelsen på Gotland.

Yttrandet har föranlett följande ändringar i förslaget:

Den rasterade ytan **har ersatts med texten "Norra entrén" på grund av att det har orsakat missförstånd. Större krav vid exploatering ställs på utformning och placering i landskapet men hindrar inte ny bebyggelse i allmänhet och i synnerhet inte en utveckling av befintlig verksamhet. Tvärtom, det är den pågående verksamheten så som brukandet av jorden, som många gånger utgör entréernas värde.**

Förtydligande och ny dragning har gjorts gällande grönstråk och dess utveckling.

Gotlands Botaniska Förening (S25)

Bilaga S02; bild 1 i PowerPoint. (Bilagan finns på samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen)

Två områden enligt planen avsatta för bebyggelse (S samhället) och camping/säsongsboende (SV hamnen och V Burgsviks camping) utgörs troligen av delvis igenvuxen alvarmark (Alvaret står på vissa kartor). Vid återupptaget bete kan dessa marker få tillbaka alvarkarakteren och sina naturvärden. Dessa marker undantas från exploatering åtminstone innan en noga genomförd inventering av naturvärdena gjorts. Även områden för Verksamhet/Turism och Industri gränsar till alvar och bör exploateras med största försiktighet och först efter inventering.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

SBF anser att avvägningen mellan tätortsutveckling och bevarande av igenvuxen alvarmark denna gång väger över till tätortsutvecklingens fördel. Syftet med utpekade bebyggelseområden och verksamhetsområden i fördjupningen av Burgsvik är att hitta attraktiva ytor där Burgsvik kan tillåtas utvecklas utan att sprida bebyggelsen ytterligare, samt att bibehålla Burgsviks mycket karaktäristiska entréer där alvarmarken spelar en viktig roll. De ytor som föreslås vara lämpliga att pröva för ny bebyggelse samt utveckling av turismnäring gränsar delvis till alvarmark varför det i kommande detaljplaneskede får utvärderas i vilken utsträckning exploatering är möjlig med hänsyn till naturvärdena.

Synpunkterna anses beaktade i planförslaget och föranleder inga ändringar.

Tom Rosander (S26) Deltidsboende Vamlingbo

Principen att samla huvudparten av den tillkommande bebyggelsen till Burgsviks tätort, för att förbättra underlaget för den service som finns där är framsynt och bra. Det är bra för den tillkommande bebyggelsen att kunna dra nytta av tätortens service, samt att bidra till en social utveckling mot en långsiktigt hållbar livsmiljö. Jag vill understryka vikten av att tillåta blandning av bostäder och icke störande verksamheter. Det är känt att gotlänningar i många fall är mångsysslare, som kan försörja

sig vissa tider på året genom egen verksamhet och vissa tider som anställda inom t ex turistverksamheter eller service. Planförslaget innehåller också ett försök att analysera Burgsviks struktur och hur samhället så tydligt avgränsas mot både norr och söder. Dessa tydliga gränser/entréer och utblickarna mot stranden och det småskaliga jordbrukslandskapet mellan bebyggelsegrupperna föreslås bibehållas. Det är bra. Det framgår inte om kommunen har prövat andra alternativ att förlägga den tillkommande bebyggelsen, t ex så att den inte i onödan tar jordbruksmark i anspråk.

När det gäller verksamheter hade det varit bra om planförslaget hade innehållit ett försök till analys med förslag till vilka verksamheter som Burgsvik skulle kunna erbjuda komparativa fördelar för lokalisering och utveckling, kanske inom vård- och omsorgssektorn och baserat på yrkeskunskapen inom stenhandlingen. Även tätortsnära jordbruk med en ökad grad av förädling inom handelsträdgårdsodling och andra mer sysselsättningsintensiva verksamheter. Som det nu är måste man vända sig till Hemse, Klintehamn eller Grötlingbo för att få tag på fönster- och dörrsnickerier till alla byggen på Storsudret.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

I yttrandet understryks vikten av att tillåta blandning av bostäder och icke störande verksamheter. Det är känt att gotlänningar i många fall är mångsysslare, som kan försörja sig vissa tider på året genom egen verksamhet och vissa tider som anställda inom t ex turistverksamheter eller service. SBF möjliggör detta genom att föreslå områden med blandad funktion såsom verksamheter/bostäder, icke miljöstörande småindustri/verksamhet/turism, samt turism/campingområde. I Burgsviks historiska utveckling har blandningen av boende och verksamheter haft en viktig funktion i tillskapandet av Burgsvik som tätort.

Synpunkterna anses beaktade i planförslaget och föranleder inga ändringar.

Peter Moldeus (S30)

Öja Sibbenarve

Jag har tagit del av FÖP för Storsudret/Burgsvik som i de flesta delar är alldeles utmärkt.

Något som jag dock anser totalt oacceptabelt är planerna på att etablera ett industri område utmed Tellarvägen. Förutom att det planeras att läggas mycket nära bostads bebyggelse (buller etc.) så verkar det obetänkt att lägga ett industri område på vacker betesmark. Jag har mycket svårt att förstå skälet till att lokalisera ett industri område till ett så känsligt område och som berör ett flertal hushåll. Det finns helt klart många platser som är bättre lämpade.

Ser fram emot att detta korrigeras.

Bernt & Birgitta Andersson (S33)

Öja Ronnarve 1:49

Allmänt

Vi är deltidboende på Storsudret, skrivna i Stockholm, men tillbringar ca halva året här, då vi har möjlighet att arbeta hemifrån och trivs mycket bra här.

Vår fastighet, Öja, Ronnarve 1:49, styckades 2003 och huset stod färdig 2005. Valet av just denna tomt berodde på det lugna läget utanför tätorten i en liten by vi kallar "Tellar". Tomten ligger utmed den s k Tellarvägen, vägen mellan Hoburgsvägen och Skoge. Vi blev erbjudna,

men avböjde, att köpa tomt i det nya området intill Kalkstensfabriken, dels p.g.a. störande verksamhet och dels p.g.a. av hälsoskäl, astma då vi var oroliga för damm, från fabriken och transporter.

Föreslagen industritomt

Enligt kartan på s. 12 i samrådsförslaget, finns ett område på Tellarvägen, markerat med orange, en planerad industritomt, snett mittemot det område som tidigare var tänkt till återvinningsanläggning. Någon beskrivning av den planerade industriverksamheten finns inte i texten. Det enda man kan utläsa om planerna för finns på den separata kartan som fanns med i handlingarna. Där anges att området är tänkt för industriverksamhet av störande art, avskilt från bostadsbebyggelse.

Våra invändningar mot förslaget

Placeringen av Industritomten

Vi tycker att det är ett direkt olämpligt och dåligt underbyggt förslag. Dels för att det inte finns beskrivet vad och varför man tänker placera en industri där och framförallt för att man inte har tagit reda på att det finns boende i direkt anslutning till området. Närmaste grannar till detta område är 6 fastigheter, inom en radie av ca 200 meter. Den närmaste fastigheten ligger i direkt anslutning till området. Vårt hus ligger ca 100 meter bort. Kartan, i ert förslag, är så utformad att våra fastigheter inte finns med.

Detta förslag kommer att innebära en stor olägenhet för oss boende med störande ljud och mer trafik. Vi valde att bo här för att få lugn och ro. Kommunens målsättning med att öka befolkningen på ön måste tas med i detta perspektiv eftersom de flesta av oss boende intill är deltidsboende och flera av oss är äldre och kan tänka oss att flytta hit. Men nu måste vi tänka om men vi hoppas att ni gör det innan.

Tidigare kommunala industritomtsplaner i vårt område

För ett antal år sedan planerade Gotlands Kommun att placera Storsudrets återvinningsanläggning utmed Tellarvägen, på andra sidan vägen till det nu föreslagna Industriområdet. Efter protester från orsbe-folkningen gick ärendet med överklagan ända upp till Miljöödomstolen, där kommunen fick nej och, av miljöskäl, inte kunde genomföra sitt förslag. En av anledningarna var markens beskaffenhet som inte var lämpad för verksamheten. Detta torde även gälla för Industriverksamhet då den skulle ligga ca 30 meter ifrån det redan utdömda markanvisningen.

Slutsats

Det finns mycket mark på Storsudret där man faktiskt kan placera Industriverksamhet utan att påverka orsbe-folkningens boendekvalitet och hälsa. Placera den där istället.

Samhällsbyggnads- förvaltningen

Yttrandena har föranlett följande ändring:

Industriområdet tas bort i planförslaget och ersatts av två områden utpekade för Icke miljöstörande småindustri/Verksamhet/Turism.

Örjan Ekengren (S43)

Öja Gisle 1:42

Burgsviks tätortsområde:

Markområdet Öja Gisle 1:42 utpekas som ett område lämpligt för turism och verksamhet. Som aktiv och berörd markägare till denna fastighet finner jag ännu frågan obesvarad vad som menas med att just detta område skulle vara så lämpligt.

Jag har även ett nyttjanderättsavtal skrivet med Region Gotland gällande fastighet Öja Gisle 1:41, även delar av det markområdet är markerat för turism och verksamhet. Inom kort hoppas jag kunna förhandla om detta nyttjanderättsavtal till ett köpekontrakt. Region Gotland har i detta fall möjlighet att bidra med ytterligare bofasta invånare på Storsudret, dessutom med arbetspendling till Visby som grundläggande faktor.

Ser ytterst gärna att förslaget gångstråk mellan kvarnen och strandlinjen i sydväst blir verklighet. Dock bör all mopedtrafik och hästridning styras bort från detta gångstråk.

Människors hälsa

Någon tillverkning av koks eller stenkolstjära har ej existerat på fastighet Öja Gisle 1:42.

Däremot har svenska statsmakten haft ett beredskapslager av koks på nämnd fastighet.

Ytterst lämpligt att Länsstyrelsen i Gotlands län som klassificerat denna markförening, driver frågan mot statsmakten och kräver fullt ansvar för sanering av berört område.

Att undanröja markföreningens objekt och marknadsföra Storsudret som ett område rent från kontaminerad mark, bör vara en plusfaktor av stort värde för Storsudrets utveckling.

Kollektivtrafik

Nuvarande busshållplats saknar helt ytor för pendlarparkering. Upprätta ny busshållplats och pendlarparkering i närheten av bussgaraget vid brandstationen. Bygg samtidigt en ny uppvärmd och väderskyddad vänthall i anslutning till den nya busshållplatsen.

Skall bussresandet öka måste värdet inses av en nybyggd hållplats i Burgsviks samhälle.

Bebyggelse inom Burgsvik

Inom Burgsviks tätort bör man enligt min mening ej bygga inifrån och ut.

Lämpligast borde vara att direkt frigöra bästa möjliga alternativ, som kan erbjudas presumtiva spekulanter på mark för nybyggnation av både permanent- och fritidshus.

Nybyggnation bör planeras från sjösidan vid samhällets norra infart in mot området vid Missionskyrkan. Verkligt attraktivt läge som gör placering av nybyggnation attraktiv och som rimligen föder ett ännu större intresse efterhand när bebyggelsen är påbörjad.

Viktigt är att ge yngre människor möjlighet att stanna kvar i bygden med ett bestående ekonomiskt värde på fastigheter som upprättas. Därför är en nybyggnation vid sjösidan helt rätt incitament för att utveckla Storsudret och en ökning av befolkningsunderlaget.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Att området pekats som möjligt utvecklingsområde för icke miljöstörande småindustri, verksamhet/turism innebär möjligheten att i framtiden utveckla och bedriva verksamhet på platsen. Ett utpekande av denna art innebär dock inget krav att detta ska genomföras, enbart att regionen anser att marken är lämplig för detta ändamål framöver.

När det gäller ny busshållplats i närheten av brandstationen anses det inte ligga tillräckligt nära befintlig service vilket förespråkas för att gynna arbetspendling och en attraktiv kollektivtrafik.

SBF anser att planförslaget pekar ut attraktiva lägen i Burgsvik där olika befolkningsgruppers behov kan tillgodoses. Möjlighet till verksamheter/bostäder kvarstår längs västra sidan av Burgsviksvägen och har delvis utökats. Utställningsförslaget pekar också ut LIS-område väster om banvallen samt utredningsområde för bostäder/verksamheter. Avvägning kring exploatering av jordbruksmark har gjorts för vissa utpekade bebyggelseområden där tätortsutveckling anses ha företräde framför areella näringar.

*Yttrandet har föranlett följande ändring:
Skrivningen kring stenkolstjära och koks har ändrats från tillverkning till beredskapslager.*

Område för verksamheter/bostäder förslås väster om Hoburgsvägen.

Utredningsområde för verksamheter/bostäder föreslås väster om Banvallen vid sjösidan.

Nils Carlson (S37) Micka Wohlin

Samhället Burgsvik är viktigt för Storsudret. Miljö, vänlig service och olika evenemang lockar till boende och trivsamma besök.

Tydligheten i infarterna/utfarterna är välgörande. Även den relativt nybyggda brandstationen är fint inpassad i södra infarten. Det i samrådsförslaget visade möjligheten till ett utvecklat turism- och hantverksområde är en möjlig tillgång. Någon illustration hur detta skulle kunna se ut saknas. Risk föreligger att större delen av året, under icke turistsäsong, området blir skräpigat med tomma ytor för parkering.

Området sydväst därom har fått en allt tätare oxelvegetation. Den skulle kunna glesas ut till en parkskog och indraget från vägen inrymma möjligheter till de tänkta turismverksamheterna.

Förslaget till ett förstärkt Resecentrum och pendlarparkering också för cyklar är bra. Varje busshållplats mot Visby, inte bara i Burgsvik, borde ha en ordnad uppställning för de cyklar som nu ligger slängda i diken intill hållplatserna. Gotland är berömt för de blommande dikesrenarna, låt detta kompletteras med hållplatscykelparkering för att understryka goda kommunikationer.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

En eventuell utveckling av kvarnenområdet föreslås att föregå av detaljplaneläggning. Hur platsens utformning bör se ut är en fråga som behandlas i senare planeringsskeden.

Skötsel av regionens mark samt uppställningsplats för cyklar vid busshållplatserna (sträckan Visby-Burgsvik) hanteras inte i den fördjupade översiktsplanen.

Synpunkterna vidarebefordras till berörd verksamhet inom regionen.

Hur kollektivtrafiken kan göras mer attraktiv är ständigt en fråga för regionen. Planförslaget inrymmer möjligheter till att utveckla en attraktiv kollektivtrafik för t ex arbetspendling.

Yttrandet föranleder inga ändringar av planförslaget.

Harald Larsson (S40)

Fide

Tätortsnära kompletteringar som ny bebyggelse i Burgsvik samhälle. Utveckling kan inte vara att Burgsviks samhälle växer inifrån och ut. (Burgsvik är ett samhälle med kompletteringsmark.)

Planförslaget avser att tillgängliggöra mötet med havet och förstärka möjligheterna att röra sig närmare Valar och Västland naturområden med fin sandstrand.

Entrén väster ifrån Valarvägen har Harald Larsson lagt ett skissförslag med tomter naturligt inlagda i naturen och skrivelse för fastigheterna Strand 2:1/4. Strands 1:31 och Bottarve.

För att behålla den tydliga och distinkta övergången bör bebyggelse förläggas väl indragen från vägen, vilket skissförslaget följer i sin helhet.

Skissförslag Dnr 2010/670 skall planeras in som bebyggelseområden i planförslaget fördjupad översiktsplan Burgsvik samhälle 2010-2025 till ett LIS-område.

Förslag till mark för bostäder i Burgsvik samhälle enligt plankarta Burgsviks tätortsområde är inte grundat på någon verklig utredning (skrivbordsprodukt) att marken är byggklar.

Förslag söder om Hoburgsvägen är inte byggbar då marken delvis är sönderbruten samt strövområde för Burgsviksbor. De avstyckade fastigheterna har man därmed lagt i träda.

Förslag öster om Bäckströmsväg är idag jordbruksmark.

Förslag längs Mårtenskvior har ingen tillgång till VA samt mycket svårt att planlägga. Tekniska förvaltningen ansåg att när de drog VA till Hamra inte gå Mårtenskvior och ansluta ett 10-tal fastigheter.

PLANKARTA FÖR BURGSVIK SAMHÄLLE SKALL DÄRMED REVIDERAS I SIN HELHET INNAN ÖVERSIKTPLAN STORSUDRET FASTSTÄLLS AV REGIONFULLMÄKTIGE

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Framtagandet av en översiktsplan är ett komplext arbete som bedrivs i en organisation där olika kompetenser är representerade. Det innebär ett flertal besök och studier inom de utpekade bebyggelseområdena. I Burgsvik har även en sociotopkartering genomförts för att få in ytterligare planeringsunderlag. Däremot kan i denna översiktliga nivå varje detalj kring markens lämplighet och byggbarhet inte beskrivas. Detta måste ske i senare detaljplanläggning eller prövning vid bygglovhantering. Detta hänvisas också till i planförslaget. Områdena som föreslås är sålunda schematiskt utlagda på plankartan och visar områden som regionen anser lämpligt att pröva för detaljplanläggning eller bygglovhantering.

Planförfrågan som hänvisas till i yttrandet föreslår en ett fyrtiotal tomter i området inom västra entrén samt ytterligare väster ut längs Valar vägen. Föreslagna bebyggelseområden ligger inom strandskydd, riksintresse för naturvärden, på alvarmark samt inom utpekade våtmarksområden. I dagsläget anses detta vara en för stor etablering utanför Burgsviks tätortsområde och skulle innebära en icke önskvärd utbredning av Burgsviks samhälle som inte ligger i linje med regionens förtätningsstrategi. Tanken är att koncentrera bebyggelsen till det som idag utgör Burgsviks samhälle och att förstärka samhällets centrala delar samtidigt som gjorda investeringar i gator och VA också utnyttjas effektivare.

Entréerna till Burgsvik är mycket karaktäristiska vilka ska värnas. Vid besiktning på plats och en genomförd landskapsanalys anses platsen inte lämplig för storskalig etablering. Därvid anses platsen inte heller uppfylla kriterierna för utpekande av LIS-område.

I planförslaget värderas möjligheten till tätortsutveckling ibland högre än jordbrukmark varför vissa av områdena för bebyggelseutveckling ryms inom åkermark.

Eventuell komplettering längs Mårtenskvior förutsätter anslutning till kommunalt VA. I vilken utsträckning det är möjligt utreds i senare skede.

Utpekade bebyggelse- och verksamhetsområden kvarstår i planförslaget och yttrandet föranleder inga ändringar av förslaget.

Centerpartiet på Gotland (S44)

Följande ändringsförslag tycker vi är angelägna utifrån ett i övrigt utmärkt samrådsförslag. Dessa ändringsförslag kommer vi att driva i den vidare processen för Fördjupad översiktsplan för Storsudret/Burgsvik. Syftet med Centerpartiets ändringsförslag är att skapa en långsiktig utveckling av Storsudret, allt för att klara en positiv utveckling för en bygd som står inför stora utmaningar.

- Vänd bebyggelsen i Burgsvik mot havet istället. Utnyttja att Burgsvik är ett kustsamhälle. Genom att nyttja havskontakten mycket mera aktivt än i liggande förslag så höjs Burgsviks attraktion och det kommer att gynna samhällets utveckling på alla sätt. Det behövs både A-, B-, och C-lägen. Liggande förslag har inga A-lägen. Kräv höga grunder som för att klara 2.0 meters kurvan.
- Släpp fram ny bebyggelse i de markerade områdena (se kartbilaga). Bilagan finns på Samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen) ned mot havet. Det innebär att södra siktbyn offras vilket kan kompenseras genom att de norra siktvyerna istället förstärks via rövning.
- Gör hela Burgsvik till LIS-område motsvarande sträcka som har 100 m strandskydd idag, det ger förutsättningar till en mycket mera offensiv utbyggnad, på valda avsnitt, som senare detaljplaneläggning får visa. Det ger möjligheter att skapa både boende men också verksamheter med anknytning till t ex turism och rekreation.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Tanken är att koncentrera bebyggelsen till det som idag utgör Burgsviks samhälle och att förstärka samhällets centrala delar samtidigt som gjorda investeringar i gator och VA också utnyttjas effektivare.

SBF anser att planförslaget pekar ut attraktiva lägen i Burgsvik där olika befolkningsgruppers behov kan tillgodoses. Burgsvik är en utpekad serviceort, varför också lägen nära exempelvis skola och service förespråkas.

Följande ändringar har gjorts av förslaget:

Område för verksamheter/bostäder förlås väster om Hoburgsvägen, område VI.

Utredningsområde för verksamheter/bostäder föreslås väster om Banvallen vid sjösidan, område X1.

Planförslaget för utvecklingen av Burgsvik har utvecklats för att tydliggöra de kvaliteter som de utpekade områdena besitter. Ytterligare område med möjlighet till flervåningshus vid ett mycket attraktivt läge vid Postparken har lagts till.

I förslaget möjliggörs även en framtida turismverksamhet vid nuvarande kalkstensfabriken vilken är belägen i ett mycket attraktivt läge.

Gustaf Rudbeck (S24)

I sociotopkarteringen för Burgsvik redovisas ganska klart att Hamnvägen är klart överbelastad under semestertid och många bofasta som alternativ föredrar den gamla banvallen. Detta trots att banvallen stundtals är både spårig, gropig och ganska övervuxen.

Då på den enda körvägen mot hamnen, campingen och Valar vanlig trafik skall samsas med lastbilstransporter, lantbruksredskap, husbilar samt gående och cyklande badgäster gärna i grupper med småbarn är det klart att övriga söker sig vilket alternativ som helst. Att ingen allvarlig olycka ännu inträffat är mirakulöst.

I samma kartering framgår att hamnpiren och hoppornet på piren hör till de populäraste sysselsättningsmålen sommartid.

Av VA-utredningen för Storsudret framgår att reningsverket i Burgsvik sedan länge är överbelastat sommartid. Detta måste innebära att orenat eller delvis orenat avloppsvatten då släpps ut i Burgsviken. Reningsverkets utsläppsmynning ligger strax utanför hoppornet. Det vore märkligt om inte de badande påverkas därav.

Inom en inte ringa del av den föreslagna utvidgade campingplatsen finns idag våtmarker. Dessa har på andra håll redovisats som skyddsobjekt. Om området skall kunna användas till camping måste våtmarkerna helt eller delvis dikas ut. Detta vore mycket olyckligt.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Trafiksituationen är som på många andra platser på Gotland problematisk under sommarmånaderna. Hamnvägen är en smal väg som inte är dimensionerad för denna trafikbelastning. Planförslaget vill tillgängliggöra det utpekade grönstråket längs banvallen ytterligare, vilken i förlängningen skulle kunna leda till en avlastning av fotgängare och cyklister från Hamnvägen. Ytterligare insatser för att lösa trafikfrågan föreslås inte i planförslaget.

Reningsverket i Burgsvik kommer att ersättas av en pumpstation, avloppsvattnet ska sedermera föras till ett större reningsverk i

Klintehamn. Detta bör leda till att vattenkvalitén i Burgsviken förbättras på sikt.

Att dika ut våtmarkerna är inte något som föreslås i planen. Att avvattna mark kräver dispens från länsstyrelsen då det gäller ett generellt förbud mot markavvattning. Det strider även mot uppställda regionala miljömål. Hur en eventuell utveckling av det utpekade turismområdet för campingändamål kan komma att se ut bör prövas i senare detaljplaneläggning.

Synpunkterna anses vara beaktade i planförslaget och föranleder inga förändringar.

Forum Östersjön (S48)
2011-08-16
Jan Larsson ordf.

Forum Östersjön är en ideell organisation med uppgift att genomföra åtgärder för att stärka opinion för Östersjöns miljö och genomföra konkreta åtgärder för havs- och vattenmiljön.

Forum Östersjön har tagit del av den fördjupade översiktsplanen för Storsudret och vill föreslå att planen kompletteras med ett åtgärdsprogram för att återskapa en godtagbar vattenmiljö i Burgsviken.

1. Burgsvikens särställning i översiktsplanen

I den fördjupade översiktsplanen för Storsudret ges området från Burgsvik över Björklunda till Fide en särskild ställning när det gäller bebyggelse, näringslivsutveckling och turism. Inom detta område beräknas uppemot hälften av de cirka 300 nya boendeenheter som byggs.

Områdets särställning är i planen starkt kopplad till Burgsviken:

- *Burgsvik är ett kustsamhälle som är i behov av utveckling. Huvudtankarna för planförslaget ger utrymme för Burgsvik att växa, att skapa underlag för att bibehålla service, att underlätta för boende och att starta verksamheter. Burgsvik är ett kustsamhälle med relativt liten vattenkontakt. Förslaget avser att tillgängliggöra mötet med havet och förstärka möjligheterna att röra sig närmare vattenkanten. Förslaget innebär att utrymme ges för ca 100 st. nya bostadsenheter i Burgsvik.*
- *Utmed den västra kustranden norr om Burgsvik är kommunen positiv till att pröva kompletteringar till den befintliga bebyggelsen.*
- *I planen föreslås också en handfull områden för turismutveckling, varav några är lokaliserade till områden som har bedömts lämpliga för "landsbygdsutveckling i strandnära lägen" s.k. LIS-områden. Gemensamt för dessa områden är att det redan idag finns verksamheter och bebyggelse inom områdena vilket underlättar möjligheterna för fortsatt expansion. Ett av dessa är Fide camping. En större anläggning får positiva effekter för Storsudret. En utveckling bedöms inte bara kunna skapa arbetstillfällen inom verksamheten utan även inom annan service i exempelvis Burgsvik, vilket kan få positiva effekter för kvarboende och utveckling av samhället. Bedömningen är att strandskyddsområdet för det föreslagna LIS-området inte har samma höga skyddsvärde som andra delar av Storsudret.*

Översiktsplanen lyfter således fram Burgsviken som en viktig faktor för den planerade utvecklingen söder och öster om Burgsviken - för boende, besökare och bebyggelse.

2. Burgsvikens tillstånd - över och under ytan

Burgsviken var för några tiotal år sedan en attraktiv plats för bad, fiske och friluftsliv, en stor tillgång både för bofasta och besökare. Burgsviken är i dag vacker på ytan, men i ett eländigt tillstånd under ytan.

Den sammanvägda bedömningen av vattenkvaliteten är, enligt översiktsplanen för Storsudret, att Burgsviken har otillfredsställande ekologisk status och inte heller uppnår god kemisk status. Viken har övergödningssproblem och problem med miljögifter. Det är de mellersta och inre delarna som är mest påverkade. Burgsviken är i sitt nuvarande tillstånd en belastning för den fortsatta utvecklingen av näringslivet på Storsudret, särskilt för besöksnäringen.

3. Kraftsamling för Burgsviken

Det finns dock goda förutsättningar att genom kraftfulla, samordnade och uthålliga insatser rädda Burgsviken och göra den till en tillgång i den fortsatta utvecklingen av Storsudret.

En kraftsamling för Östersjöns miljö har föreslagits av en arbetsgrupp, tillsatt av landshövdingen, med representanter för länsstyrelsen, Region Gotland, Högskolan och Forum Östersjön. En prioriterad uppgift är att i Burgsviken genomföra experiment och innovativa insatser som modell för skadade havsmiljöer och därmed stärka den lokala utvecklingen. Det ska bland annat ske genom ett utökat samarbete mellan myndigheter, högskola och organisationer som är beredda att satsa på Gotland som ett nav i Östersjön för miljöfrågornas lösning.

4. Komplettera översiktsplanen med analys av och åtgärder för Burgsviken

Det är angeläget att Burgsviken ses, inte bara som en vacker vattenspegel, utan som en naturresurs och en ekonomisk resurs av största betydelse för boende och näringsliv. Översiktsplanen behöver därför kompletteras med en fördjupad analys av relationen miljö-näringsliv och med ett program för åtgärder för vattenmiljön i Burgsviken. De ska vara så kraftfulla, samordnade och uthålliga att planens höga ambitioner för Burgsvik, Björklunda och Fide blir realistiska.

Detta arbete kan praktiskt utföras i samarbete mellan de fyra parter som ingår i den gemensamma arbetsgruppen kring kraftsamling kring Östersjöns miljö, dvs. länsstyrelsen, Region Gotland, Högskolan och Forum Östersjön. Det bör ske under hösten 2011 i anslutning till utställningen av förslaget till översiktsplan och i god tid till arbetet med antagandehandlingarna så att regionledningen har ett komplett underlag inför beslutet våren 2012.

Region Gotland bör göra arbetet med Burgsviken till ett exempel som kan användas inom andra områden runt Östersjön när det gäller upprustning av havs- och vattenmiljön för att skapa hållbart jordbruk och en attraktiv besöksnäring.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

SBF instämmer i lämnade synpunkter, det har dock inte funnits möjlighet att inom översiktsplanarbetet ta fram en fördjupad analys av relationen miljö-näringsliv med ett program för åtgärder för vattenmiljön i Burgsviken men ser gärna ett vidare samarbete i att belysa dessa viktiga

frågor.

Ett första steg för att förbättra vattenkvaliteten i Burgsviken är flytten av det regionala reningsverket från Burgsvik till Klintehamn.

Yttrandet föranleder inga ändringar av planförslaget.

Område 1

Instans

**Länsstyrelsen på
Gotland (S45)**

Synpunkter/åtgärder

**Område vid Stora och lilla Västergårde (Fide socken)
Området är olämpligt för bebyggelse**

Länsstyrelsen bedömer området som olämpligt för bebyggelse p.g.a. att en utveckling av bebyggelsen antingen kommer att tära på resursen odlingsmark eller åldrig lövskog. Delar av lövskogen är dessutom utpekad som nyckelbiotop.

**Gotlands Botaniska
Förening (S25)**

Bilaga S01.(Bilagan finns på samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen)

Området består av en mosaik av lövdungar och åkrar. De biologiska värdena är koncentrerade till lövmarkerna, där en rad träd hyser rödlistade lavar. Lövmarkerna sparas och bebyggelse tillåts endast på åkrarna inom området. Inom området finns redan nybyggda hus, även i lövdungarna, vilket förhoppningsvis beror på bristande faktainsamling från Region Gotland.

**Samhällsbyggnads-
förvaltningen**

Inkomna yttranden har föranlett följande ändringar:

Område 1 utgår och ersätts av område för komplettering där bevarande av lövskogen ska beaktas samt att bebyggelse på åkermark ej är lämpligt.

Område 3

Instans

**Länsstyrelsen på
Gotland (S45)**

Synpunkter/Åtgärder

**Lilla och Stora Simunde
Området är möjligt för detaljplanering**

Länsstyrelsen bedömer området som möjligt för detaljplanering med undantag av den östra delen som är av riksintresse för kulturmiljövård.

Kerstin Jonmyren (S22)
Öja Olleifs 1:3

Jag är markägare till gården Olleifs 1:3 i Öja socken. En del av den gårdens ägor ligger på det s.k. Gudar, ett område väster om landsvägen mellan Öja och Hamra kyrkor med fornminnen inom större delen av området. Det finns ett gammalt gravfält en bit upp från vägen, inom det område som det har ritats in en fläck på Region Gotlands översiktsplan, med ett förslag att det skall få bebyggas. Det återstår numera endast små rester av begravningsplatsen som anses vara från järnåldern, alltså ungefär 1500 år gammal. Den har tyvärr använts som grustäkt under långa tider. Något fornminnesskydd har tydligen inte framgått för områdets bönder under förfluten tid.

Nu är det inte själva gravfältet som innehåller fornminnen. I en vid omkrets och framförallt västerut, ända fram mot den stora vägen, finns gamla gravar av hällkistetyper. Numera är de inte så lätta att upptäcka, eftersom området just inte har betats på länge, men på 1970-talet gick jag runt där med en äldre man som visade på ett antal hällkistor för mig.

Då sytes de tydligt. Även det området finns inom den markerade fläcken på kartan, som ett område som får bebyggas. **Det känns ytterst olämpligt att släppa fram området för bebyggelse, ett område med gamla gravfält.**

Gotlands Botaniska Förening (S25)

Bilaga S03; bild 2 i PowerPoint. (Bilagan finns på samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen)

Bebyggelse kan accepteras enligt plan norr om kanalen samt öster om landsvägen. Söder om kanalen begränsas tomter för bebyggelse till 250 m in från landsvägen. På så sätt sparas växtplatsen för flockarun, rödlistad Sårbar (VU). Ingen fördjupning av diket från SSV får heller förekomma. Detta kan orsaka en dränering av våtmarken i SV, där kärnnycklar (Starkt hotad, EN) växer.

Lars Jonsson/Museum Lars Jonsson (S29)

Område 3 ligger i en korsning mellan Honngännadiket och vägen. Det upptar produktiv åkermark öster om vägen och skog väster om densamma. Söder om diket (i västra delen) är det generellt sumpskog och olämpligt att bygga men möjligen kan man tänka sig något i hörnet ut mot vägen.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Området kvarstår som bebyggelseområde och betecknas nu som område 1.

*Inkomna yttranden har föranlett följande ändringar:
Planförslaget understryker att vid detaljplaneläggning ska en utredning kring fornlämningar, botaniska värden samt vattenavrinning krävas.*

Ny bebyggelse ska anslutas till kommunalt VA.

Område 4

Instans
Länsstyrelsen på Gotland (S45)

Synpunkter/åtgärder
**Område utmed vägen norr om Hamra (Öja och Hamra socken)
Området är möjligt för detaljplanering**

Huvuddelen av området är möjligt för detaljplanering med undantag av området öster om östra kustvägen som ansluter till de strandnära gräsmarkerna vid inre Stockviken. Delar av detta område har restaurerats och har höga naturvärden. Andra delar är igenväxta men dessa områden har fortfarande potential att efter en restaurering hysa mycket höga naturvärden och därför bör ingen ytterligare exploatering ske öster om kustvägen. I den sydvästra delen av området är jordlagren på flera håll tunna, med grusalvar och våtar. De fuktiga avsnitten är direkt olämpliga för bebyggelse. De områden som hyser alvarmarker är olämpliga för exploatering p.g.a. höga naturvärden.

Gotlands Botaniska Förening (S25)

Bilaga S04; bild 3 i PowerPoint. (Bilagan finns på samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen)

Detta är ett område med stora naturvärden i befintliga våtmarker samt i de våtmarker som ligger nedströms exploateringen. Främst berörs kärnnycklar (Starkt hotad, EN), som är beroende av högt vintervatten och sakta avtagande vatten under vår och försommar. Ingen påverkan på områdets hydrologi eller vattenkvalité kan tillåtas. Alvarmarker med våtar finns i de sydvästra delarna av planområdet. Inom alvar mot V har under senare år isolerade bestånd av gaffelfibbla (Starkt hotad, EN) hittats. Dessa marker är inte till fullo inventerade gällande denna sent

uppmärksammade endemiska (Öland och Gotland) växt. Exploatering kan endast accepteras närmast landsvägen (upp till ca 100 m).

**Lars Jonsson/Museum
Lars Jonsson (S29)**

Norrgårdeskogen

Här har jag gått under många år och området har en mycket blandad karaktär. Här finns sumpskog, ädellövskog och torrbackar. Några våtmarkstråk höll tidigare den sällsynta kärnnyckeln (botaniker bör tillfrågas) Några insprängda vallar attraherar rådjur och används under jakten. Öster om vägen "odlas" skog och vissa partier har öppnats för bete och bör kanske förbli betesmark. Väster om vägen finns en del platser närmast vägen, strax innanför den röjda "gamla vägen" som är torra och som skulle passa för byggnation. Längre in är marken lägre och delvis blöt och på sina ställen "ogenomtränglig". Om detta område skall planeras krävs en markinventering.

Längre österut kring ett nybyggt hus (antagligen anledning till att området dragits in mot sydväst) finns ett mycket vackert stråk med öppen natur som kanske direkt skulle attrahera eventuella köpare, men som, om området bebyggs, bör bevaras som gemensam kvalitet – bygg hellre runt om detta område i skogen som kan gallras ut. Jag tycker man skall se på ett annat område mer åt sydväst som jag markerat med lilarosa på karta 1. Karta 1b gjordes innan jag gått igenom området men medsändes även. Där finns lila områden inritade som kanske kan bebyggas, + diken och vad jag anser vara skyddsvärd natur (grönt).

Karta 1 och 1b finns på Samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen.

Gotlands Museum (S42)

Bebyggelse bör inte läggas utmed vägsträckningen utan bör med fördel för rytmen i avståndet mellan bebyggelseområdena läggas en bit in från vägen. Genom detta förfarande upplevs inte detta område som en nyetablerad "förort" till Hamra.

**Samhällsbyggnads-
förvaltningen**

Området kvarstår och betecknas nu som område 2

Inkomna yttranden har föranlett följande ändringar:

Områdets avgränsning har reviderats, ingen exploatering föreslås öster om kustvägen. Den exakta avgränsningen för exploatering inom området sker vid detaljplaneläggning. De områden som hyser alvarmarker bör undantas från bebyggelse.

Det är viktigt att Hamras entréer bevaras, området får inte växa samman med Hamra.

I detaljplaneskedet kan utredning kring fornlämningar, botaniska värden samt påverkan på vattenflöden krävas. Åkermark ska undantas från etablering. Exploatering ska anslutas till det kommunala VA-nätet.

Område 5

Instans

**Länsstyrelsen på
Gotland (S45)**

Synpunkter/åtgärder

Hamra by

Området är olämpligt för bebyggelse

Det föreslagna bebyggelseområdet kring Hamra kyrka utgör ett riksintresse för kulturmiljö och bör utgå som bebyggelseområde och istället definieras som kompletteringsområde. Det relativt öppna

landskapet är känsligt för annan påverkan än begränsad komplettering till den befintliga äldre gårdsbebyggelsen. Ny bebyggelse i det i huvudsak öppna jordbrukslandskapet som omger kyrkan kan leda till påtaglig skada på riksintresset. Ett eventuellt konfliktområde är att det finns två aktiva lantbruksföretag som bör ges företräde och beredas möjlighet att utveckla verksamheten.

Hans Vestberg (S19)
Skogshamra AB

Yttrande angående översiktsplan Storsudret, avseende Hamra kyrkby. I planen är Hamra kyrkby upptaget som framtida bebyggelseområde. Då vårt lantbruksföretag, Skogshamra AB, är beläget mitt i kyrkbyn anser vi oss tvungna att belysa vikten av att Boverkets riktlinjer följs vilket inte varit fallet hittills.

Skogshamra AB har miljötillstånd, MKB, 120 mjölkkor och totalt 350 nötkreatur.

Företagets gödselbrunnar och djurstallar är spridda över hela fastigheten så även anslutande sommarbeteshage för mjölkorna.

Vår företagsambition är att expandera i framtiden, vi vill försäkra oss om att Kommunledningens exploateringsiver inte kommer att inskränka den möjligheten genom att Boverkets riktlinjer inte följs.

Det sämsta framtida scenariot vi kan tänka oss är att vi skall behöva överklaga bygglov för att säkra företagets existens.

Gotlands Botaniska Förening (S25)

Bilaga S05. (Bilagan finns på samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen)

Markerade rödlistade växter är främst åkerogräs av mindre varaktig karaktär. En exploatering kan därför accepteras.

Gotlands Museum (S42)

En mer detaljerad planbeskrivning efterfrågas härmed och har utlovats i texten. En bebyggelseinventering av byn bör föregå denna efterfrågade planbeskrivning.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Inkomna yttranden har föranlett tillföljande ändringar:

Område 5 utgår och ersätts av kompletteringsområde med särskilda riktlinjer för Hamra kyrkby. Vid bygglovhantering är det av största vikt att Boverkets riktlinjer för hänsyn till lantbruksföretag följs där dess utvecklingsmöjligheter också tas med i beräkningen.

Område 6

Instans

Länsstyrelsen på Gotland (S45)

Synpunkter/åtgärder

Norr om Hulehällar (Hamra socken)
Området är möjligt för detaljplanering

Gotlands Botaniska Förening (S25)

Bilaga S05. (Bilagan finns på samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen)

Miljön utgörs troligen av delvis igenvuxen alvarmark. Inventering av miljötyp och arter genomförs. Först därefter kan beslut tas om exploatering kan tillåtas eller ej.

Gotlands Museum (S42)

Detta är förbuskad betesmark men omfattar ett relativt öppet landskap. På andra sidan vägen i syd-ost har en exploatering av fritidshus påbörjats. En expansion av detta fritidshusområde bör i första hand undersökas.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Inkomna yttranden har ej föranlett till några ändringar varför området kvarstår men betecknas nu som område 3 SBF understryker att anvisade bebyggelseområden är schematiskt utlagda på plankartan. Exakta gränser för möjlig exploatering klarläggs i detaljplaneskedet efter platsens förutsättningar.

Område 7

Instans

**Länsstyrelsen på
Gotland (S45)**

**Gotlands Botaniska
Förening (S25)**

Synpunkter/åtgärder

**Nordväst om Hamra (Hamra och Vamlingbo socken)
Området är möjligt för detaljplanering**

(Bilagan finns på samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen)
Bilaga S07; bild 4 i PowerPoint.

Större delen av området är vad GBF kan finna lämpligt för bebyggelse fram till milstenen i öster. Ett öppet alvarområde finns söder om landsvägen i västra delen. Detta område undantas från hus. Passerande diken i området leder till våtmarker som ligger nedströms exploateringen. Här finns rikkärr med höga naturvärden. Främst berörs kärrnycklar (Starkt hotad, EN), som är beroende av högt vintervatten och sakta avtagande vatten under vår och försommar. Ingen påverkan på områdets hydrologi eller vattenkvalité kan tillåtas. Inga tomter med bebyggelse tillåts därför inom 50 m från dessa diken och kanaler!

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Området kvarstår och betecknas nu som område 4.

Yttrandet har föranlett till följande ändringar:

Vid detaljplaneläggning bör områdets hydrologiska karaktär särskilt undersökas för att säkerställa områdets vattenflöden. Ny bebyggelse bör undvikas i det öppna landskapet.

Område 8

Instans

**Länsstyrelsen på
Gotland (S45)**

**Gotlands Botaniska
Förening (S25)**

Synpunkter/åtgärder

**Rofinds/Bonsarve (Vamlingbo socken)
Området är möjligt för detaljplanering**

Länsstyrelsen bedömer att huvuddelen av området är möjligt för detaljplanering. Hänsyn bör dock tas till att delar av den bättre skogsmarken på Storsudret finns här, vilket innebär att en exploatering kan påverka villkoren för skogsbruket och den areella näringen.

Länsstyrelsen bedömer att den östra delen av området norr om vägen är olämplig för bebyggelse. I detta delområde ligger fastigheterna Bonsarve 1:2, Rofinds 1:17 och Rofinds 1:18. Här finns restaurerade gräsmarker med mycket höga naturvärden och rika förekomster av orkidéer som gör att området bedöms som olämpligt för exploatering. Denna del är dessutom översvämmad under höga flöden och även av den anledningen olämplig för bebyggelse.

(Bilagan finns på samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen)
Bilaga S08; bild 5 i PowerPoint.

Delar av området kan bebyggas, andra skall undantas från exploatering. På den öppna torrängen vid och öster om bastun (N landsvägen) finns fågelarv (VU) rikligt spridd. Dessa marker undantas. Nordnordost landsvägen i områdets östra del (innan Bonsarve åkrar) finns betade

alvarmarker, vilka måste undantas från exploatering.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Inkomna yttranden har föranlett följande ändringar:

Område 8 utgår som bebyggelseområde och ersätts av kompletteringsområde. Vid bygglovhantering bör Boverkets riktlinjer för hänsyn till lantbruksföretag följas där dess utvecklingsmöjligheter också tas med i beräkningen.

Område 9

Instans

**Länsstyrelsen på
Gotland (S45)**

Synpunkter/åtgärder

**Lingenområdet, Stenstugu (Vamlingbo och Sunde socken)
*Området är möjligt för detaljplanering***

Detta delområde berör till största delen tallskog och hänsyn bör tas till att delar av den bättre skogsmarken på Storsudret finns här, vilket innebär att en exploatering kan påverka villkoren för skogsbruket och den areella näringen. Vid en exploatering av området bör även förekomst av tallprocessionsspinnaren beaktas.

På fastigheten Vamlingbo Kyrker 1:26 har tidigare bedrivits täktverksamhet (tillståndet löpte ut under 2010). Sannolikt sker fortfarande uttag för husbehov och det kan bli aktuellt att fortsätta verksamheten efter ny tillståndsprövning. Området ligger inom en grus- och sandförekomst och kan komma att behövas för framtida bruk. Ur ett resursperspektiv är det rimligt att fortsätta bryta i redan ianspråktagna täkter. Utöver denna grus- och sandtäkt finns det inte någon kommersiell grus- och sandtäkt på Storsudret. Med utgångspunkt från kartmaterialet ligger täkten inom bebyggelseområdet. Skyddsavstånd till verksamheten och eventuell fortsatt/utökad verksamhet bör därför beaktas.

Britta Holm (S12)

Vamlingbo Gervalds 1:27

Enligt den fördjupade översiktsplanen för Storsudret planeras bebyggelse vid Lingen i Vamlingbo. Jag antar att Lingnarvåten är en av de sjöar/våtmarker som inte längre ska omfattas av det utökade strandskyddet. Lingen är en liten juvel med bl. a ett rikt fågelliv. Vintertid har den använts som skridskobana, förr mer än nu p.g.a. igenväxningen på senare år. Men bara för något år sedan genljöd skogen av glada rop och tjut från skridskoåkare i alla åldrar. Skogen runt omkring är ett favorittillhåll för svamplockare. Där finns bl. a röd trumpetsvamp i mängder. Om Lingnarvåten och skogen runtom rensades skulle man få ett fantastiskt strövområde ända ner till Muskmyr.

Förslag: det triangelformade området i skogen vid Lingen mellan Hamravägen och Norevägen bebyggs inte utan får vara kvar som den naturpärla det är. Skogen och våten rensas.

Lingen och området ner mot Muskmyr skulle bli ett extra plus för dem som kommer att bo i de planerade husen. Det finns gott om annan mark i närheten att bebygga.

Det är mycket positivt med mer bebyggelse i den delen av Vamlingbo!

Cecilia Bruun (S14)

Vamlingbo Sippmanne

Söder om landsvägen mot Hamra och Austre/Holmhällar från Geraldvägen räknat (karta finns på samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen): Motsätter mig förelagen bebyggelse här. Ett projekt har startats för att renovera agmyren från igenväxning som regelbundet används som häckningsplats av hotade och sällsynta fågelarter. Detta är

**Miljöpartiet de gröna
(S21)**

en del av ett sammanhängande naturområde med helt unika naturvärden som borde vara klassat som naturskyddsområde. Höga naturvärden borde skyddas från exploatering.

I området (se röd triangel i bifogad illustration) är det svårt att se möjligheten att möjliggöra bebyggelse. Det ligger i absolut anslutning till våtmark som behöver skyddsavstånd för att inte påverkas negativt. Förslaget är att det markerade området lyfts bort som del av bebyggelseområde. Vi förstår att bebyggelseområdena inte har knivskarpa avgränsningar men väljer att ändå påpeka detta.

**Gotlands Botaniska
Förening (S25)**

Illustrationen finns på samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen.

(Bilagan finns på samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen)

Bilaga S09; bild 6 i PowerPoint.

Delar av området kan bebyggas, andra skall undantas från exploatering. Vid Lingenvätarna skall 100 m strandskydd gälla. Öster om Lingenvätarna och väster om Norevägen (delvis även mot öster) finns rika öppna marker med sand över kalken, där t.ex. vittätel (Sårbar, VU) förekommer rikligt. Endast området närmast korsningen kan komma ifråga för bebyggelse.

Norr om Lingenvägen och väster om Norevägen kan bebyggelse tillåtas, likaså mellan Norevägen och Austrevägen norrut till Lingenvägen (mark närmast rödlistade arter (Sårbara, VU) i väster och öster undantas). Norr om Lingenvägen och mellan Norevägen och Mickelsvägen kan den västra delen exploateras, likaså södra delen ca 100 m in från Lingenvägen. I området runt Mickels och Bygdegården upp mot stora Landsvägen samt söderut från Bygdegården finns mycket rika marker med en rad rödlistade växter. Dessa måste ovillkorligen undantas från exploatering. Ostnordost om Mickelsvägen kan de södra delarna i skogen exploateras.

Området öster om vägen från Stenstugu mot Austre bör helt undantas från bebyggelse, då en rad sällsynta arter finns i området. Möjligen kan skogsdungen just söder om Stenstugu delvis bebyggas närmast vägen.

**Lars Jonsson/Museum
Lars Jonsson (S29)**

Karta 2

Jag har tidigare i ett bygglovsärende (som ägare av en skogsfastighet mitt på Lingen) påpekat det olyckliga att tillåta flera hus utmed Lingenvägen, där förutom ett befintligt hus (som är till salu) ytterligare 4 tomter beviljats. Lingen har en vacker karaktär med delvis uppvuxen stor skog. Vägen kantas av rika bestånd av Väddklint med många pärlemorfjärilar som föds av riklig förekomst av skogsviol i skogen. Den är den väg som nyttjas flitigast som åkväg mellan kusterna. Kanske vore det bra om eventuella hus planerades så att de inte ligger i rader utmed vägen, samt att en korridor med skog eller enbuskar lämnas utmed vägen. Om området planläggs försök undvika att hela denna väg kopplas samman med Austrevägen och blir en flera km lång villagata, det skulle ge ett tråkigt intryck. Utmed den befintliga förbindelsen mot bygdegården finns redan flera hus och mer lämpad för en planlagd förtätning.

Viktigt är att området söder om vägen från "korset undantas bebyggelse, då den snabbt övergår i torrare alvarmark och är ett av de viktigaste områdena för Nattskärra. I Lingväten häckar dessutom tranor som skulle kunna störas av bebyggelse. Område 1 på min karta skall undantas bebyggelse. Områdena 3, 4 och 5 har fina skogskvaliteter som bör uppmärksammas och kanske bevaras. Det är svårt att peka ut enskilda områden då det finns flera i skogen. En detaljplan bör göras omsorgsfullt och med flera luckor med fin skog så att inte hela området får en spridd och "okontrollerad" bebyggelse.

Karta 2 finns på Samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Området kvarstår och betecknas nu som område 8.

Inkomna yttranden har föranlett följande ändringar:

Områdets avgränsningar har reviderats. I utställningsförslaget har området, "triangeln", i närheten av Lingenväten tagits bort. Täktverksamheten har undantagits bebyggelseområdet .

För att bibehålla områdets skogliga kvalitéer bör ett planprogram eller likvärdigt övergripande underlag krävas innan planläggning sker för att utreda förutsättningar för exploatering ytterligare.

Vid en exploatering av området bör även förekomsten av tallprocessionsspinnaren beaktas.

God åkermark ska undantas från bebyggelse.

Skyddsavstånd till angränsande täktverksamheten och eventuell fortsatt/utökad verksamhet bör beaktas.

Område 10

Instans

**Länsstyrelsen på
Gotland (S45)**

Synpunkter/åtgärder

Mellan Stenstugu och Våndburg (Hamra socken)

Området är olämpligt för bebyggelse

Norra delen av förslaget område är av riksintresse för kulturmiljövård vilket gör att det bedöms som olämpligt för bebyggelse. Länsstyrelsen bedömer att området som helhet är olämpligt för bebyggelse p.g.a. sina naturvärden. Området utgörs till största delen av öppna gräsmarker på svallad, hårt packad sand med bryn mot tallskog. Här finns även förekomster av rödlistade arter och området har värden knutna till tallskogen och den öppna gräsmarken.

**Gotlands Botaniska
Förening (S25)**

(Bilagan finns på Samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen)

Bilaga S10; bild 7 i PowerPoint.

I områdets norra del just norr och söder om kanalen finns Starkt hotade (EN) arter. Östersjömållan har här sin enda nutida växtplats på Gotland. En eventuell bebyggelse får endast ske söder om det befintliga huset.

**Lars Jonsson/Museum
Lars Jonsson (S29)**

Karta 3

Bra område med närhet till Holmhällar. Attraktivt och bör planeras med stor omsorg och en övergripande idé, typ moderna trähus. Jag har gått igenom detta område noggrant och här finns en stor potential genom sin närhet till sandstranden vid Holmhällar/Austre. Här finns dock produktiv skogsmark, men möjligheten att gallra och använda delar under längre tid kanske kan vara intressant för markägaren/ägarna. Jag har lagt med två kartor 3 och 3b för att ringa in områden.

De öppna sandbackarna bör vara mycket attraktiva som boplatser men de ursprungliga torrbackarna bör bevaras och övriga mer brukade ytor tas i anspråk. Hela den öppna ytan är dock vacker och man bör fundera på om den skall bevaras i sin helhet som en kvalité och bebyggelse dras in i skogen.

Uppmanar också att se på området som jag ritat in som lila ellips på karta 3 som ett alternativ eller komplement. Husen i skogen som funnits i trettio år har aldrig stört någon, kan det området dras vidare norrut.

På kartan har jag ritat in med lila vilka områden som jag tycker är möjliga att bebygga. Väster om skogsvägen finns en relativt ung plantering (frågetecken) som vetter mot det öppna landskapet (kvällssol) som skulle vara mycket lämplig tomtmark, vidare längre söderut i skogen. Den uppvuxna skogen öster om vägen kommer så småningom (20 år?) att tas ner eller gallras och där kan man i framtiden se några "skogshus" Även området alldeles öster om vägen sin början efter sommarhuset (gul ring karta 3) finns en backe med enstaka träd som skulle kunna användas för bebyggelse – mycket att se och undersöka.

Såg även en stor vacker torrmark med sten i dager sydväst om området som jag personligen skulle uppskatta att ha för eventuella boende (den betas för närvarande) Vackert område.

Karta 3 finns på Samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Inkomna yttranden har föranlett följande ändringar:

Området utgår och ersätts av ett nytt föreslaget område (område 6) i anslutning till befintlig detaljplan.

Bebyggelsestrukturen bör följa den befintliga karaktären samt intentionerna i det angränsade planlagda området (Stora Sindarve 1:13).

Arkeologisk undersökning kan komma att krävas.

Område 11

Instans

Länsstyrelsen på Gotland (S45)

Synpunkter/åtgärder

**Vändburg by (Hamra socken)
Området är möjligt för detaljplanering**

Länsstyrelsen bedömer området som möjligt för detaljplanering. Hänsyn behöver dock tas till det allmännas intresse att hamnar med god standard finns på strategiska platser runt ön.

Gotlands Botaniska Förening (S25)

(Bilagan finns på samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen)
Bilaga S10; bild 7 i PowerPoint.

I områdets södra del finns ett bestånd av den fridlysta och rödlistade orkidén kal knipprot (Sårbar, VU). Denna del undantas från bebyggelse.

**Lars Jonsson/Museum
Lars Jonsson (S29)**

Område 11 och 12

Områden som delvis redan bebyggts och som följer vägen. Bör kunna förtätas eller användas för enstaka hus. Den blöta skogen efter Vändburg har dock en kvalitet som bör bevaras (höga björkar, sumpig mark)

Gotlands Museum (S42)

Stora krav på diskreta utföranden, i samma anda som befintlig bebyggelse måste efterfrågas i detta område.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Området kvarstår och betecknas nu som område 5 Storms- Suders-Linhatte.

Inkomna yttranden har föranlett följande ändringar:

Vid planläggning bör krav på diskreta utföranden ställas enligt befintlig karaktär med hänvisning till områdets landskapsbildsskydd samt att hänsyn till höga naturvärden särskilt ska beaktas inom delar av området.

Område 12

Instans

**Länsstyrelsen på
Gotland (S45)**

**Gotlands Botaniska
Förening (S25)**

**Samhällsbyggnads-
förvaltningen**

Synpunkter/åtgärder

**Norr om vägen vid Austre strand, (Vamlingbo socken)
Området är möjligt för detaljplanering**

(Bilagan finns på samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen)

Bilaga S12.

GBF har inga noteringar i PGF från detta område.

Området kvarstår och betecknas nu som område 7.

Område 13

Instans

**Länsstyrelsen på
Gotland (S45)**

Britta Holm (S12)

Vamlingbo Gervalds 1:27

**Miljöpartiet de gröna
(S21)**

Kerstin Jonmyren (S22)

Öja Olleifs 1:3
(Ollajvs)

Synpunkter/åtgärder

**Kvarne (Vamlingbo socken)
Området är möjligt för detaljplanering**

Länsstyrelsen anser att motiven för utpekande av området som ett LIS-område kan utvecklas. Området uppges endast vara lämpligt för uppförande av fritidshus. Länsstyrelsens uppfattning är att den norra delen av bebyggelseområdet går för nära Grumpvik. Dessa delar är till stor del sankar och olämpliga för bebyggelse. Länsstyrelsen har i samband med översynen av strandskyddet beslutat om en minskning av strandskyddet inom det aktuella området.

Ang planer på bebyggelse mellan Grumpe/Kvarne och Bjärges kunde det räcka att bygga hus öster om vägen. Området väster om vägen ner mot havet skulle röjas, även söderut ner till Kättelvik. Detta skulle möjliggöra fina ströv- och vandringsområden. Lars Thomsson skröt häromåret om att man kunde vandra runt hela Gotland längs stränderna. Då hade han nog inte försökt komma fram norr om Kättelvik. Men tanken på möjligheten att ta sig fram utan machete är väldigt tilltalande!

Det är inte aktuellt att använda LIS-områden för bostadsbebyggelse. Det strider mot intentionerna och skapar oönskade "prejudikat". De markerade LIS-områdena i området Grumpe – Stenstugu ska plockas bort eftersom LIS-kriterierna inte anses uppfyllas. Vidare anses bebyggelseområde 13 strida mot översiktsplanen och beslut om samlad bebyggelse. Fokus bör läggas på de bebyggelseområden som bättre harmoniserar med översiktsplanen.

Området är visserligen igenvuxet, men det borde, i likhet med alla övriga strandnära områden sparas. Alvarbackarna skadas betydligt mer av bebyggande än av igenväxning. Det finns områden mitt på Storsudret, en bit från alla stränder, som hellre bör tillåtas bebyggelse på. **Spara området från exploatering!**

**Gotlands Botaniska
Förening (S25)**

(Bilagan finns på samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen)
Bilaga S13; bild 8 i PowerPoint.

GBF har få noteringar i PGF från detta område. Området öster om vägen utgörs dock till stora delar av alvarmarker, vilka måste undantas från exploatering. Möjligen kan skogsområdet mittemot Bjärges bebyggas närmast vägen. Öster om vägen i områdets norra del kan eventuellt några hus planeras i skogsområdet längs vägen 100 m söder till sydväst om befintligt hus. LIS-område bör inte tillåtas i detta område.

**Lars Jonsson/Museum
Lars Jonsson (S29)**

Se min landskapsanalys. Bra område för vidare planering

**Naturskyddsföreningen
Gotland (S35)**

Vi ser inga synnerliga skäl varför byggande här skulle tillåtas inom strandskyddsområdet. Ta därför bort LIS-områdena vid Kvarne ur planen.

**Erica Berggren (S36)
Christer Öhman**

Vamlingbo

Kvarne utpekas i Samrådsförslaget som bebyggelseområde och till viss del också som område för landsbygdsutveckling i strandnära läge, s.k. LIS-område.

Innan vi lämnar en redogörelse för våra synpunkter vill vi poängtera att Kvarne till största delen består av sammanhängande, helt oexploaterade områden. Bebyggelse inom dessa områden skulle innebära nyexploatering och inte kompletteringar till tidigare bebyggelse.

Vi inleder med en kort sammanfattning av våra viktigaste synpunkter. Vi lämnar därefter en närmare redogörelse för samtliga våra synpunkter med hänvisning till lagtext, förarbeten etc.

Sammanfattning av våra viktigaste synpunkter

- Utpekandet av området Kvarne som bebyggelseområde och LIS-område strider mot den fastställda översiktsplanen Bygg Gotland och också mot de grundläggande överväganden som görs i Samrådsförslaget.
- Om Kvarne slutligen skulle utpekas som bebyggelseområde kommer Kvarne överhuvudtaget inte att kunna bebyggas med fritidsbebyggelse, då det skulle strida direkt mot miljöbalkens särskilda bestämmelse avseende bl.a. Storsudret.
- Kvarne utpekas tillsammans med fyra andra områden som LIS-område. Övriga utpekade LIS-områden (Majstregården, Sjövarnsgården, Fide camping och Vändburgs hamn) är **samtidigt "platser/områden för särskilda utpekade turiständamål"** vilket möjligen kan motivera utpekandet av dessa platser/områden. Kvarne är däremot inte en sådan plats/område.
- Det saknas i Samrådsförslaget en närmare motivering till varför området Kvarne är lämpligt för *utvecklingen av landsbygden*, vilket är en grundläggande förutsättning för att ett område överhuvudtaget ska kunna utpekas som LIS-område.
- Kvarne omfattas av flera skyddsbestämmelser i miljöbalken och det framgår direkt av lagen och dess förarbeten att sådana områden inte, annat än i speciella undantagsfall, kan utpekas som LIS-område.

Utveckling av våra synpunkter

Inledningsvis kan konstateras att området Kvarne inte är lämpligt att utpekas som **bebyggelseområde**, annat än möjligen viss begränsad

del av det utpekade området. Framförallt kan dock ett utpekande av Kvarne som LIS-område inte anses förenligt med lagstiftningen i miljöbalken och dess bakomliggande syften, som framgår av balkens förarbeten.

Vidare är utpekandet av området Kvarne som bebyggelseområde och LIS-område inte heller förenligt med de överväganden som Samrådsförslaget ger uttryck för och som också framgår av den fastställda översiktsplanen Bygg Gotland, i synnerhet när det gäller utpekande av LIS-områden.

Beträffande gällande lagstiftning i miljöbalken (MB) vill vi först och främst erinra om portalparagrafen 1 kap 1 § MB, där det framgår att bestämmelserna i miljöbalken syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. Vidare anges att en sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människornas rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl. Härav framgår tydligt att det hela tiden ska finnas ett mycket *långsiktigt* perspektiv vid tillämpningen av bestämmelserna i miljöbalken.

I 3 kap 6 § MB anges att mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras naturvärden eller kulturvärden eller med hänsyn till friluftslivet så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön. Särskilt uttalas i bestämmelsen att områden som är av *riksintresse för naturvärden, kulturmiljövärden eller friluftslivet* ska skyddas mot sådana åtgärder.

Som framgår av Samrådsförslaget (s. 48-55) så är Kvarne ett område av riksintresse för dels naturvård, dels friluftsliv i enlighet med 3 kap 6 § MB, men också ett område av riksintresse enligt 4 kapitlet MB (hushållningsreglerna). I 4 kap MB, som tar sikte på vissa särskilt utpekade områden i landet, däribland Gotland, anges i 2 § att vid bedömningen av tillåtligheten av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön ska turismens och friluftslivets, främst det rörliga friluftslivets, intressen särskilt beaktas.

I 4 § i samma kapitel anges att utmed Gotlands kust, på Östergarn och Storsudret, får fritidsbebyggelse endast komma till stånd i form av *kompletteringar till befintlig bebyggelse*. Det innebär att särskild återhållsamhet ska råda på Storsudret vad gäller fritidsbebyggelse. Av förarbetena (prop. 1985/86:3 s. 181) framgår att det begränsade utrymme som finns, så långt som möjligt, ska utnyttjas för andra former än enskilt ägd bebyggelse. Undantag härifrån får bara göras om det finns särskilda skäl, och då företrädesvis i form av sådan *fritidsbebyggelse som tillgodoser det rörliga friluftslivets behov* eller avser *enkla fritidshus i närheten av de stora tätortsregionerna*.

Att tillåta fritidsbebyggelse vid Kvarne kommer således att direkt strida mot lagstiftningens syfte.

Det bör också noteras att bara enligt internetsajten "Hemnet", finns idag 24 tomter, samtliga med fina lägen, till salu på Storsudret. Av dessa har mer än hälften varit till salu i flera år (många fler än tre år). Det gör att vi ifrågasätter om det egentligen finns behov av så mycket ytterligare tomtmark för bostäder på Storsudret att det motiverar att ett sådant område som Kvarne måste tas i anspråk för detta ändamål.

När det gäller utpekandet av Kvarne som ett **LIS-område** vill vi särskilt framföra följande.

I 7 kap 18 d § MB anges att vid upphävande eller dispens från strandskyddet inom LIS-område får man också beakta om ett strandnära läge för en byggnad, verksamhet, anläggning eller åtgärd bidrar till utvecklingen av landsbygden.

Av 7 kap 18 e § MB framgår att med LIS-område avses (i här aktuellt sammanhang) ett område som

1. är lämpligt för utvecklingen av landsbygden,
2. är av ett sådant slag och har en så begränsad omfattning att strandskyddets syften fortfarande tillgodoses långsiktigt, och
3. endast har en liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften på Gotland.

I Samrådsförslaget utpekade fem LIS-områden; Majstregården, Sjövarnsgården, Fide camping, Våndburgs hamn samt Kvarne. Det framgår tydligt i Samrådsförslaget (s. 66 samt s. 77) att utpekande av LIS-områdena syftar till *möjliggöra olika uthyrningsmöjligheter för tillfälligt boende för besökande på Storsudret och att detta syftar till att utveckla de i dag befintliga turistmålen*. Det är också tydligt att det som betecknas som *turistzoner eller plats/område för särskilt utpekade turiständamål* är de områden för som ska utredas vidare utifrån begreppet landsbygdsutveckling i strandnära läge.

Till skillnad mot Majstregården, Sjövarnsgården, Fide camping och Våndburgs hamn utgör Kvarne inte en sådan plats/område för *särskilt utpekade turiständamål*. För Kvarne, till skillnad mot övriga områden, saknas i Samrådsförslaget en närmare motivering till varför området är lämpligt för utvecklingen av landsbygden, vilket gör det svårt att förstå varför Kvarne överhuvudtaget skulle vara lämpligt som LIS-område.

I Samrådsförslaget (s. 65) anges att i den fastställda översiktsplanen, Bygg Gotland, gjorde kommunen följande övergripande bedömning av vilka områden/platser som då låg närmast till hands för att kandidera och utpekade som LIS-områden:

- Befintliga campingplatser och områden som är utpekade för turiständamål,
- camping mm i fördjupade översiktsplaner,
- de mindre kustsamhällena och f.d. militär- och industriområdena

Det anges i Samrådsförslaget (s.65) att kommunen i dagsläget inte ser skäl att i grunden ändra inställning från den fastställda översiktsplanens skrivningar. Med anledning av detta av kommunen uttalade ställningstagande är det än svårare att förstå utpekandet av Kvarne som LIS-område – det går stick i stäv med kommunens egna beslut om var LIS-områden ska utpekade.

Av lagförarbetena (proposition 2008/2009:119 s. 64) framgår att med åtgärder som främjar landbygdsutvecklingen avses **"bl.a. sådana åtgärder som långsiktigt kan antas ge positiva sysselsättningseffekter och som kan bidra till att upprätthålla serviceunderlaget i landsbygder**. Sådana situationer kan exempelvis uppstå i samband med etablering av en turistanläggning för en verksamhet där tillgång till stränder är en förutsättning eller åtminstone en avsevärd fördel. Det kan även tänkas handla om tillkomst av bostäder för permanent- och fritidsboende i syfte att upprätthålla ett ekonomiskt och personellt underlag för olika former

av kommersiell och **offentlig service.**”

Såvitt vi kan förstå av Samrådsförslaget är tanken att Kvarne skulle kunna bebyggas med ett begränsat antal bostäder. Det får antas att merparten av dessa hus – i likhet med många andra hus i Vamlingbo och Sundre – skulle komma att användas ett fåtal veckor under sommarhalvåret. Det är därför svårt att förstå att tillkomsten av dessa bostäder långsiktigt och kontinuerligt skulle upprätthålla underlag för service på ett sätt som skulle motivera ett sådant stort ingrepp som det är i strandskyddet att utpeka området som LIS-område.

Ifråga om kommersiell och offentlig service ska också noteras att sådan service av mer permanent karaktär närmast finns i Burgsvik – som ligger drygt en mil från Kvarne. Kvarne känns därför inte heller av detta skäl **som det mest ”naturliga” området att välja för att upprätthålla ett ekonomiskt och personellt underlag för service på Storsudret.**

Av stor betydelse i sammanhanget är också lagstiftarens uttalanden vad gäller utpekande av LIS-områden vid kommunens översiktsplanering. Av lagförarbetena (s. 109) framgår att vid detta arbete ska följande gälla:

”Givetvis ska man beakta om ett strandskyddsområde omfattas av andra skyddsbestämmelser enligt miljöbalken. Att ett område omfattas av annat områdesskydd bör ofta förhindra att det redovisas som ett område enligt denna paragraf. Det finns ett visst utrymme att redovisa ett område som också omfattas av andra skyddsbestämmelser, om en verksamhet, anläggning etc. kan tillgodose ett allmänt intresse inom t.ex. ett naturreservat och detta kan vara förenligt med syftet med reservatet.”

Som konstateras i Samrådsförslaget (s. 48-55) så omfattas området Kvarne av andra skyddsbestämmelser i miljöbalken, nämligen bestämmelserna i 3 kap 6 § och 4 kapitlet. Som framgår av förarbeten så kan inte sådana områdena – annat än i undantagsfall – samtidigt utpekas som ett LIS-område. Om Region Gotland skulle anse att ett sådant undantag är möjligt måste skälen härför nog redovisas, vilket inte skett i Samrådsförslaget.

I Samrådsförslaget anges (s. 24 och 50) beträffande Kvarne, som motivering för att utpeka området som bebyggelseområde och LIS-område, **bl.a. att det ”finns redan viss bebyggelse och här bedöms att det finns möjligheter till kompletteringar, längs vägen”.**

Det är förvisso korrekt att det finns viss bebyggelse, men det är väldigt väsentligt att beakta att det är fråga om ett fåtal byggnader. Särskilt bör noteras att det mellan fiskeläget Grumpe och gården Bjärges (Fastigheten Vamlingbo Bjärges 1:5 med numera avstyckade Vamlingbo Bjärges 1:8 (icke att förväxla med längre söderut liggande fastigheten Vamlingbo Bjärges 1:7)) – en sträcka på drygt en kilometer – finns på den västra sidan av vägen, d.v.s. mot havet, en enda liten bostadsbyggnad (som ligger nära Grumpe och som överhuvudtaget inte syns från vägen), medan det på östra sidan av vägen, också relativt nära Grumpe, finns två intill varandra liggande bostadsbyggnader (varav den ena i princip är osynlig från vägen). Det finns således en helt oexploaterat kust/naturområde på ca 1 kilometer i denna del av området Kvarne.

Denna mycket begränsade bebyggelse kan knappast tas som ”ursäkt” för att bebygga ett idag helt oexploaterat och av riksintresse omfattande natur/kustområde på ca 1 kilometer. Även söder om gården Bjärges och

fram till Kettelvik är bebyggelsen mycket begränsad på den västra sidan av vägen (sammantaget sex bostadshus, varav merparten äldre).

I sammanhanget kan nämnas att fiskeläget Grumpe (intill vilket LIS och bebyggelseområde föreslås) har månghundraårig historia och att bebyggelse på gården Bjärges har funnits i flera hundra år. Även om Grumpe inte ingår i riksintresset för Gotländska fiskelägen, så bör det ändå beaktas att det är ett gammalt fiskeläge som ortsbefolkning och andra vårdar med omsorg.

I Samrådsförslaget (s.24) anges som motivering till att Kvarne utpekas som bebyggelseområde samt som LIS-**område, att "alvarmarkerna till stor del är igenvuxna och har mist en del av sitt naturvärde. Viss ytterligare bebyggelse bedöms där inte påtagligt skada riksintresseområdets naturvärden, d v s alvarmarkerna/naturliga betesmarker, om det sker i planlagda former och där igenväxningen gått mycket långt och naturvärdena är lägre och restaurering till öppen alvarmark inte längre kan antas vara möjlig."**

Detta synsätt är mycket kortsiktigt, medan reglerna i miljöbalken ska tillämpas långsiktigt. Enligt vår uppfattning går det att restaurera området till den del det är igenvuxet. Som ett mycket gott exempel härpå kan nämnas den restaurering som skett av området vid/söder om Kettelvik, som tidigare var i princip lika igenvuxet. En liknande restaurering av Kvarne borde vara betydligt bättre ur turist- och miljösynpunkt och också mer kostnadseffektivt än att detaljplanelägga området.

Vidare vill vi påminna om vad som anges i Samrådsförslaget (s. 83) beträffande naturvärden i området utefter den västra kusten från Kettelvik till Burgsvik:

"Den södra delen är ett ganska uppsplittrat kulturlandskap med små åkrar, betesmarker, lövskog med bl. a hassellundar vid bl. a Gervalds och Stenstugu och av mycket stort kulturhistoriskt värde, men även med stort naturvärde. Längre norrut utmed kusten finns fina strandängsavsnitt vid Killingholm".

Kvarne ligger längs denna kuststräcka och t.ex. området mellan Grumpe och Bjärges består väster om vägen av öppen betesmark, några åkrar och skog (stor del betad). Vidare är stora delar av området genomkorsat av mycket gamla, och också i förhållande till åldern till stor del mycket välbevarade, stenvastar.

I området finns också ett rikt djurliv, men framför allt ett mycket rikt fågelliv, och området utgör enligt uppgift häckningsplats och födosöksområde för örnar och andra skyddsvärda fåglar.

Vidare bör noteras att vägen som passerar området Kvarne ingår i Cykelled Gotland. Normalt torde sträckningen av sådana cykelleder inte läggas genom områden som inte har något naturvärde, utan snarare tvärtom.

Enligt vår mening skulle exploatering av det strandskyddade området i Kvarne allvarligt störa tillgången till strandområdet och också negativt förändra livsvillkoren för djur-, fågel- och växtliv och därmed skulle syftena med strandskyddet inte kunna upprätthållas.

Vi anser att någon nybyggnation överhuvudtaget inte bör få ske väster

om vägen, dvs. ned mot havet. Bostadsbyggnation – även om den utformas med eftertanke – skapar hos de flesta människor en känsla av att området är privat och de flesta drar sig för att röra sig i området även fast det inte är förbjudet. Byggnationen blir så att säga en mental mur för många människor, samtidigt som den också faktiskt fysiskt hindrar såväl utsikt som passage. Vid resor runt Gotland och längs andra kuststräckor, både i Sverige och utomlands, är det, i vart fall för oss, tydligt vilken skillnad i tillgänglighet och upplevelse av tillgänglighet av strandområdena som uppstår när byggelse finns mellan väg och vatten och när sådan bebyggelse inte existerar.

Bebyggelse skulle i väsentlig grad förändra områdets karaktär, då stora delar av Kvarne, som tidigare påpekats, är i princip oexploaterat. Att, **som i Samrådsförslaget, kalla ny bebyggelse för "kompletteringar" i det området är knappast ett korrekt uttryck, utan det blir fråga om en nyexploatering.** Detta innebär att det kommer att krävas utbyggd väg, VA, telekommunikationer, allmänna kommunikationer m.m. En särskilt viktig faktor i sammanhanget är att det, såvitt vi kan bedöma, råder brist på färskvatten på delar av Storsudret. I Kvarneområdet har det, under i vart fall senare år, förekommit att brunnar periodvis torkat ut.

Alla är nog ense om att Storsudrets absolut främsta tillgång är områdets unika natur och att det är denna som lockar och kommer att locka främst turister, men även permanentboende till Storsudret. Det mest väsentliga i ett långsiktigt perspektiv är därför att så långt som bevara denna tillgång.

Det är naturligt och fullt förståeligt att lokala näringsidkare och vissa markägare ser ekonomiska fördelar med en exploatering av ett område som Kvarne, men det är, som vi ser det, ett kortsiktigt perspektiv. För Storsudrets fortsatta utveckling måste ett långsiktigt perspektiv anläggas. Det finns otaliga exempel, både i Sverige och utomlands, där en ökad tillåtelse av strandnära bebyggelse i slutänden fått motsatt effekt än den eftersträvade.

Avslutningsvis vill vi också poängtera att reglerna om LIS-områden är nya och att egentlig praxis avseende de, i mångt och mycket, svåra gränsdragningsfrågorna saknas. Region Gotland är intimt förknippad med sin natur. Det vore olyckligt om Region Gotland skulle vara bland dem första regioner/kommunerna att tänja på gränserna i den nya lagstiftningen avseende LIS-områden. Regionen borde i stället vara återhållsam, och inte – som vi anser är fallet avseende Kvarne – offensiv vid utpekade av LIS-områden i översiktsplanen för Storsudret – ett även för Gotland unikt och fantastiskt område.

Birgit Zandfelds (S41)
Vamlingbo
För Lillängen

Som åretruntboende (med utarrenderat jordbruk) på västra sidan av Vamlingbo socken tycker vi att det är positivt med den förändrade inställning till exploatering, som aviseras med LIS-område 13. Det KAN ge förutsättningar för utveckling även på vår del av Storsudret, något som tidigare varit omöjligt.

Samtidigt ser vi problem, när vi studerar de kartor som regionstyrelsen lagt ut och de nya gränser för strandskyddet som länsstyrelsen föreslagit.

OM LIS-området INTE utvidgas ett stycke länge norrut, så att det bättre följer de topografiska förutsättningarna på den östra sidan om vägen,

förbättras INTE våra möjligheter att utveckla området, vilket väl är tanken med regionstyrelsens och länsstyrelsens nya förslag? En utvidgning norrut är således den enda möjligheten för oss på Lillängen att ta del av de nya förutsättningarna.

Vid framtida exploatering skulle vi givetvis lämna en tillräckligt stor "skärm" av träd även norrut för att byggnationen inte skulle uppfattas som störande. Vi skulle också kunna bidra med att glesa ut bland träden ned mot vattnet, för att möjliggöra havsutsikt för förbipasserande. Gotlands cykelled passerar ju också här.

Området uppfattas idag kanske mest som ett lite trist, igenvuxet skogsparti. Med en väl avvägd utglesning – men där man behåller karaktären av marken som naturtomt, utan gräsmattor eller planteringar – tror vi oss kunna höja skönhetsvärdet i detta område.

Vad gäller byggnationen tror vi på en diskret men tilltalande arkitektur, som samspråkar med träden, skogen och havet. Möjligtvis kan vi tänka oss hus med träfasader, där modern, stilren arkitektur samtidigt skulle kunna samtala med den gotländska naturen, havet och ljuset.

Centerpartiet på Gotland (S44)

- Gör Kvarneområdet till LIS-område, och verka för att det utökade strandskyddet till 300 meter tas bort. Det räcker med 100 meters strandskydd där, viktigt att de få områden som skall bebyggas inte beläggs med onödiga restriktioner.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Området kvarstår och betecknas nu som område 9.

En väl inpassad och avvägd småskalig arkitektur som relaterar till landskapet kan bidra till att öka områdets attraktivitet och tillgänglighet. Småskalighet och anpassning bör vara ledord för kommande exploatering.

Inkomna yttranden har föranlett till följande ändringar:

När det gäller utpekande som LIS-område har länsstyrelsen gjort nya gränsdragningar av strandskyddet varför det inte längre finns motiv till att peka ut området som LIS-område. Inom den nya strandskyddsavgränsningen anses exploatering ej vara lämplig.

Nyetablering genom detaljplaneläggning kan vara möjlig. SBF understryker att anvisade bebyggelseområden är schematiskt utlagda på plankartan. Exakta gränser för möjlig exploatering klarläggs i detaljplaneskedet efter platsens förutsättningar.

Stor hänsyn ska tas till strandvallar samt det öppna beteslandskapet, vilka ej bör bebyggas.

Inom området pågår aktivt jordbruk och hänsyn ska tas till pågående verksamhet samt eventuell utvecklingspotential.

Område 14

Instans

**Länsstyrelsen på
Gotland (S45)**

Synpunkter/åtgärder

**Vamlingbo prästgård (Vamlingbo socken) – turiständamål
Området är olämpligt för bebyggelse**

Vamlingbo prästgård med omgivande park är skyddat som byggnadsminne enligt kulturminneslagen och starka restriktioner gäller för förändringar och tillkommande bebyggelse. Vamlingbo kyrka med närmaste omgivning är även av riksintresse för kulturmiljövård. Förslag till tillkommande bebyggelse kan leda till påtaglig skada på riksintresset och möjligheterna till exploatering är därför begränsade.

**Gotländska
Ängskommittén (S7)**

Området kring Vamlingbo kyrka pekas ut som en turistpunkt, där boende för ett 40-tal personer bör möjliggöras. Visserligen står det att denna etablering kräver stor arkitektonisk anpassning, men vi noterar ändå med oror att man markerat hela området, inklusive kyrkogården, området utanför prästgården och det nedomliggande ängbetet. Var inom detta område möjliggörs enligt planen tillkommande bebyggelse? Det måste framgå av planen. Så som planen nu är utformad måste vi därför avvisa tankarna på tillkommande bebyggelse vid Vamlingbo kyrka.

**Gotlands Botaniska
Förening (S25)**

(Bilagan finns på samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen)
Bilaga S14; bild 9 i PowerPoint.

I ängbetet och lövskogen väster om kyrkan får ingen bebyggelse ske. Ingen undersökning har skett angående trädens lavflora. Bebyggelse kan tillåtas mellan den gamla kyrkvägen och landsvägen samt öster om landsvägen.

**Naturskyddsföreningen
Gotland (S35)**

Vamlingbo prästgård. Här föreslås byggande för boende för ett 40-tal personer. Området runt kyrkan och prästgården har höga natur- och kulturvärden. För att kunna ta ställning till planerna för detta område måste det preciseras var bostadsbebyggelsen är tänkt att placeras.

**Samhällsbyggnads-
förvaltningen**

Området kvarstår och betecknas nu som område 14.

Inkomna yttranden har föranlett följande ändringar av förslaget:

Vilken del av områden som avses vara aktuellt för utveckling har tydliggjorts i utställningsförslaget. En idéskiss för möjlig utveckling som understryker vikten av kopplingen till pågående verksamhet presenteras också.

Område 15

Instans

**Länsstyrelsen på
Gotland (S45)**

Synpunkter/åtgärder

**Hoburgen (Sundre socken) – turiständamål samt LIS
Området är möjligt för detaljplanering**

I kartunderlaget (s.20) redovisas Majstregården och Sjövarnsgården med en gemensam symbol. Detta är otydligt och kan tolkas som att hela området mellan Majstregården och Sjövarnsgården föreslås vara ett LIS-område, vilket är olämpligt.

En detaljplaneläggning för området bedöms som möjlig för området kring Majstregården. Vid Majstregården är det av yttersta vikt att ett eventuellt planförslag utformas med stor hänsyn till landskapsbilden. En mindre tillbyggnation kan vara möjlig utan att höga naturvärden skadas.

Sjövärnsgården är olämplig för ny bebyggelse, verksamheten har tidigare varit av militär karaktär och allmänheten har haft mycket begränsad tillgång till detta område. Detta delområde beskrivs som hotellverksamhet och idag har allmänheten en viss tillgång hit, men höga stängsel omgärdar fortfarande anläggningen. Strandskyddsvärderna är här mycket starka och det finns ett starkt intresse för tillgång till området för allmänheten. Länsstyrelsen anser att den avhållande effekt som den tidigare militära verksamheten har haft inte får tas som intäkt för att tillåta verksamhet som kan få en avhållande effekt för allmänhetens tillgänglighet samt påverka förutsättningarna för djur- och växtlivet negativt. Hoburgsklippans södra brant har unika naturförhållanden och här bör inga exploateringar planeras som kan leda till nya inskränkningar för allmänheten eller påverka på områdets naturmiljöer. Länsstyrelsen bedömer att detta delområde inte uppfyller kriterierna för LIS.

**Miljöpartiet de gröna
(S21)**

Vid Sjövärnsgården är det utmarkerat ett område som verkar sträcka sig upp på sluttningen och längs med det militära området. Vad gäller sluttningen så är det en viktig lokal för flyttfåglar som anländer där vid resa till Gotland. Det skulle vara olyckligt att bebygga slänten och riskera att försvåra för fåglarna. I branten finns det också en potentiell rasrisk. Ett förslag skulle vara, om möjligt, att istället lägga ytan söder ut mot mark där.

**Gotlands Botaniska
Förening (S25)**

(Bilagan finns på samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen)
Bilaga S15.

Exploateringen vid Majstregården berör alvarmark och får inte tillåtas. Särskilt skyddsvärd är kalkburgen sydost om restaurangen, vilken hyser flera rödlistade arter bl.a. alvarveronika (Starkt hotad, EN). Här får under inga omständigheter förändringar ske.

Vid Sjövärnsgården skulle föreslagna exploatering helt förändra det nu tilltalande landskapet med den fria klippformade burgkanten. Det är förvånansvärt att Region Gotland föreslår en hotellbyggnad inom för allmänheten avstängt militärt område! Här häckar också den rödlistade (Sårbar, VU, även upptagen i EU:s Fågeldirektiv) höksångaren vissa år. Förekomst av andra organismgrupper har inte undersökts eftersom burgkanten är avlyst för vanligt folk. På andra ställen runt Hoburgsklippan finns bl.a. sällsynta snäckor.

Möjligen kan en viss mindre utbyggnad av befintlig anläggning ske mot söder. Parkering och tillfartsvägar är dock problematiska. Cirka 15 m av västra körvägkanten hyser den Starkt hotade (EN) kranssalvian. Ingen vidgning av körvägen får tillåtas, då detta skulle spoliera kranssalvians växtplatser längs vägen. Större lastbilar får inte tillåtas längs körvägen.

I området bedriver Sundregruppen vetenskaplig ringmärkning sedan många år. En hotellbyggnad längs burgens klintkant skulle på ett märkbart sätt förändra fåglarnas rörelser i området, speciellt under hösten. Här finns nu buskar med mat och skydd mot rovfåglar till gagn för de ofta utmattade flyttfåglarna. En exploatering i detta område skulle leda till att föreliggande mätserier över de flyttande fåglarnas numerär m.m. skulle spolieras och den miljöövervakning som materialet används till försvåras eller omintetgöras.

Inga övertygande skäl föreligger för LIS-område vid Hoburgen, särskilt som naturvärdena är höga i de föreslagna områdena.

**Birgitta Wahling Bexhed
(S27)**

Sjövärnsgården söder om Hoburgen som LIS-område
Sjövärnsgården utgör en del av den fastighet som Sundre skifteslag

Jan-Mikael Bexhed
Sundre Digrans 2:1

1952 sålde till Kungl. Maj:t och Kronan (dåvarande Kungl. Fortifikationsförvaltningen) för den även på den tiden symboliska summan av 5000 kr (se Boken om Vamlingbo och Sundre 1997). Försäljningen skedde för att stärka rikets förvar och under hot om expropriation, eftersom försvaret önskade bygga en radarstation på Hoburgen. Priset sattes utifrån att fastigheten inte fick exploateras och bara kunde användas i begränsad omfattning för lammbyte. Den byggnation som numera kallas Sjövarnsgården byggdes som fredstida förläggningstrymmen för den militära personal som arbetade i berget. Den militära anläggningen är alltså i bruk men är numera utan lokal bemanning. Förläggningstrymmen har därför blivit övertalig för militärt ändamål.

Eftersom det aldrig skulle komma på fråga och inte heller ha tillåtits att en hotellanläggning byggdes på den aktuella platsen ens enligt den mer begränsade naturvårdslagstiftningen som fanns på 1950-talet, borde förläggningstrymmen rivas och marken återställas så bygganden nu inte längre behövs för militärt ändamål.

Till Digrans 2:1 hör ett skifte (nr 6) som ligger alldeles söder om det område som i förslaget till översiktsplan föreslås som LIS-område. Som fastighetsägare berörs vi därför direkt av förslaget som vi motsätter oss på det bestämdaste.

Vi motsätter oss att det aktuella området exploateras utöver vad som redan skett genom militärens försorg därför att:

- Området har extremt höga naturmiljövärden och kulturmiljövärden, bl. a den magnifika vyn mot förste burg från den allmänna vägen till Hoburgen
- Dessa naturmiljövärden och kulturmiljövärden utgör riksintressen med mycket högt skyddsvärde
- En hotellanläggning utgör inget riskintresse
- Området är mycket ömtåligt och tål inte någon större förlitning
- Vägen till området utgörs av en smal mycket enkel grusväg. Någon rätt att förbättra denna finns inte utan markägarens tillstånd och sådant kommer sannolikt inte att lämnas
- En bilväg till Sjövarnsgården kommer helt att spolia området unika naturvärden
- Det högt unika naturupplevelsevärde för alla som vandrar och cyklar den enkla vägen från allmänna vägen ned till Rivet går helt förlorad om Sjövarnsgården exploateras
- Det aktuella området såldes för att stärka rikets försvar och inte för kommersiell exploatering. Någon exploatering för kommersiella ändamål hade aldrig accepterats då området såldes på 1950-talet. Det är då inte acceptabelt att kommersiell **exploatering nu medges "bakvägen" därför att området** inte längre behövs för försvarets räkning
- Den närliggande mark som vi äger förvärvades i syfte att bibehålla dess unika naturvärden och inte för att den skulle slitas ned av hotellgäster. En exploatering kränker därför vår äganderätt

Således kränks både allmänna och enskilda intressen om det föreslagna LIS-området kommer till stånd och den proportionalitetsavvägning som i sammanhanget skall göras kan inte utfalla på något annat sätt än att förslaget om LIS-område inte skall genomföras. Annorlunda förhåller det sig med Majstregården. En rimlig proportionalitetsavvägning mellan aktuella intressen ger vid handen att denna skulle kunna byggas ut med

en smärre hotelldel väl inpassad i naturen, eftersom bil- och bussväg redan är framdragen dit.

Om förslaget att göra Sjövarnsgården till LIS-område torts allt vad som sagts ovan kvarstår, kommer vi som berörda markägare att i alla instanser överklaga alla de detaljplaner/bygglov och de strandskydds- och landskapsskyddsdispenser som fodras för att området konkret skall kunna exploateras.

**Lars Jonsson/Museum
Lars Jonsson (S29)**

LIS 15 Hoburgen-Majstre

Området kring militärbarackerna i Sundre har utpekats som LIS område. Då ägarstrukturen är speciell (Sjövarnsskåren ingår väl i totalförsvaret?) är det svårt att se hur och för vem en utbyggnad skall ske. Det är olyckligt att skapa två olika LIS områden så nära varandra som de två som finns med i planen. Det hade varit en bättre lösning om Majstregården hyrde ut rummen i sjövarnsskåren som vandrarhem. Området kring Hoburgen är mycket känsligt och inga av de slänter eller buskmarker som finns kring själva klippan intill militärbarackerna bör tas i anspråk. På planen finns en arm som sträcker sig norrut utmed vägen, innanför befintligt staket. Detta område bör undantas från exploatering eller andra byggnader. Buskarna kring Hoburgen är viktiga för anländande tättingar samt för häckande fåglar som t.ex. Höksångare och Törnsångare. Under slutet av april och i maj ger ofta Hoburgen lä så att insekter ansamlas och det utgör en viktig födokälla för nyss anlända tättingar.

En eventuell upprustning/utvidgning av anläggningen bör inte ta ytterligare mark i anspråk norr om den befintliga utan helst hålla sig innanför nuvarande bebyggelsestruktur. Om nybyggnad skall ske vore det bra om detta sker i den norra armen av befintliga byggnader och **förråd. Det är viktigt att anläggningen behåller en låg och "oansenlig"** yttre form och färg. Jag anser att detta område ej bör pekas ut som LIS område.

**Nils Carlson (S37)
Micka Wohlin**

De utpekade Bebyggelseområdena liksom de s.k. LIS-områdena är tydligare problembeskrivna för fortsatt hantering, än Kompletteringsområdena. Också Kärnområdenas framtida skydd är väl beskrivet.

Majstregården behov av förstärkt verksamhet är välbetänkt. Ny bebyggelse i anslutning till restaurangen borde anpassas till de gestaltningsidéer som var en förutsättning för den ursprungliga byggnadslängan. Parkeringar måste lösas ordnat i landskapet i enlighet med de ursprungliga intentionerna. Gångavstånd måste kunna accepteras. Också uppställning alldeles intill restaurangens sjöside borde **villkoras bort. Även de anställda borde tåla gångavstånd. Den "vilda"** parkeringen, inte sällan med turistbussar, för besökande till Hoburgsgubben dominerar landskapet och borde omöjliggöras.

**Samhällsbyggnads-
förvaltningen**

Majstregården och Sjövarnsgården presenteras i utställningsförslaget som område 14 och 15. Majstregården kvarstår som föreslaget LIS-område och betecknas nu som område 15.

Sjövarnsgården föreslås vara plats/område för turismändamål och betecknas som område 16, där syftet med utpekandet tydliggörs, dvs. att utvecklingsmöjligheten gäller befintlig anläggning.

Vandrarhemsanläggningen står i nära framtid inför behov av

renoveringsåtgärder vilket planförslaget vill möjliggöra. Någon större geografisk utbredning än den befintliga anläggningen föreslås inte. Att tillåta en fortsatt vandrarhemverksamhet bidrar till att öka allmänhetens tillgänglighet till denna unika plats. Förslaget har aldrig varit att tillåta bebyggelse på klippkanten/slänten. Att utveckla befintlig verksamhet ökar tillgängligheten och möjligheten att utöva naturstudier.

Civil framtida användning för allmänt turistiskt ändamål. Avsikten är att underlätta en eventuell utveckling av den befintliga anläggningen.

En detaljplaneprocess säkerställer bibehållandet av ett vandrarhem i detta unika läge och sätter ramarna för eventuell utveckling.

Inkomna yttranden föranleder följande ändringar av planförslaget:

- Att Sjövarnsgården ej längre betecknas om LIS-område.
- Majstregården och Sjövarnsgården har tydligare separerats till två områden på plankartan, område 15 respektive 16.
- För område 16, Sjövarnsgården Område/plats för turismändamål, justeras gränstragningen för att bättre följa intentionerna med möjlig framtida utveckling, dvs att klintkanten (del av burgen) undantas från det utpekade området.

Område 16

Instans

**Länsstyrelsen på
Gotland (S45)**

Synpunkter/åtgärder

**Holmhällar (Vamlingbo socken) – turiständamål
Området är möjligt för detaljplanering**

Naturvärdena vid Holmhällar är i hög grad knutna till det faktum att jordarten i området består av flygsand. På det sättet verksamheten idag bedrivs hotas inte de existerande naturvärdena, tvärtom så har slitaget från fotgängare i området gynnsam inverkan på flera sällsynta arter i området. Den bebyggelse som finns har en småskalig karaktär och ligger i undandragna, skyddade lägen, vilket bidragit till att naturvärdena i området kunnat bevaras. En mer storskalig bebyggelseutveckling kan resultera i en påtaglig skada på riskintresset för naturvård, befintlig turistanläggning bör däremot ha möjlighet att utvecklas inom nuvarande gränser. Undantag från strandskyddet är, med hänsyn tagen till pågående användning, endast möjlig inom det mindre, strandskyddade område som redan är bebyggt med uthyrningsstugor. I övrigt ska strandskyddet kvarstå. Det öppna strandområdet, med raukfält och odlingsmark är i sitt nuvarande oexploaterade skick värdefullt för det rörliga friluftslivet vilket kan gynna turistnäringen.

**Gotlands Botaniska
Förening (S25)**

(Bilagan finns på samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen)
Bilaga S12.

Trots några fynd av sandtimotej (EN) inom föreslaget bebyggelseområde, bör detta kunna tillåtas i detta fall eftersom en f.d. åker tas i anspråk. Även LIS-område kan godtas.

**Samhällsbyggnads-
förvaltningen**

Området kvarstår och betecknas som Plats/område för turismändamål som område 13 i utställningsförslaget.

Yttrandet föranleder följande ändring av förslaget:

Beteckningen LIS plockas bort efter justeringen av strandskyddet.

Område 17

Instans

**Länsstyrelsen på
Gotland (S45)**

**Hoburgs Näringslivs
Intresseförening (S15)**

**Miljöpartiet de gröna
(S21)**

**Gotlands Botaniska
Förening (S25)**

**Lars Jonsson/Museum
Lars Jonsson (S29)**

Birgit Zandfelds (S41)
Vamlingbo
För Lillängen

B. Swedenborg (S49)

Synpunkter/åtgärder

**Vändburg hamn (Hamra socken) – turiständamål samt LIS
Området är möjligt för detaljplanering**

Området kring Vändburgs hamn bör få utvecklas med fantasi och fritt från övergripande restriktioner. Platsen har, som hamnen i Burgsvik, stora möjligheter att utvecklas till ett nav i turismen på Storsudret.

Det är jättebra att omvandla och förbättra redan ianspråktagen kustområde. Däremot vore det bra att vidga möjligheterna, införa mer flexibilitet, så att som ett komplement till turiständamål också möjliggöra för verksamhet som exempelvis skulle ha naturlig koppling till kust och hamn. Intressanta möjligheter är exempelvis rökeri, musselodling, och restaurangverksamhet.

(Bilagan finns på samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen)
Bilaga S10.

GBF har inga invändningar mot detta bebyggelseområde och LIS-område. Inga kända sällsynta arter finns i området.

LIS 17 Vändburg

Idén med Vändburg är att få en tät och arkitektoniskt sammanhållen "hamnbebyggelse". Det vore olyckligt om det blev allmän och spretig bebyggelse i området runt om, då detta skulle förta själva kvalitén med en tilltänkt modern hamnby. Om andra byggnader tillåts, d v s hamnen expanderar ut i olika villor så bör dessa underställas en tydlig estetisk idé.

Åkern som finns söder om hamnområdet bör inte bebyggas. Den ses tydligt från strandpromenaden när man kommer söderifrån och skulle ge en olycklig karaktär till de raukområden och kalkklippor som går i dagern i ett öppet enebestrött gräsområde söder om åkern. Den har inte pekats ut i kommunens plan, men har i Länsstyrelsens strandskyddsplan kommit med utanför strandskyddet vilket är ett observandum.

Vändburg, ett nytt Hammarby Sjöstad?

Enligt FÖP kan Vändburgs nya hamn bli ett nytt attraktivt och storskaligt sommarboende; för att kunna samordna det mesta av vatten- och avloppsproblemen, förmodar vi. Den föreslagna byggnationen ser dessvärre ut som ... Hammarby Sjöstad, i miniatyr. Vem vill bo så nära andra människor, under fritiden? Tänk om, tänk mindre, tycker vi. Men området är fint.

Effekter av tänkt bebyggelse i Vändburg hamn

Negativa effekter:

1) En sammanhängande, otroligt vacker och välbesökt kuststräcka av riksintresse för naturvården förstörs. Vändburg hamn omges av stränder med särskilt strandskydd och av raukområden, varav ett är naturreservat och det andra också borde vara det. Det gytter av bostäder som föreslagits, och som återges i den fördjupade översiktsplanen, har hämtat sin inspiration från bohuslänska fiskesamhällen eller kanske sydeuropeiska kustbyar. Det har ingen förankring i gotländsk tradition. Det kringliggande kulturlandskapet förstörs också av ökad trafik. Det

som gör att många söker sig till Storsudret, den vackra och av bebyggelse oförstörda kusten, lugnet och tystnaden försvinner. Om bebyggelsen blir av skulle nog många deltidsboende, liksom vi, ompröva sitt boende här.

2) Hamnen är en bas för sjöräddningen, inklusive landningsplats för helikopter, och kustbevakningen. Den är en alltmer välbesökt gästhamn för långseglare och den används fortfarande av fiskebåtar, i framtiden förhoppningsvis än mer. Denna verksamhet hotas av exploateringen.

3) Suderhälsans framgångsrika verksamhet hotas. Suderhälsan har idag ett femtontal helårsanställda. I framtiden planeras för fler. Verksamheten innebär ett stort antal åretruntboende, förutom de som arbetar där även de familjer som är klienter. Varje åretruntboende svarar mot 6-12 deltidsboende, dvs. sådana som bor här 4-8 veckor per år. **Från "utvecklingssynpunkt" betyder Suderhälsan mer än den tänkta bebyggelsen skulle ge.** Därför blir utvecklingseffekten negativ, om Suderhälsans verksamhet skulle upphöra, vilket den skulle göra, enligt Jan Bergvall, om den tänkta exploateringen blir av.

Påstådda positiva effekter uppnås inte:

1) Den gyttriga bebyggelsen med tätt liggande småhus utan trädgårdar och intill ett vatten som uppnår 20 grader under max en vecka per år kan knappast bli annat än fritidsboende. Vem vill bo så annat än på sin höjd under några sommarveckor? De som söker sig till Storsudret gör det inte för att gyttra.

2) Planerna på hotell och restaurang är helt orealistiska. Säsongen är alldeles för kort, max två sommarmånader, för att bära en sådan verksamhet. Tidigare försök, som Sallmunds gårdshotell under slutet av 80-talet och Suderhälsans tidigare verksamhet, som riktade sig till allmänheten, vittnar om det. Ingenta bar sig. Idag hotas två etablerade restauranger på Storsudret, Hamra Krog och Folkeryds i Burgsvik, av nedläggning för att ingen vill ta över verksamheten.

3) LIS-områdena är – liksom det myckna byggandet som pågår i allt högre takt på Storsudret – tänkta att ge utveckling, med vilket man främst tycks mena underlag för en bibehållen lokal service, både privat och offentlig. Men det är svårt att dimensionera en sådan service för ett par högsäsongsmånader per år. Därför är det bidrag som kommer från att många deltidsboende nu väljer att bo här allt längre tider på året viktigare. I takt med att de pensionerar sig och barnen vuxit upp väljer således allt fler att bo 4-6 månader per år i stället för som tidigare 4-6 veckor. Det betyder sannolikt mer för bibehållandet av den lokala servicen än fler nya bostäder för sommarboende.

4. De som har trängt djupare i det liggande arkitektförslaget har många andra kritiska synpunkter, som jag inte kan utveckla.

Slutsats:

Den utveckling som LIS-området i Vändburg hamn, och det arkitektförslag som återges i den fördjupade översiktsplanen, är tänkt att ge uppnås inte. Tvärtom är skadorna väsentligt större. Underlaget för lokal service (ICA-affären i Burgsvik, mm) minskar, främst p.g.a. att Suderhälsans verksamhet upphör men också p.g.a. att Storsudret blir mindre attraktivt såväl för dem som redan bor här som för tillfälliga

besökare.

Alternativ:

Hur Vändburg hamn ska förvaltas och utnyttjas är något som bör diskuteras fram av de fastboende och deltidsboende på Storsudret tillsammans. Det finns idéer som är förenliga med såväl bevarande som utveckling, om utvecklingen baseras på den verksamhet och det boende som redan finns.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Området kvarstår och betecknas nu som område 12.

Regionen har utlyst en markanvisningstävling med specifika krav på exploatering och utformning. Vikten av att utvecklingen ska spegla den gotländska bebyggelsekulturen, bibehållandet av allmänhetens tillgänglighet mm understryks. Detta är en unik plats med unika förutsättningar som bedöms ha stor potential till att bidra till landsbygdsutvecklingen på Storsudret.

Inkomna yttranden har inte föranlett några ändringar av planförslaget.

Område 18

Instans

**Länsstyrelsen på
Gotland (S45)**

Synpunkter/åtgärder

**Fide camping (Fide socken) – turiständamål samt Lis
Området är möjligt för detaljplanering**

De mest strandnära delarna har höga naturvärden och är därför olämpliga för byggnation. Stora delar av området ligger även mindre än 2 meter över havet vilket bör beaktas i det fortsatta arbetet.

**Gotlands Botaniska
Förening (S25)**

(Bilagan finns på samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen)
Bilaga S18: bild 10 i PowerPoint.

Stranden vid campingen är fortfarande naturlig och vegetationen hyser typiska strandängsarter, där strandnål (NT) förekommer med två bestånd söder och norr om strandboden. Marken är mycket låglänt och är varje vinter översvämmad långt upp i tallskogen innanför vägslingan. Med hänvisning till Region Gotlands gräns på 2 m över medelvattennivå för att tillåta bebyggelse kan en exploatering inte ske i detta område. Möjligen är marken högre belägen inom skogsområdet söderut. LIS-området kan möjligen tillåtas runt f.d. stationen och öster om f.d. banvallen, i övrigt bör det inte tillåtas.

**Naturskyddsföreningen
Gotland (S35)**

Fide camping föreslås som LIS-område. Området ligger längst in i Burgsviken som är svårt förorenad av närsalter och annat. Vattnet vid campingen är därför inte attraktivt för bad. En satsning på turism i detta område är därför föga genomtänkt. Stora och kostsamma muddringar av Burgsviken är troligen nödvändiga. Stryk därför detta LIS-område ur planen.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Turism pekas särskilt ut i det regionala utvecklingsprogrammet Vision Gotland 2025 som en viktig näringsgren för Gotland. Det är en mark- och vattenberoende näringsgren som därför också har fått stort utrymme i översiktsplanen Bygg Gotland. Där pekas hela Storsudret ut som ett viktigt område för turismen, och som näring är den också många gånger avgörande för utvecklingen på Storsudret. Fide camping är även utpekad turismzon i Bygg Gotland vilket innebär campingplats med utvecklingspotential.

Fide camping kvarstår som LIS-område och betecknas nu som område 10.

Lägre plushöjder än 2.0 m kan godkännas för mindre "känsliga" byggnader och anläggningar såsom camping, sjöbodar och ekonomibygnader. Exakt vilken exploatering som är möjlig avgörs i det pågående detaljplanearbetet.

Synpunkterna anses beaktade i planförslaget och föranleder inga ändringar.

Kompletteringsområden

Instans

Synpunkter/åtgärder

Länsstyrelsen på Gotland (S45)

Begreppet komplettering bör tydliggöras med utgångspunkt i bestämmelserna i 4 kap MB. Länsstyrelsen deltar gärna i en fortsatt diskussion kring var kompletteringar kan göras i det känsliga landskapet på Storsudret.

Det kompletteringsområde som föreslås i Sundre socken, Sundredalen, utgör den centrala delen av Sundre sockens odlingsmarker och innefattar Sundre kyrka och kyrkbacken. Detta område utgör riksintresse för kulturmiljö och ingår i landskapsbildsskyddsområde. Länsstyrelsens uppfattning är att Sundredalen bör ingå i kärnområden. Det öppna kulturlandskapet här är mycket känsligt för förändringar och tillkommande bebyggelse. Dalen har mycket högt värde ur landskapsbildssynpunkt, tillstånd till uppförande av byggnader inom detta område är förbjudet enligt föreskrifterna för landskapsbildsskyddsområdet.

Mats Rönnbo (S16)

Petes Öja

Ser att de är vitt markerade områden norr om vägen ut mot Faludden mellan Herman Larssons Gård och Jannicke Grutts fastighet. Ser inte att de öppna betesområden som är markerade som vita är naturliga för framtida bebyggelse och därför bör markeras gula. Ev. Kompletterande bebyggelse i direkt max 50- 75 m i anslutning till befintliga byggnader på dessa fastigheter har jag tidigare ställt mig positiv till (Herman Larssons Fastighet) och gör det fortsättningsvis också men ställer mig negativ till att hela betesmarksområdet vit markeras

Definitionen i Föp enligt nedan tar inte heller med sig detta område.

Kompletteringsområden

På de inre delarna av Storsudret samt utmed den västra kustsidan norr om Burgsvik är kommunen positiv till att pröva kompletteringar till den befintliga bebyggelsen.

Tillkommande bebyggelse i dessa områden bedöms endast kunna ske i en omfattning som inte kräver planering genom detaljplan (hantering med bygglovsprövning).

Bifogad karta finns på samhällsbyggnadsförvaltningen i ärendepärmen.

Miljöpartiet de gröna (S21)

Definition av komplettering?

Det är inte helt självklart vad "komplettering" betyder i planen. Det finns skrivning om kompletteringsområden, men inte om komplettering. Det kan finnas poäng med att vara mycket tydlig i planen, dels för att det inte ska uppstå missförstånd, men också för att göra den så lättillgänglig som möjligt för så många som möjligt.

Tom Rosander (S26)
Deltidsboende Vamlingbo

Områden där försiktig komplettering kan ske med stor hänsyn till landskapsbilden och angränsande bebyggelse, pekas ut. Som gestaltungsriktlinjer anges att varje sådan nybyggnad skall passas in i landskapet och ta till vara den historiska bebyggelsestrukturen. Det är bra riktlinjer, som ställer krav på motprestation hos den som vill bygga i dessa känsliga lägen.

Särskild hänsyn ska tas till stora gårdar vid lokalisering av ny bebyggelse. Detta är väsentliga riktlinjer och jag hoppas att regionen stödjer den motion från Sudrets LRF-förening om att skärpa tillämpningen av jordförvärvslagen, så att de som främjar den lokala sysselsättningen får företräde gentemot fastlänningar vid förvärv av jordbruksmark, som behövs för de lokalt verkande böndernas utveckling av sina gårdar.

Nils Carlson (S37)
Micka Wohlin

Gränserna mellan Kompletteringsområden och Kärnområden för upplevelse, bevarande och skydd av pågående markanvändning är delvis svårtolkade på plankartan, förmodligen medvetet och för att i praktiken exakta bedömningsgränser måste avgöras i de enskilda fallen. Men kartorna i texten har dessutom olika skala, tydliga vägmarkeringar saknas och Kompletteringsområden är på vissa kartor små avgränsade figurer och ibland, som på plankartan, ett helvitt stort område i det inre av Storsudret.

Den Fördjupade översiktsplanen kan läsas så att med god vilja spridda formuleringar i Bebyggelseriktlinjer, Gestaltungsriktlinjer, Konsekvensbeskrivningar och Målsättningar kan läggas samman till slutsatser som ska bli beslutsgrundande. Men framför allt för Kompletteringsområden borde detta sammanställas för en tydligare förståelse av den kommande handläggningen.

Då den Fördjupade översiktsplanen saknar direkt juridisk verkan kan framför allt i Kompletteringsområden otydlighet medföra frustrationer för bygglovsökande och kommunens tjänstemän med överklaganden och **"olycksfall", som blir orepärla**. Olika politiska företrädare och framtida handläggande tjänstemän kan dessutom tolka oklara riktlinjer olika. Den kommunala beslutsprocessen ska vara lika långsiktigt hållbar som styrmedel, som de planer som upprättas med målsättningen om ett långsiktigt hållbart bevarande av Storsudrets själ.

En viktig del i samrådsförslaget är Gestaltungsriktlinjerna. Som **inledningsvis sägs "ska de framförallt utgöra underlag för bygglovsprövning utanför planlagda områden"** - Kompletteringsområdena. Gestaltungsriktlinjerna är i detta syfte rikt **beskrivande och pedagogiskt upplagda. Dock kunde flertalet "bör" utbytas mot ett tydligare "ska"**. Det hade varit värdefullt om texten också hade kompletterats med idéillustrationer och referensobjekt för att förstärka förståelsen och inspirera till goda lösningar av konkreta byggprojekt.

För gemene man och även fackfolk kan dagens anpassning till begreppet **"gotländsk byggnadstradition" antingen betyda pastischer eller rikstrendiga utformningar** (t ex fönster till golv, utan bröstning!). Bebyggelse i den gotländska samtiden borde även fortsättningsvis ges prägel av himmelsluset, klimatets väder och vind, kalk- och sandstensmarken och dess påverkan på växtlighetens kulör och att landskapet vintertid inte är dött utan varmt grått och dovt grönt av tall

och ene.

Gotlands Museum (S42) På sidan 30 hanteras förutsättningarna för de s.k. **kompletteringsområdena**. Dessa beskrivs som områden " som ligger utanför de särskilt utpekade bebyggelseområdena och utanför de allra viktigaste upplevelse- och bevarandeområdena".

För några områden är detta endast korrekt om man accepterar förslaget till utpekande av kärnområdena.

Gotlands Museum vill för området kring Sundre kyrka föra resonemanget att detta i påtagligt hög grad borde ligga inom de **"viktigaste upplevelse- och bevarandeområdena"** då området dels utgör riksintresse för kulturmiljö, omfattas av landskapsbildsskydd samt är ett kulturhistoriskt värdefullt landskap. Detta utesluter inte att en byggnation skulle kunna ske, men enligt Gotlands museum borde detta ske inom ramen för **villkoren för ett "kärnområde"**.

En liknande bedömning görs för ett ca 300 m brett område väster om vägsträckningen mellan Linhatte 2:1 vid Våndburg och Långmyre 1:16 (denna stora fastighet bör ingå i området) **uppe vid "Rofindskorset"**. Detta är en sträcka på drygt 1800 m som ligger sluttande ner mot vägen med gles bebyggelse i ett öppet landskap. Området är genom sitt höjdläge och de spridda gårdsmiljöerna i det öppna landskapet mycket känsligt för tillskott av bebyggelse och bör liksom i fallet med området **kring Sundre kyrka klassas som "kärnområde"**.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Yttrandena har föranlett följande ändringar i planförslaget:

*Det har gjorts stora justeringar för riktlinjerna för komplettering för att tillgodose bestämmelserna i 4 kap MB. Riktlinjerna har omarbetats i dialog med myndighetsavdelningen och bygglovenheten på SBF. Vilka områden som avses när det gäller komplettering har förtydligats på plankartan och en ny kategori av markanvändning har tillkommit som **vita områden vilka definieras "Övrig mark där pågående markanvändning ska bibehållas under planperioden"**.*

Kärnområdet för upplevelse, bevarande och skydd av pågående markanvändning har utökats till att även innefatta jordbruksmark som definieras utifrån de som får EU-stöd. Faludden och Sundredalen ingår efter revidering i detta kärnområde.

Representanter från SBF har vid ett flertal tillfällen träffat LRF och några av föreningens lokalavdelningar för att diskutera de frågeställningar som belyses i yttrandena ovan. Utställningsförslaget har omarbetats för att tydligare markera regionens inställning till vikten av att värna jordbruket. Den tydligaste riktlinjen som belyser detta är att jordbruksmark ej bör bebyggas.

Det stämmer att bedömningen av exakta gränser sker i ett senare skede i varje enskilt fall.

Kärnområden för upplevelse, bevarande och skydd av pågående markanvändning

Instans

Synpunkter/åtgärder

Länsstyrelsen på Gotland (S45)

Länsstyrelsen stöder utgångspunkten som anges i planen att bygglov inom kärnområden måste bedömas restriktivt för att tillgodose lagstiftningens krav på skydd av natur-, kultur- och landskapsvärden. Det kan tydliggöras att bebyggelse inom kärnområdet endast är möjligt i undantagsfall.

De så kallade kärnområdena som i planen är gulmarkerade hyser generellt mycket höga värden. Området innefattar Gotlands största sammanhängande förekomst av öppna, betade, strandnära gräsmarker. I området finns dessutom Gotlands största sammanhängande alvarområde.

Alvaret i Sundre och Vamlingbo socknar har en areal som överstiger 1 000 hektar. Förekomsterna av rödlistade arter inom det gulmarkerade området är stora. Totalt har över 400 rödlistade arter påträffats i området. Eftersom området är stort och sammanhängande finns det här goda förutsättningar för bevarande av den biologiska mångfalden.

Tom Rosander (S26)

Deltidsboende Vamlingbo

Det är områden med höga, sammansatta och känsliga natur- kultur- och landskapsbildsområden som har vuxit fram genom generationers brukande av Sudrets marker. I förslaget sägs att dessa områden i lagstiftningen har ett generellt sett mycket starkt skydd mot tillkommande exploatering eller i övrigt ändrad markanvändning. Förslaget anger att bevarandet av dessa värden och kvaliteter är viktiga delar i en strategi för ekologisk, social och ekonomisk utveckling på Storsudret. Jag ansluter mig helt till dessa förslag och vill understryka att dessa värden är Storsudrets viktigaste resurser, som rymmer de många landskapstyper **vilka tillsammans utgör Storsudrets unika "varumärke"**.

Lars Jonsson/Museum Lars Jonsson (S29)

• Kompletteringsområden

På de inre delarna av Storsudret samt utmed den västra kustsidan norr om Burgsvik är kommunen positiv till att pröva kompletteringar till den befintliga bebyggelsen. Tillkommande bebyggelse i dessa områden bedöms endast kunna ske i en omfattning som inte kräver planering genom detaljplan (hantering med bygglovsprövning).

• Kärnområden för upplevelse, bevarande och skydd av pågående markanvändning

Planen visar även vilka områden där prövningar av bygglov kommer att bedömas mer restriktivt. Det handlar om de områden som i lagstiftningen har ett mycket starkt skydd mot tillkommande bebyggelse, på grund av sina höga natur-, kultur- och upplevelsevärden.

I dessa formuleringar ser jag en risk att formuleringen positiv till att pröva ger för stort utrymme för avstyckning av nya tomter i t ex den centrala delen av Sundre. Även om det mesta omfattas av åkermark ger det allt för stort utrymme för en nyetablering av ett flertal hus. Komplettering bör i detta fall endast avses enskilda byggnader inom en och samma fastighet, dvs. ingen avstyckning av nya tomter.

Dessutom anser jag att formuleringen **"mer restriktivt"** inom

Kärnområden ger möjlighet för tolkningar som inte är i linje med ambitionen att bevara dessa områden. Mer restriktivt skall jämföras med **”positiv att pröva” i kompletteringsområdena. På sid 31 förtydligas begreppet att ”prövningar av bygglov inom dessa områden måste bedömas restriktivt”**. Här kan man tänka sig att olika majoriteter eller enskilda ledamöter i byggnadsnämnden tycker att en mer restriktiv hållning är att godkänna hälften av ansökningarna, d v s i linje med vad som skett under den senaste planperioden medan andra tycker att det skall ske endast i undantagsfall. Här måste finnas en möjlighet att bygga **under speciella omständigheter men en formulering i linje med ”endast undantagsvis” eller ”mycket restriktivt”** skulle bättre skulle spegla intentionen i planen.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

De yttranden som kommit in ansluter sig till regionens ställningstagande att dessa kärnområden utgör Storsudrets unika värden.

Yttrandena har föranlett följande ändringar:

Kärnområdet för upplevelse, bevarande och skydd av pågående markanvändning har utökats till att även innefatta jordbruksmark som definieras utifrån de som får EU-stöd. Faludden och Sundredalen ingår efter revidering i detta kärnområde.

Strandskydd/LIS områden

Instans

Synpunkter/åtgärder

Stig (S1)

Det unika med Gotland och speciellt Sudret är dess orörda stränder. Turister uppskattar att få känna att kusten är fri från bebyggelse och möjlighet ges till lugn och avkoppling i samklang med naturen. Skall Sudret bli en oas i ett övrigt exploaterat samhälle så bör strandskyddet vara MINST 300m längs hela kusten från Fide och söderut! Demokrati är när ALLA får ta del av naturen och inte bara exploatörerna har rätt till den. Naturen har vi ärvt av våra förfäder och den anser jag skall lämnas vidare till framtida generationer i oexploaterat skick.

Lisbeth Annas (S5)

Strandskyddet (utökat eller bevarat, med få dispenser) är helt avgörande för att behålla Storsudret attraktivt. Magin må överleva. Stockholms skärgård är ett tråkigt exempel där magin är några få förunnat. Utveckling måste givetvis fortgå men utan att för tid och evighet förstöra de naturvärden som finns.

Det som anges som LIS-områden bör utvecklas mot allmännas tillgänglighet och inte privat byggande. Möjlighet till övernattnig, ställplatser, turistservice etc.

Privat byggande tillför inte bygden så mycket, förutom de fåtal markägare som avyttrar sin mark. Den rörliga turismen tillför betydligt mer för fler. Den gruppen gynnar de lokala näringsidkarna, handlar, besöker sevärdheter och restauranger, övernattar/campar etc. Att verka för en utveckling av rörlig turism, att kunna erbjuda öppenhet och tillgänglighet av attraktiva satsningar, för det behövs smidighet i de myndighetsbeslut som krävs. Framförallt ska vi erbjuda ett öppet Gotland längre än någon vecka in i augusti samt välkomna allt mer ökande rörliga turismen från hela Europa.

Länsstyrelsen på Gotland (S45)

Landsbygdsutvecklingsområden i strandnära lägen (LIS-områden)

Enligt 3 kap 1 § PBL ska en översiktsplan ge vägledning vid bedömningen av om en plats ligger inom ett område som är lämpligt för utveckling av landsbygden. Som kommunen anger utarbetades inte bedömningar för LIS-områden i översiktsplanen, Bygg Gotland 2025, varpå krav ställs på att detta ska göras antingen genom ett kommunomfattande tillägg till översiktsplanen eller i efterföljande fördjupningar. Gotlands kommun har i FÖP Storsudret tillämpat kriterier för att ge sådan vägledning. Länsstyrelsen anser att det underlag kommunen baserar sin bedömning på är väl utarbetat. Länsstyrelsen har under samrådsperioden fattat beslut om översyn av det utvidgade strandskyddet på Storsudret (dnr 511-2257-10).

Gotland är ett av de områden där LIS-områden kan utpekade med viss begränsning. Det är därför positivt att kommunen gör en ansats att sätta in begreppen landsbygd, landsbygdsutveckling samt tillgången till stränder i ett större sammanhang, dvs. för Gotland som helhet.

Länsstyrelsen gör bedömningen att de områden som kommunen pekar ut som LIS-områden är godtagbara med hänsyn till de övergripande kriterier som finns. Detta med undantag för område 15 som har unika naturvärden. När det gäller område 13 saknas motivering till avsteget från turismutveckling. Länsstyrelsen lämnar ytterligare synpunkter i **avsnittet om "Övergripande bebyggelseriktlinjer"**.

I efterföljande planläggning kvarstår att visa att kriterierna följs samt att för alla områden påvisa att det som planeras också långsiktigt bidrar till positiva sysselsättningseffekter eller ökat underlag för befintlig service på landsbygden.

Samhällsbyggnads- förvaltningen

Värdet av orörda stränder kan inte nog understrykas. Planförslaget är mycket restriktivt när det gäller exploatering av höga värden inom strandskyddet.

Strandskyddets geografiska avgränsning beslutas av länsstyrelsen.

De utpekade LIS-områdena bedöms ha stor potential att kunna bidra till landsbygdsutvecklingen på Storsudret. De är även nästan uteslutande riktade till anläggningar för allmänheten.

Yttrandena föranleder följande ändringar av planförslaget: Utställningsförslaget föreslår fyra områden som LIS-områden; Burgsviks tätort, Vändburg hamn, Fide camping samt Majstregården. Övriga tidigare utpekade LIS-områden i samrådsförslaget kvarstår inte.

TallproceSSIONSSpinnare

Instans

**Gotlands Entomologiska
Förening (S13)**

Synpunkter/åtgärder

På senare år har det uppmärksammats att det förekommer tallproceSSIONSSpinnare på Storsudret, och vissa år har det funnits stora populationer av denna fjäril, vars larver ger ifrån sig hullingförsedda mikroskopiska och sköra hår som skapar påtagliga hälsoproblem bland de människor som vistas i närheten av där larverna finns. Detta faktum

har också noterats i FÖP:s bakgrundsmaterial, s 86. Det bör dock finnas med en karta som pekar ut de största riskområdena för förekomst av tallproceSSIONsspinnare.

Vi menar att situationen vad gäller denna art inte är under kontroll. Ingen kan säga hur artens förekomst kommer att bli i framtiden. Det borde lyftas i planen som en riskfaktor, som påtagligt kan hindra den befolkningsmässiga utvecklingen på Storsudret. I planen bör noteras att riktade bekämpningsåtgärder kan komma att behövas. Eftersom de genomförda bekämpningsåtgärderna med BTK varit föga framgångsrika, tror vi att den enda realistiska bekämpningsmetoden är att minska tallbestånden i riskområdena, d v s i första hand inom de områden där arten finns och där det också planeras ny bebyggelse. Det innebär alltså en landskapsomvandling, där tallen selektivt avverkas och inte återplanteras.

Länsstyrelsen på Gotland (S45)

Frågan om tallproceSSIONsspinnaren bör utredas grundligt innan berörda områden bebyggs eftersom spinnarlarven har fått stora konsekvenser för människors hälsa. Problemen är omvittnade och man har under ett antal år försökt komma tillrätta med det utan att lyckas. Bland de åtgärder som diskuterats är olika former av kemisk och/eller biologisk bekämpning samt minskning av tallbeståndet. Frågan bör behandlas i MKB:n och redovisa tänkbara alternativ och konsekvenser. Länsstyrelsen erinrar om att det på s. 35 i underlaget anges att all skogsavverkning och slumpmässiga uthuggningar bör undvikas i anslutning till nyetablering av bebyggelse. Större insatser såsom flygbesprutning är inte långsiktigt hållbart och kan sannolikt inte komma på fråga.

Naturskyddsföreningen Gotland (S35)

Det förekommer tallproceSSIONsspinnare på Storsudret, och vissa år har det funnits stora populationer av denna fjäril, vars larver ger ifrån sig hullingförsedda mikroskopiska och sköra hår som skapar påtagliga hälsoproblem bland de människor som vistas i närheten av där larverna finns. Detta faktum har också noterats i FÖP:s bakgrundsmaterial, sidan 86. Det bör dock finnas med en karta som pekar ut de största riskområdena för förekomst av tallproceSSIONsspinnare, samt en handlingsplan över hur hälsoproblemen ska bemästras.

Samhällsbyggnads- förvaltningen

Region Gotland är medvetna om problematiken och inser de svårigheter och den oro som personer som bor i utsatta områden upplever.

SBF har övervägt de yttranden som kommit in som gäller TallproceSSIONsspinnarens förekomst på Storsudret. SBF har inte för avsikt att beskriva problematiken närmare i den fördjupade översiktsplanen.

Översiktsplanen har ett långsiktigt perspektiv och det råder osäkerhet kring utbredning av TPS samt att den förflyttar sig varför det inte anses lämpligt att peka ut bestämda områden där den förekommer idag. Det är också troligt att tätheten som upplevs som stor idag kommer att variera i tiden och återgå till tidigare låga tätheter.

*Yttrandena har föranlett till följande ändringar:
För område 8 föreslås riktlinjen: Vid en exploatering av området bör förekomsten av tallproceSSIONsspinnaren beaktas.*

Vindbruk

Instans

**Hoburgs Näringslivs
Intresseförening (S15)**

Synpunkter/åtgärder

Vi anser bestämt att den generella och kategoriska restriktionen beträffande vindkraften skall tas bort. Det finns ingen anledning att våra lantbrukare inte skall ha samma rätt som kollegorna på övriga Gotland att överväga byggandet av vindkraftverk på sina marker. Det finns områden som väl lämpar sig för vindkraft.

Andreas Wickman (S31)

Öja Gisle

Jag har tagit del av rubricerat dokument och kan konstatera att **planförslaget utan vidare utläggning torrt konstaterar på sidan 9: " Av ÖP framgår att inga områden på Storsudret är utpekade för vindbruk, då Storsudret tillhör en kategori av särskilt omnämnda områden på land som inte kan anses lämpliga för vindbruk". Punkt slut. Inget mer om vindbruk i FÖP:en. Jag kommer att tänka på fotografiet på internet från en ruffig bensinmack i ett dammigt Afrika med skylten "This gas station is not open because it is closed".**

Jag tycker att planförfattarna med utgångspunkt i de resonemang som förts i ÖP:n kunde ha analyserat grunderna för ställningstagandet i ÖP:n. **"Vindbruk" är ett mycket vitt begrepp som ytterst omfattar all form av mänskligt utnyttjande av vinden.** Även om man begränsar begreppet till att med vindens kraft skapa elektricitet spänner begreppet alltjämt över ett mycket brett spektra av verksamhetsformer. Tar man in detta breda **spektra ter sig det "idiotstopp" som FÖP:en nu förmedlar just idiotiskt – utan att lägga mer i ordet än vad som är rimligt i detta sammanhang.**

Jag kan – då man inte differentierar begreppet vindbruk – i någon mening förstå att man ur ett planeringsperspektiv väljer att även i den nya översiktsplanen vidhålla ställningstagandet från tidigare **översiktsplaner, och inte peka ut områden "lämpliga för vindbruk" på Storsudret.** Ett utpekande skulle ju då ha öppnat för dagens MW-maskiner med totalhöjder på 150 m. Byggnadsverk som tveklöst har en påverkan på upplevelsen av natur- och kulturmiljön. Inte nödvändigtvis för alla en negativ påverkan, men tveklöst en mycket kraftfull påverkan. Med de lagtexter som såväl ÖP:n som den aktuella FÖP:en har att interagera med är detta tillräckligt: Kraftig påverkan är inte acceptabelt.

Men vindbruk behöver inte innebära kraftig påverkan. Stora vindkraftverk ger stor påverkan, små ger liten. Mindre vindkraftverk finns i en hel skala:

- Minikraftverk med totalhöjd upp till 20 meter (upp till tre meter rotor på och navhöjd runt 15 m) för fritidshuset kräver inte ens bygglov.
- Hushållsverk för permanentvillan med en totalhöjd på upp till 30 meter (15-20 m rotordiameter och 20 meter navhöjd).
- Gårdsverk upp mot 50 m totalhöjd (30 m rotordiameter och 30-40 m navhöjd).

Att i tider som de vi lever i idag och på en vindrik ö mitt ute i Östersjön, i ett tungt regionalt dokument som FÖP:en kort och gott konstaterar att på Storsudret passar det inte med vindbruk, oavsett form och lokalisering, anser jag vara alltför trubbigt.

Mindre vindkraftverk i direkt och tydlig närhet till bebyggelse ger även de en påverkan men på intet sätt i paritet med vad stora vindkraftverk gör. Egen elproduktion med hjälp av en aldrig sinande luftström innebär tveklöst både ren glädje och faktisk ekonomisk nytta och det lilla vindkraftverket har därmed uteslutande positiv påverkan på

innehavaren. Den förbipasserande känner inte nödvändigtvis samma glädje, men minsta buske eller trädriddå skymmer snart sikten, och påverkan – positiv eller negativ – blir därmed liten. I det större perspektivet bör ett Storsudret som tillvara tar vindens rena kraft – på sitt eget småskaliga vis – mycket väl kunna uppfattas som en ren förstärkning av de natur- och kulturvärden vi alla är måna att värna. Den lokala ekonomin skulle kunna stärkas hos många av de knappa 1000 själar som alltjämt trotsar den allmänna trenden och ger denna landsända liv året runt. De mer tillfälliga besökarna kan konstatera att kulturens utveckling har sin succession i ett landskap som av historien saknar både taksprång och taksäck, har "stubbade" skorstenar och inåtgående ytterdörrar. För att inte tala om alla de sedan länge "frusna" vindkraftverk som skapat bas för de som skulle kunna byggas idag – väderkvarnarna.

Nej ta tillfället i akt, tolka och nyansera begreppet vindbruk och konstatera att Storsudret är särdeles lämpligt för det småskaliga registret av utmärkta vindmaskiner, precis så som förfäderna till boende på Storsudret gjort tidigare. Öppna FÖP:en för väl placerade små vindkraftverk kopplade till befintlig verksamhet.

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Region Gotland har i planer och program under lång tid tagit ställning för en starkt positiv hållning till etablering av vindbruk inom regionens mark- och vattenområden. Etableringen av vindbruk på Gotland har getts strategisk betydelse för Gotlands framtida utveckling. I översiktsplanen, Bygg Gotland, har därför stora arealer på stora delar av Gotland pekats ut där Regionen ställer sig positiv till att pröva att etablera vindbruk. Syftet med ÖP:n är att göra översiktliga avvägningar mellan olika allmänna intressen som sammantaget stödjer en långsiktigt hållbar utveckling. Avvägningsprocessen mellan olika intressen är lång och komplicerad och lämnar sällan alla helt nöjda.

ÖP:n är i stor enighet antagen 2010. Syftet med fördjupade översiktsplaner är att tydliggöra intentionerna i den antagna ÖP:n, inte att revidera den. ÖP:ns aktualitet ska prövas en gång varje mandatperiod. Om man vid en sådan prövning finner att det finns anledning att göra ändringar i översiktsplanen bör ett sådant arbete genomföras. Bedömningen är att den gällande ÖP:n bör gälla och efterlevas tills det är dags att pröva dess aktualitet utifrån ett helhetsperspektiv.

Regionen har i lagstiftningen ett uttalat ansvar för den fysiska planeringen inom Regionens gränser. Att få tillstånd att bygga är ingen på förhand given rättighet. Det är bedömningen av markens lämplighet både i det stora och i det lilla perspektivet som är avgörande. Det är heller inte helt invändningsfritt att små verk har liten påverkan och stora verk har stor påverkan. Även små verk kan i vissa fall bedömas ha större påverkan på ett givet landskap än vad stora verk har.

ÖP:n utgör emellertid inget hinder för bygglovfria åtgärder och det gäller även vindbruk. Det kan dock finnas annan lagstiftning som innebär att tillstånd krävs även för bygglovfria åtgärder. Det som i det här fallet ligger närmast till hands att tänka på är det förordnande om skydd för landskapsbilden enligt 19§ NVL som finns på södra Storsudret.

Bedömningen är att det är översiktsplanens skrivningar rörande vindbruk på Storsudret som ska gälla även framledes. Yttrandena föranleder inga ändringar av planförslaget.